

Vomb m. fl.

Fornlämning RAÄ Vomb 7:1/L1988:7758
Vombs by, Vomb socken, Lunds kommun, Skåne län
Arkeologisk schaktningsövervakning 2018–2019
Linda Billström och Imelda Bakunic Fridén

Titel: Vomb m. fl.

Författare: Linda Billström och Imelda Bakunic Fridén

Kulturmiljörapport: 2021:27

Omslagsbild: Vombs kyrka, fotot taget 2019-01-21.

Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	4
Fornlämningsmiljö	4
Tidigare arkeologiska iakttagelser	5
Genomförande och resultat.....	5
Resultat	12
Norra delområdet.....	13
Schakt 44, Backavägen.....	15
Schakt 45, Backavägen.....	17
Schakt 46, Skogsbrynsvägen	19
Schakt 47, Klunkaborgsvägen.....	22
Schakt 48, Vombsjövägen och Skogsbrynsvägen	24
Schakt 53, Vombsvägen.....	27
Schakt 54, Vombsvägen.....	31
Mellersta delområdet	35
Schakt 15, Västra Vombsvägen	36
Schakt 16, Västra Vombsvägen	36
Schakt 17, Västra Vombsvägen	43
Schakt 18, Västra Vombsvägen,	43
Schakt 19, Bysjövägen	46
Schakt 20, Västra Vombsvägen	48

Schakt 21, Västra Vombsvägen	50
Schakt 22, Bysjövägen	51
Schakt 23, Bysjövägen	53
Schakt 37, Gamla skolvägen.....	56
Schakt 38, Gamla skolvägen.....	58
Schakt 39, Gamla skolvägen.....	59
Schakt 40, Gamla skolvägen.....	59
Schakt 41, Gamla skolvägen.....	59
Schakt 42, Gamla skolvägen.....	61
Schakt 43, Klunkaborgsvägen.....	62
Schakt 51, Vombsvägen, Kyrkbacken.....	63
Schakt 52, Vombsvägen.....	69
Södra delområdet	71
Schakt 1 Södergårdsvägen	71
Schakt 2, Södergårdsvägen	74
Schakt 3, Södergårdsvägen	76
Schakt 4, Södergårdsvägen	77
Schakt 5, Södergårdsvägen	80
Schakt 6, Södergårdsvägen/ Västra Vombsvägen.....	80
Schakt 7, Västra Vombsvägen	82
Schakt 8, Västra Vombsvägen	84
Schakt 9, Norra Vombsvägen.....	85
Schakt 10, Norra Vombsvägen.....	86
Schakt 11, Norra Vombsvägen.....	88

Schakt 12, Västra Vombsvägen	88
Schakt 13, Västra Vombsvägen	91
Schakt 14, Västra Vombsvägen	92
Schakt 24, Södergårdsvägen	94
Schakt 25, Södergårdsvägen	95
Schakt 26, Södergårdsvägen	96
Schakt 27, Södergårdsvägen	98
Schakt 28, Södergårdsvägen	99
Schakt 29, Södergårdsvägen	100
Schakt 30, Norra Vombsvägen.....	101
Schakt 31, Björkbackevägen.....	102
Schakt 32, Gamla byvägen	104
Schakt 33, Björkbackevägen.....	104
Schakt 34, Gamla byvägen	105
Schakt 35, Gamla Byvägen	107
Schakt 36, Gamla Byvägen	110
Schakt 49, Vombsvägen.....	113
Schakt 50, Vombsvägen.....	117
Kulturlagerstatus	123
Södra delområdet	123
Mellersta delområdet	123
Norra delområdet.....	124
Förslag på fortsatta åtgärder	126
Administrativa och tekniska uppgifter.....	127

Referenser.....	128
------------------------	------------

Bilagor	129
----------------------	------------

1. Sektionsritningar	130
------------------------------	-----

2. Fyndlista LUHM33098	142
--------------------------------	-----

3. Analyser.....	148
--------------------	-----

Makroskopisk analys av jordprover från Vomb 7:1	148
---	-----

4. Kontextlista	152
-------------------------	-----

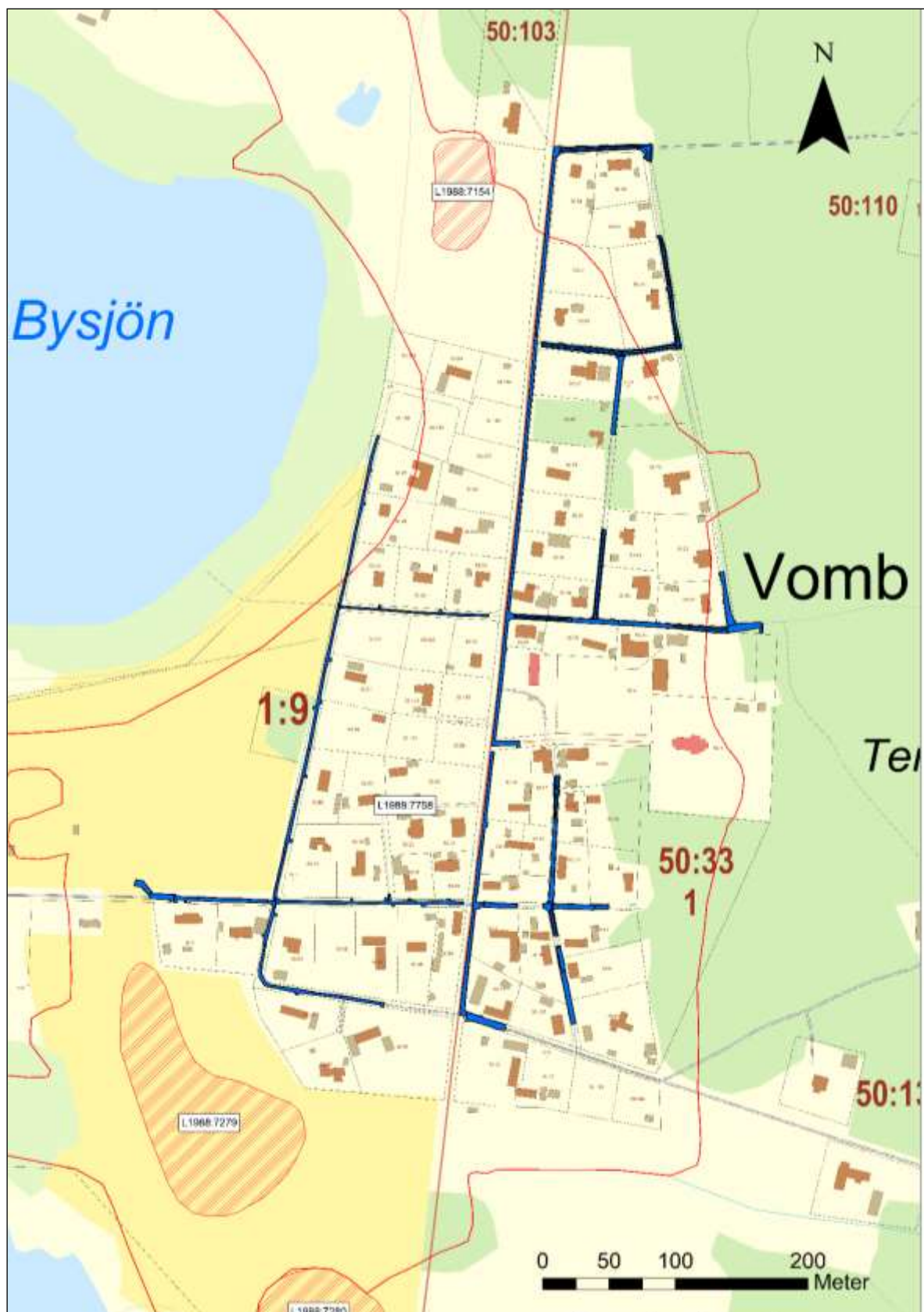
5. Geoteknisk undersökning 2015.....	157
--	-----

Sammanfattning

- Med anledning av att VA-syd schaktade för VA-ledningar i Vombs by inom fastigheten Vomb m.fl, fornlämning Vomb 7:1, Lunds kommun, Skåne län, utförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning under perioden 2018-11-19–2019-07-05. Schaktningsövervakningen utfördes enligt länsstyrelsens beslut (Lst Dnr 431-23448-2016, Kulturens projektnummer 61000-565).
- Enligt beslutet skulle VA-schakten vara cirka 3,5 km långt, 2 m djupt och uppta hela gatornas bredd, cirka 3–6 m.
- Ett flertal olika lämningstyper dokumenterades såsom odlingslager, brandlager, stenkonstruktioner, stolphål, hårdar, diken och brunnar. Vissa av lämningarna kan eventuellt knytas till de gårdslägen som avbildas på kartan från år 1736, bland annat Gård 25, Gård 34 och Gård 6 samt gränsdiken och odlingslotter inom bytomten.
- De välbevarade arkeologiska lämningarna inom Vombs historiska bytomt ger goda förutsättningar för en ökad kunskap kring de historiska bytomterna och de historiska gårdarna.
- Det förekom även koncentrationer av lämningar utanför de delar där den historiska bebyggelsen låg enligt 1700-talskartan, vilket talar för att en föregångare till den historiska byn skulle kunna påträffas i närheten.
- Lämningar som påträffades tolkades vara äldre än den historiska byn, bland annat framkom keramik daterad till förromersk järnålder eller romersk järnålder (ca 500 f Kr till 400 e Kr), vilket visar på en aktivitet i området flera hundra år innan byn etablerades.
- Utifrån lämningstyperna som dokumenterades och utifrån det typologiskt daterade fyndmaterialet, har vi förekomst av aktiviteter på platsen från järnålder till 1800-tal/ nyare tid. Detta visar att det finns en lång bebyggelsekontinuitet på platsen, kunskapspotentialen för Vombs historiska by och en eventuell föregångare är således hög.

Skåne, med platsen för Vomb markerad med en röd cirkel.

Figur 1. Vombs by. I det aktuella fornlämningsregistret motsvaras RAÄ Vomb 7:1 av lämningsnummer L1988:7758, Bytomtgårdstomt. De upptagna schakten markerat i blått mot bakgrund av fastighetskartan från Fornsök © Lantmäteriet

Inledning

Med anledning av att VA-syd schaktade för vatten- och avloppsledningar (VA) i Vombs by inom fastigheterna Vomb m.fl., fornlämning Vomb 7:1/ L1988:7758, Lunds kommun, Skåne län, utförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning under perioden 2018-11-19 – 2019-07-05. Schaktningsövervakningen utfördes enligt länsstyrelsens beslut (Lst Dnr 431-23448-2016, Kulturens projektnummer 61000–565). Enligt beslutet skulle VA-schakten vara cirka 3,5 km långt, 2 m djupt och uppta hela gatornas bredd, cirka 3–6 m.

Fornlämningsmiljö

Vomb är en bytomt av medeltida ursprung i den östra delen av Lunds kommun och den omnämns i skriftliga källor första gången år 1330. Omkring år 1570 fanns 31 tiondegivare i Vombs socken vars bebyggelse endast omfattade byn Vomb. Tidpunkten för bebyggelsens etablering på platsen är okänd. Kunskapen om byns förhistoriska och tidig historiska tid är något begränsad.

Byn bestod före skiftena under början av 1800-talet av ett 30-tal gårdar, inklusive prästgård och cirka 15 gathus. Bytomten var huvudsakligen belägen väster om den nordsydliga genomfartsvägen, medan kyrkan och en handfull gathus låg öster om vägen. I samband med enskiftet år 1822 flyttades kyrkans båda gårdar, prästgården och klockaregården. Den övriga bebyggelsen berördes inte förrän under perioden 1830–1870 då laga skifte genomfördes av markerna tillhörande Övedskloster (Ericsson 2017:4).

Figur 2. Vombs by i början av 1800-talet. Utsnitt ur Skånska rekognosceringskartan av år 1822

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Ett fåtal arkeologiska undersökningar har genomförts inom Vombs historiska bytomt.

Årtal	Ärende
2004	Arkeologisk förundersökning inför dragning av nya kraftledningar. Inga äldre kulturlager påträffades (Kockum 2004).
2005	Arkeologisk förundersökning vid dräneringsarbeten intill kyrkan. Under det stående tornet, som restes under 1800-talet, påträffades rester efter ett äldre torn. Söder om tornet framkom en murrest med oklar funktion, möjligen ett fundament till en klockstapel. Inga lämningar från bytomten påträffades (Salminen 2006).
2015	Arkeologisk schaktningsövervakning av borrhövar tagna för en geoteknisk undersökning. Resultaten visar ett intensivt brukande av byns centrala delar under medeltiden, bland annat påträffades ett medeltida golv i förlängningen av Bysjövägen (Ericsson 2017).
2020	Arkeologisk schaktningsövervakning med anledning av husbyggnation. Endast ett stolphål påträffades (Sarnäs 2020).

Genomförande och resultat

Totalt upptogs sammanlagt 54 schakt, varav i de flesta av schakten påträffades intakta kulturlager och anläggningar. Ställvis var de underliggande kulturlagren bortschaktade till ett djup av 0,50–0,60 m i modern tid och ersatta av bärlager i form av grus, makadam och tegel. Inom vissa delar av fornlämningen låg emellertid kulturlagren ytligt, ibland endast 0,10 m under nuvarande markyta. Kulturlagermaktigheten varierade mellan 0,30–1,50 m. Moränen bestod av gulbeige sand och framkom på en nivå av 0,20–1,50 m under nuvarande marknivå.

Schakten mättes in med hjälp av RTK-GPS. Sektioner upprättades och digitala fotografier togs. Ett flertal olika lämningstyper dokumenterades såsom odlingslager, brandlager, stolphål, härdar, diken och brunnar. Vissa av lämningarna kan eventuellt knytas till de gårdslägen som avbildas på kartan från år 1736, bland andra Gård 25, Gård 34 och Gård 6 samt gränsdiken och odlingslotter inom bytomten.

Det förekom även koncentrationer av lämningar utanför de delar där bebyggelsen låg enligt 1700-talskartan, vilket talar för att en föregångare till den historiska byn skulle kunna påträffas i närheten. Fynden som påträffades inom undersökningsområdet indikerar en datering från järnålder till 1700–1800-tal och visar att det finns en lång bebyggelsekontinuitet på platsen. Lämnings- och fyndbilden stämmer således väl överens med vad som brukar framkomma vid undersökningar i bytomtsmiljöer. Kunskapspotentialen för Vombs historiska by och en eventuell föregångare är följaktligen hög.

Genomgående användes två skopor med bredden 0,55 m respektive 1 m vid schaktning. Den mindre skopan användes ofta för djupschaktning, det vill säga till cirka 1,60 m djup, varefter den större skopan användes för slänter och breddning av schaktet. Vid djupschaktningen påträffades intakta äldre kulturlager ned till 1,60 m djup, medan den andra omgången av schaktningen (breddningen av schaktet) påträffades intakta äldre kulturlager ned till 0,50 m djup. Detta innebar att schaktningsarbetet skedde i två etapper, men schaktningsarbetet kunde också, stundvis, ske parallellt med varandra som i sin tur innebar att schaktningsövervakningen skedde ryckvis och i perioder var svår att övervaka då båda maskinerna var igång samtidigt. Från och med Schakt 30 utfördes både djupschaktningen och breddningen av schaktet av en och samma maskin istället för två maskiner. Detta underlättade bitvis det arkeologiska arbetet då översikten blev tydligare.

Figur 3. Schakt 9, Norra Vombsvägen. Exempel på schaktningsförfarandet. Två maskiner arbetar samtidigt med anläggandet. Maskinen närmast i bild schaktar för nerläggande av vatten- och avloppsledningarna medan maskinen i borte delen av bilden breddar schaktet och anlägger ny väg. I förgrunden sticker en vit elledning upp.

Figur 4. Schakt 5, Södergårdsvägen. Arbetsbild tagen från väster. Ett typexempel på hur schakten såg ut i bytomtens västligaste delar. Kulturlager varierade mellan 0,40–0,80 m djup, vilka sammantaget tolkas som äldre odlingslager med på sina ställen spår av bebyggelse.

Figur 5. Schakt 6, Södergårdsvägen. Ett flertal el-, tele- och fiberledningar ses i bild, vilka försvårade arbetet i fält och vilka hade orsakat i att fornlämningen bitvis var förstörd.

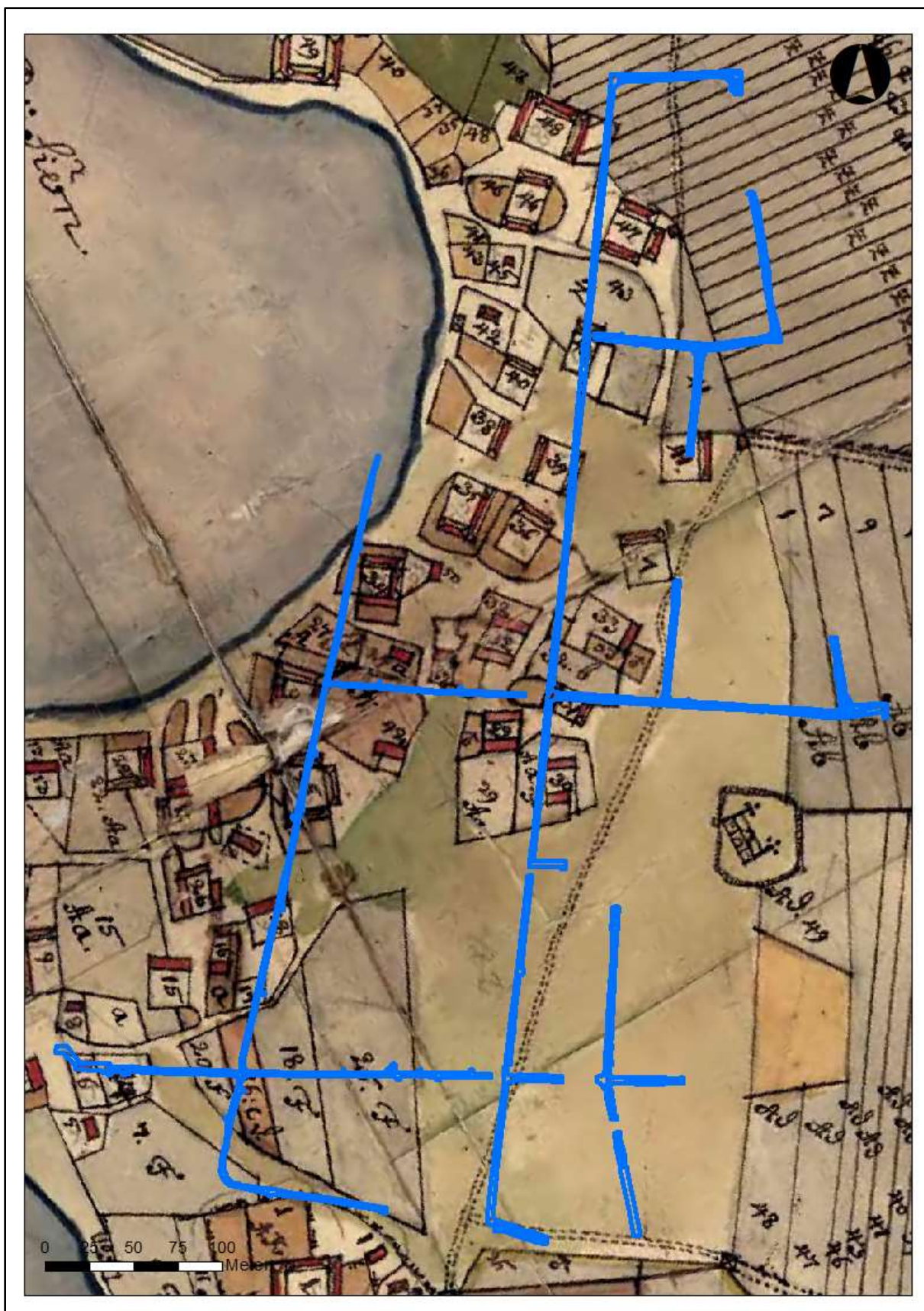

Figur 6 a och b. Schakt 49, Södergårdsvägen, arbetsfotografi taget från söder respektive norr. I schaktet syns den flyttbara spont som fungerar som extra säkerhet vid arbete nere i schaktet.

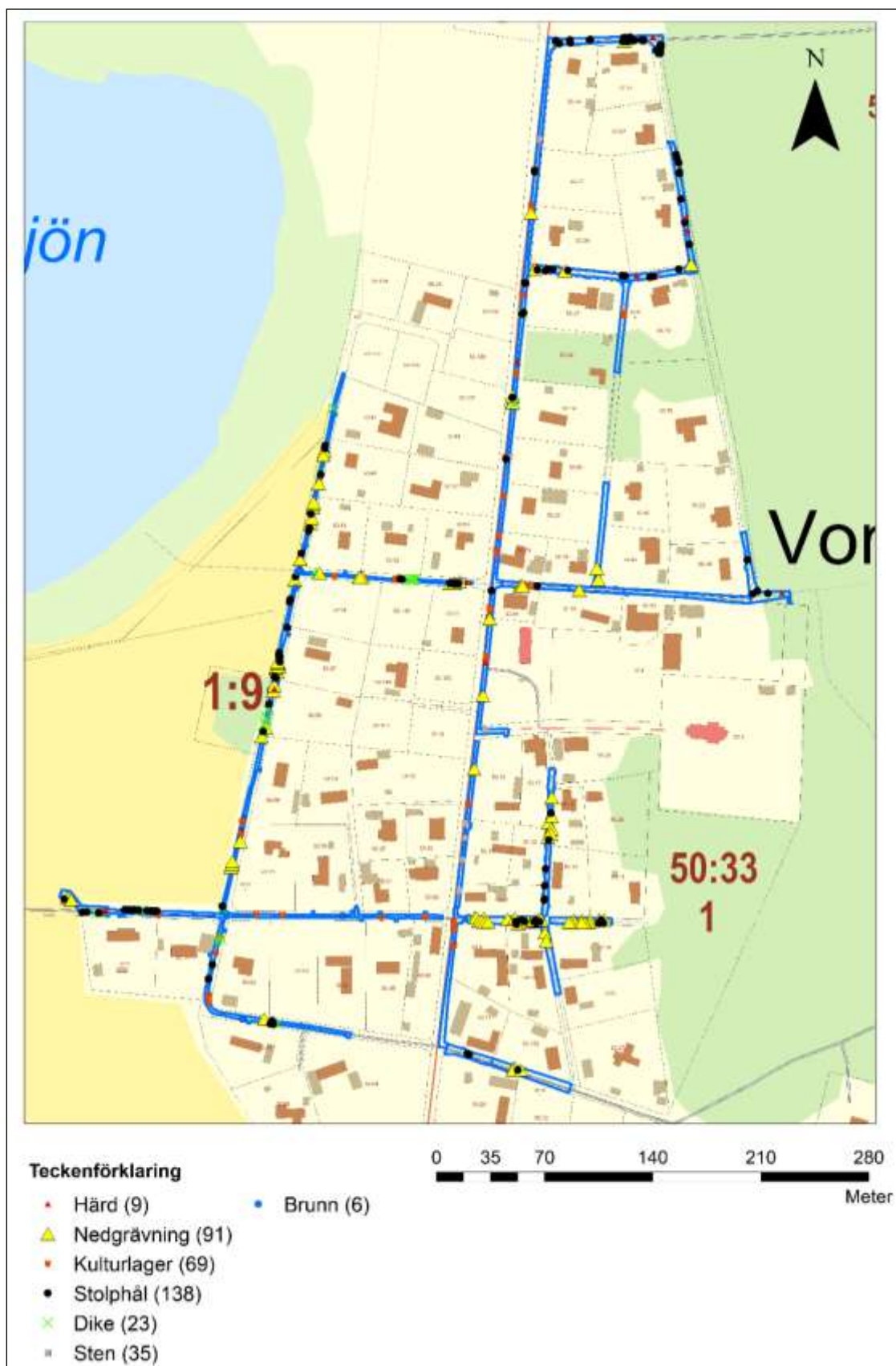
Schaktningen av huvudgatan genom byn, Vombsvägen, genomfördes med en annan logistisk planering än de mindre gatorna. Schaktningen påbörjades från söder och schaktet upptog ungefär halva vägens bredd cirka 2,20 m, till ett djup på 1,50–1,60 m. Grävarbetet inkluderade även ett slags järnspons placerad i schaktbotten för att öka säkerheten då man befann sig i schaktet (se fig.6a-b), som sedan flyttades bitvis under schaktningens gång. Asfalten hade på stora delar av vägen lagts i minst två omgångar och uppgick till cirka 0,25 till 0,30 m djup, följt av ytterligare 0,20 m djupt bärlager (i form av makadam och grus) och sten. Totalt är således på flera ställen 0,60 m djupa massor urschaktat i modern tid.

Totalt kom den schaktade ytan att uppgå till cirka 2 640 m² med en volym av omkring 4 220 m³. Dokumentationsmaterialet är omfattande med sammanlagt 57 stycken A3 ritfilmer och 140 dokumenterade sektioner samt omkring 369 registrerade lämningar i form av bland annat: kulturlager, stolphål, härdar, stenkonstruktioner, diken och brunnar.

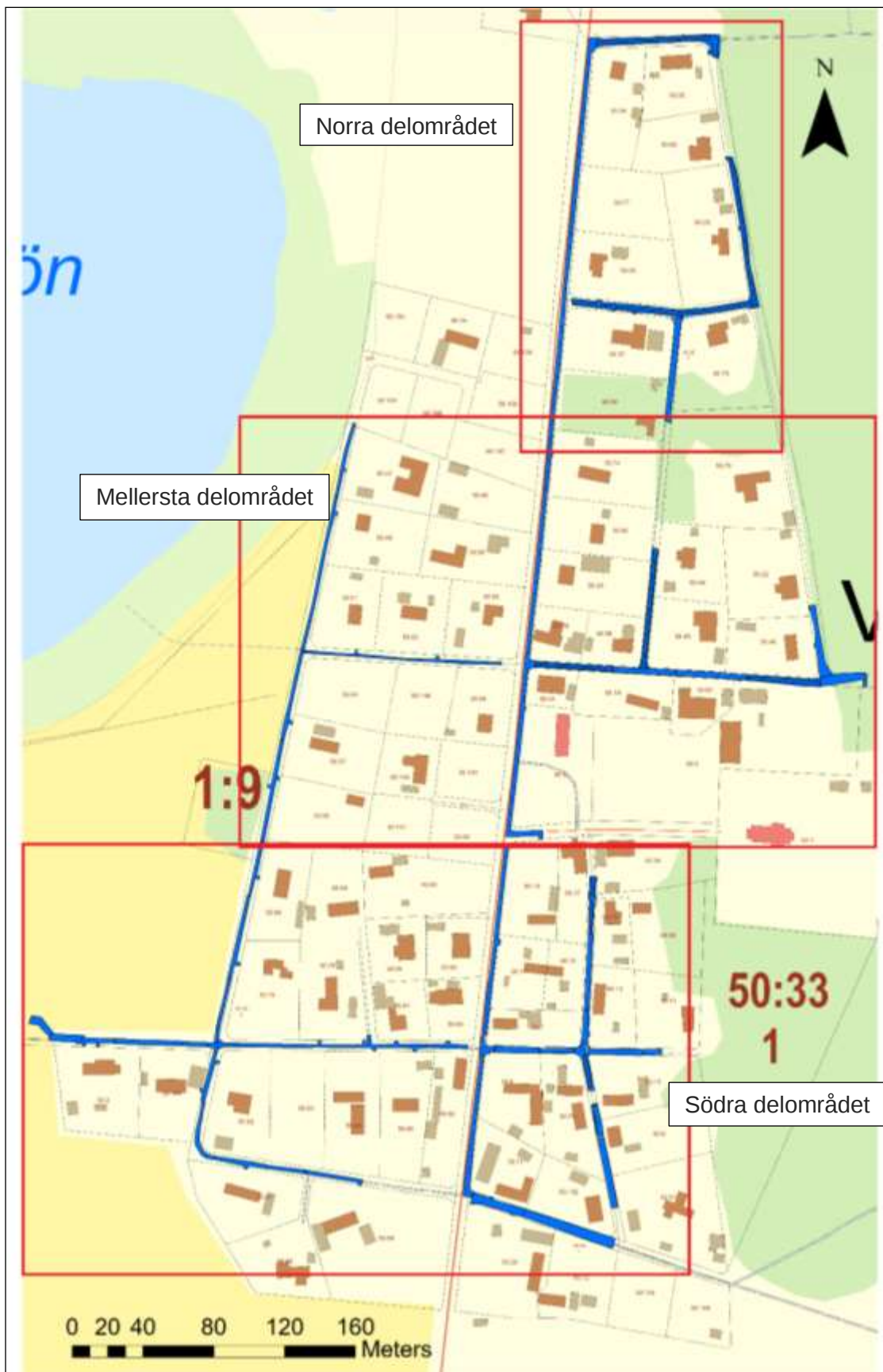
I nedanstående genomgång kommer alla schakt och arkeologiska lämningstyper att redovisas, men endast de sektioner som är intressanta ur bebyggelsehistorisk synpunkt kommer att presenteras med ritning och/eller fotografi.

Figur 7. Schaktöversikt. Utsnitt ur karta över inägodelning i Vombs by år 1736 (Lantmäteristyrelsens arkiv, akt L234–4:2), schakten som upptogs vid schaktningsövervakningen är markerade med blått) © Lantmäteriet

Figur 8. Schaktöversikt med notis om förekomst av de olika arkeologiska fornlämningstyper som påträffats. Schakten som upptogs vid schaktningsövervakningen är markerade med blått © Lantmäteriet

Figur 9. De upptagna schakten markerat i blått och delområden markerat i rött, mot bakgrund av fastighetskartan.
© Lantmäteriet

Resultat

Undersökningsområdet delades in i tre delområden (figur 9) för att lättare kunna hantera den stora mängden information:

- Norra delområdet omfattar schakt nummer: 44–48, 53–54.
- Mellersta delområdet omfattar schakt nummer: 15–23, 37–43, 51–52
- Södra delområdet omfattar schakt nummer: 1–14, 24–36, 49–50

Totalt framkom 369 anläggningar och kulturlager, fördelat på 54 schakt (figur 9, tabell 1). I många fall baseras tolkningarna av anläggningstyperna endast på en okulär besiktning och ska därför betraktas som preliminär. Avseende typerna stolphål, grop och hård relaterar dessa till gängse bedömningar. Vid undersökningarna gjordes även en distinktion mellan kulturlager och övriga lager, i syfte att understryka de förstnämndas kontext med de historiska gårdarna. Övriga lager hade inte samma utpräglade sammansättning och samband, utan hade mer allmän karaktär som utjämningslager.

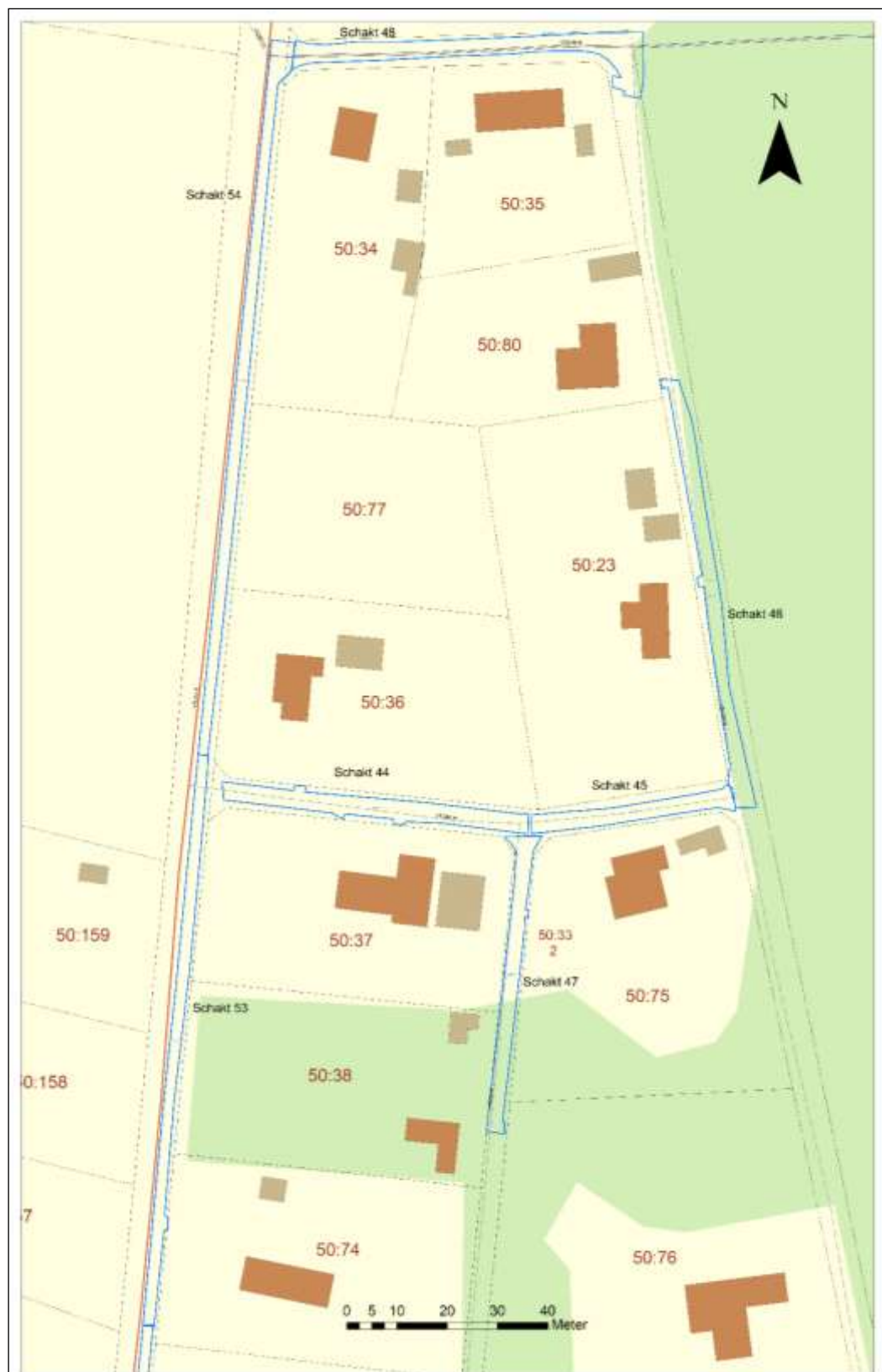
Lämningsstyp	Antal
Stolphål	138
Nedgrävningar	91 (89)
Diken	23 (25)
Brunnar	6
Hårdar	9
Stenar	33
Kulturlager	69
Summa	369

Tabell 1. Anläggningar och kulturlager, uppdelade i lämningsstyper.

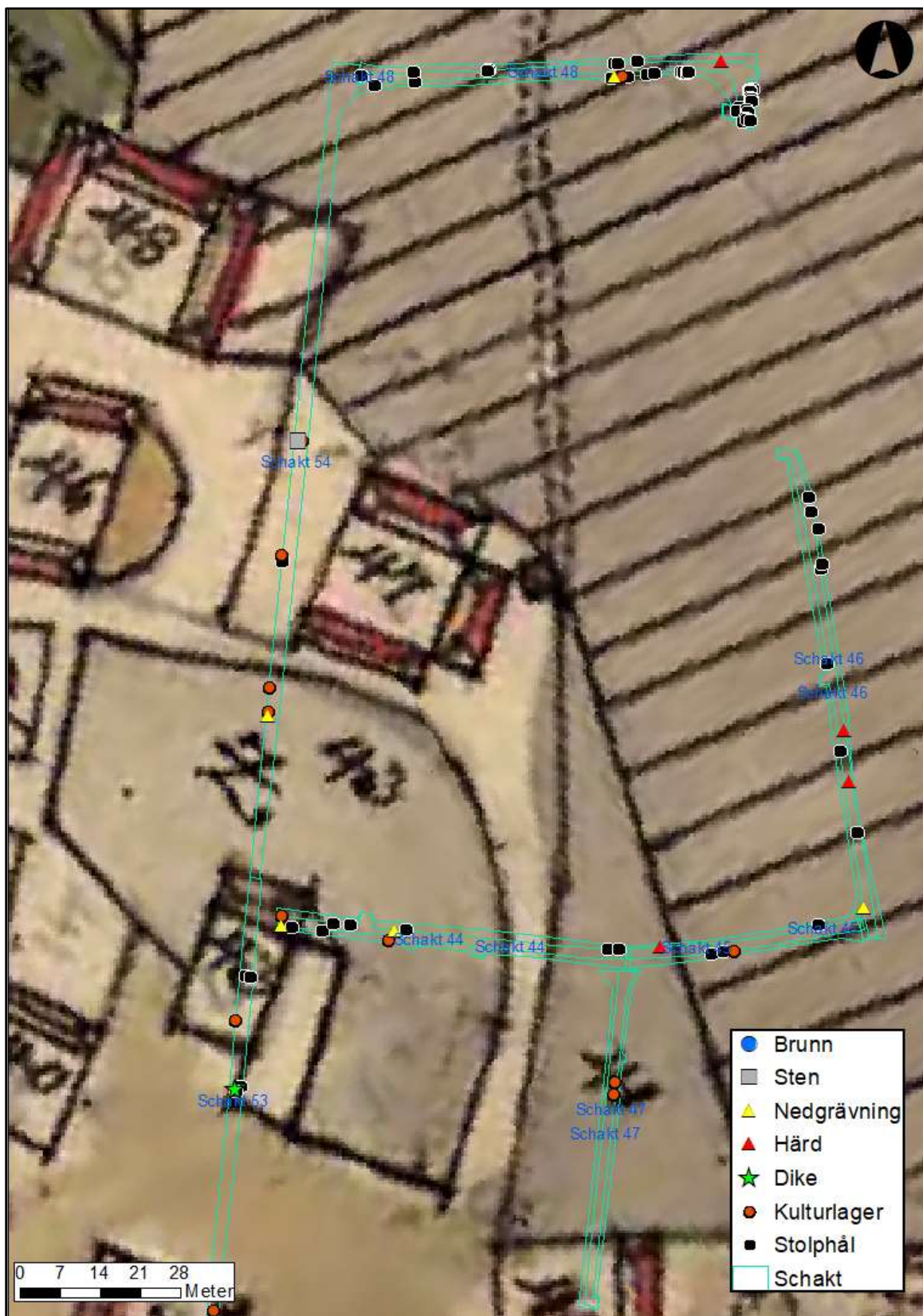
Delområde	Schakt	Sektioner	Inmätta kontexter (A)
Norra	44, 45, 46, 47, 48, 53, 54	101, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 136, 137, 138, 139, 140, 141	213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 234, 237, 238, 246, 248, 249, 252, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275
Mellersta	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 50, 51, 52, 53	23, 24, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 134, 135	81, 96, 101, 105, 117, 121, 122, 123, 124, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 266, 267
Södra	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 49, 50	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 115, 117, 118, 119, 121, 122	1, 5, 13, 14, 25, 26, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 51, 53, 54, 60, 67, 68, 125, 129, 130, 132, 133, 150, 151, 155, 157, 158, 159, 161, 164, 168, 172, 174, 175, 180, 181, 186, 189, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 254, 255, 256, 260, 261, 264, 265

Tabell 2. Fördelning av schakt, sektioner och inmätta kontexter mellan de tre delområdena. Observera att några schakt sträcker sig över två delområden och således förekommer två gånger i tabellen.

Norra delområdet

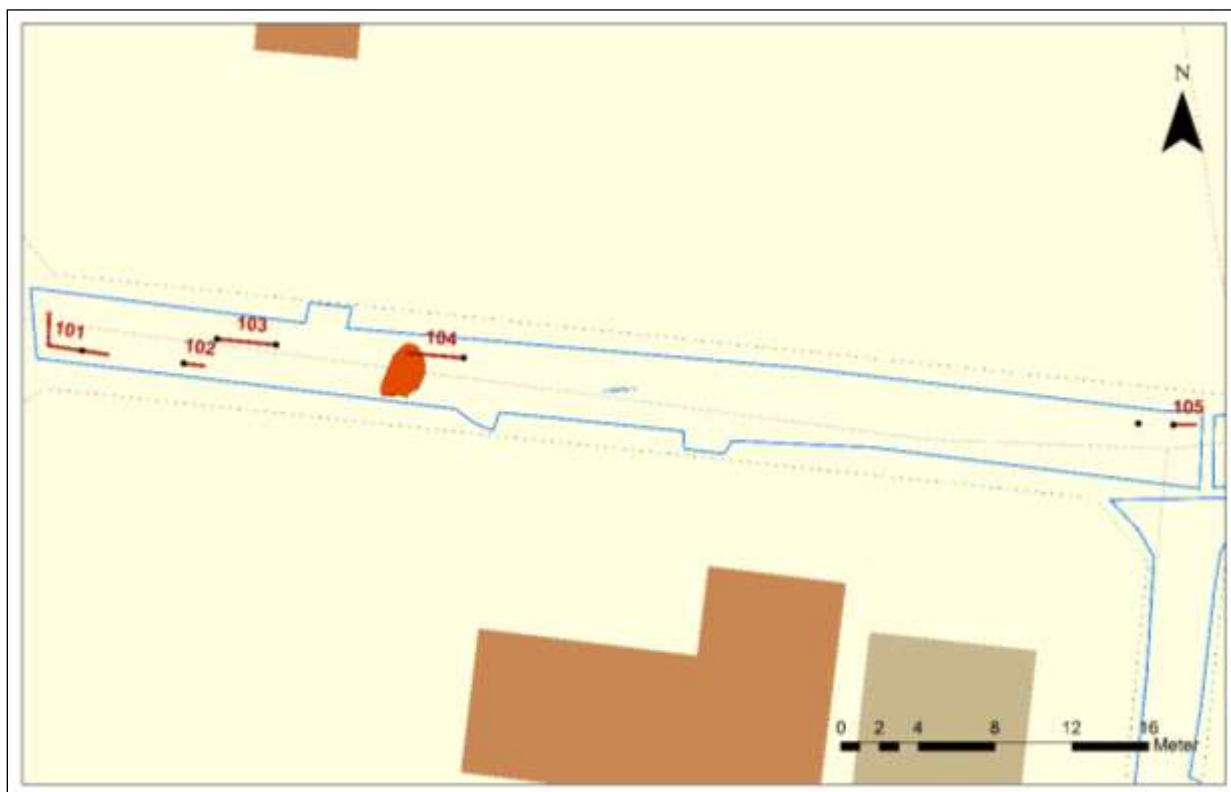
Figur 10. Översikt över norra delområdet med schakt 44–48 och 53–54, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet.

Figur 11. Norra delområdet med schakt och kontexter utsatta, mot bakgrund av Inäggodelningskartan år 1736. © Lantmäteriet

Schakt 44, Backavägen

Schakt 44 påbörjades i västra delen där Backavägen möter Vombsvägen. Backavägens uppbyggnad bestod av asfalt, bärlager (0,10–0,20 m djupt) och stundtals även inslag av rött och gult tegel. Schaktet skars av en elkabel och flera fiberkablar som påträffades 0,10–0,50 m från den södra schaktväggen, på ett djup av 0,70 m.

Figur 12. Översikt över schakt 44 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål. Ovals orangemarkerings representerar område med kulturlager.

Kulturlager i form av äldre matjord påträffades i två nivåer, ner till 1 m djup i stora delar av schaktet. Den äldre matjorden tunnar ut de sista 20 m av schaktets östra del. Där vid korsningen med Klunkaborgsvägen, uppgick den äldre matjorden till cirka 0,50–0,60 m djup.

I schaktets västra del framkom en nedgrävning som tolkats vara rester efter ett grophus (sektionsritning nr 101). Grophuset bestod ett kraftigt kulturlager (0,50 m djupt) följt av en nedgrävning (cirka 0,20 m djupt) bestående av brun sand med inslag av träkol, sot, bränd lera. Nedgrävningen tolkas vara botten på grophuset där intilliggande stolphål kan ha ingått i huskonstruktionen. Det påträffades fynd av keramik (fnr. 23) daterad typologiskt till förromersk/ romersk järnålder, cirka 500 f Kr–400 e Kr och bränd lerklining (fnr 24). I schaktet framkom även andra bebyggelseindikerande stolphål i sektionerna nr 102 och 103.

Drygt 20 m österut från schaktets västra del, framkom ännu en nedgrävning, även denna tolkas vara rester efter ett grophus (sektionsritning nr 104). Fynd av en keramikskärva av typen östersjökeramik (fnr 71) påträffades, som typologiskt daterats till 1000-1200tal.

Figur 13. Resterna efter ett grophus från järnåldern, som framkom i schakt 44, sektion 101. Fotograferad från norr.

Figur 14. Keramikskärva (fnr. 23) typologiskt daterad till förromersk/ romersk järnålder, som påträffades i fyllningen till grophuset.

Ytterligare bebyggelse lämningar dokumenterades i mellersta delen av schaktet, intill där sektion nr 104 upptogs. Vid ett djup av cirka 0,50 m framkom ett raseringslager (213) och bestod av rikligt med bränd lera, porös och fläckvis spridd i mörkbrun sand, samt fläckvis med träkol i måttlig mängd. Raseringslagret var mellan 2–3 kvm stor och lagrets djup varierade mellan 0,02 – 0,10 m. Fynd av östersjökeramik påträffades (fnr 68–69) som typologiskt daterats till 1000-1200tal.

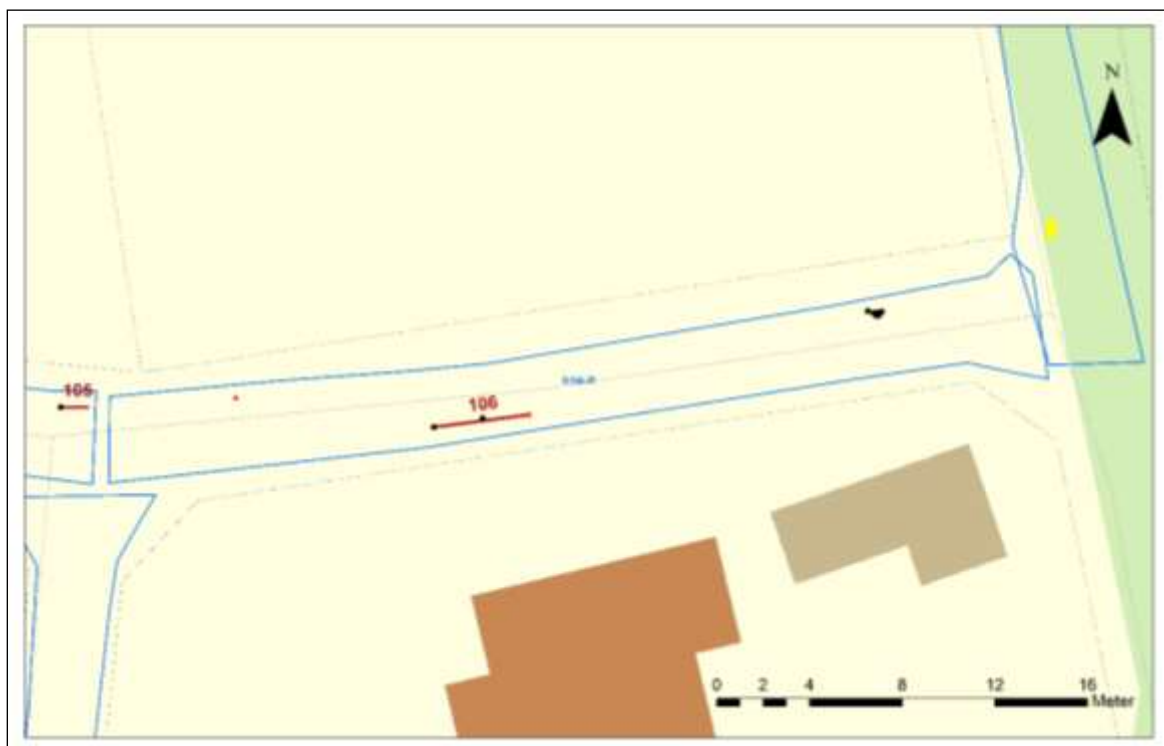
I schaktets östra del dokumenterades ett lager med äldre matjord, med ett djup av cirka 0,50 m. Följt av den äldre matjorden framkom två stolphål, nedgrävda i morän. Stolphålen var cirka 0,22 m stora i diameter, med ett djup av 0,40 m respektive 0,30 m. Stolphålen förekom med omkring 0,80 m mellanrum och tolkas höra samman (sektionsritning nr 105).

Sammanfattningsvis visar de arkeologiska lämningarna i schakt 44 på en bebyggelsekontinuitet från äldre järnålder till sen vikingatid/ tidig medeltid. Vid en jämförelse med Inägochartan från år 1736 ligger schakten till stora delar utanför den historiska bytomten och representerar därmed en äldre bebyggelse som föregick den historiska bytomten.

Schakt 45, Backavägen

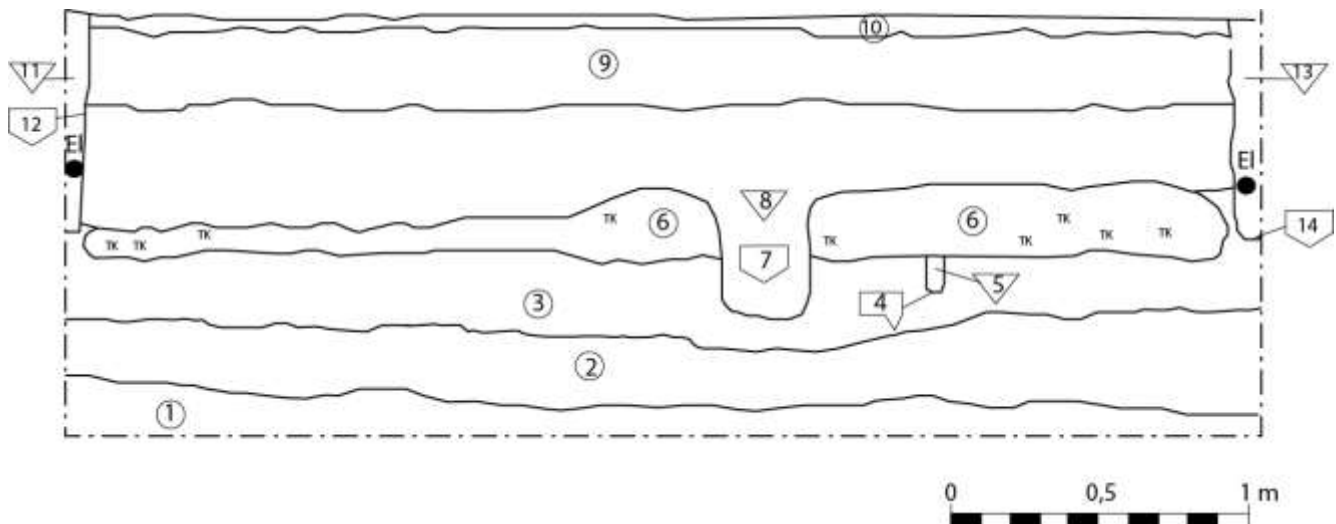
Schakt 45 påbörjades i västra delen där Backavägen möter Klunkaborgsvägen. Schaktets södra och norra del skars av fiberledningar i cirka 0,40 m i östlig riktning, ner till ett djup av cirka 0,70 m.

I schaktets västra del påträffades kulturlager och en härd. Kulturlagret, cirka 0,50 x 1,2 m i diameter stor yta, bestod av grå sand med inslag av träkol, bränd lera och tolkades vara av medeltida karaktär. Under kulturlagret påträffades ett stolphål, följt av äldre odlingslager och sandmorän. Kulturlagrets närvaro tolkas som att schaktet här rör sig in i den medeltida åkermarken, vilket stämmer bra vid en jämförelse med 1736 års karta, se figur 11. Ytterligare anläggningar framkom i schaktet, härd (A214) påträffades vid ett djup av 0,50 m och var 0,60 m i diameter stor, nedgrävd i sandmorän. I schaktets östra del framkom tre odlingslager, ett brandlager (lager 6 i sektionsritning nr 106) och ett flertal stolphål.

Figur 15. Översikt över schakt 45 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål och röda triangel representerar härd.

Brandlagret uppgår till ca 4 m i längd och ett djup av 0,25 m. Fyllningen bestod av måttliga mängder träkol. Stolphål (A215), cirka 0,42 m i diameter stor, påträffades vid ett djup av 0,50 m, nedgrävd i sandmorän.

Figur 16. Schakt 45, sektion 106 mot söder.

1). Morän 2). Brun sand med enstaka träkol, äldre odlingslager 3). Ljusbrun sand, enstaka träkol, äldre odlingslager 4). Stolp-/störhål 5). Fyllning bestående av grå sand och enstaka träkol 6). Brandlager med grå sand, måttliga mängder träkol men ställvis större koncentrationer, innehöll även enstaka bränd lera 7) Stolphål eller mindre grop 8) Brungrå sand, enstaka träkol, bränd lera, äldre kulturlager delvis uppblandat med yngre komponenter. Kan även tolkas som utjämningslager efter avröjning på grund av brand 9) Ljusbrun sand, omrörda sandmassor uppblandade med underliggande lager 10) Gräs/odlingsyta, modern 11–14) Fyllning och nedgrävning i modernt kabelschakt.

På ett par ställen påträffades ett opåverkat sandlager vid cirka 0,30 m djup. Sandlagret låg mellan de övre och undre kulturlagren och tolkades som resultatet av sandflykt. Eftersom översandning kan gå mycket fort är det svårt att ange tidsgränser, men det visar förmodligen på en diskontinuitet i bruket av området.

De tre nivåer av äldre odlingslager, ner till ett djup av 1,20 m, tolkas vara en långvarig brukning av området. Stör- och stolphål visar även på aktivitet i form av konstruktioner/bebyggelse. Inga lager kan dock tolkas som direkta byggnadslämningar. Inga fynd påträffades. Lagren och anläggningarna syns i hela schaktbredden, om än med något mindre tydlig stratigrafi åt norr.

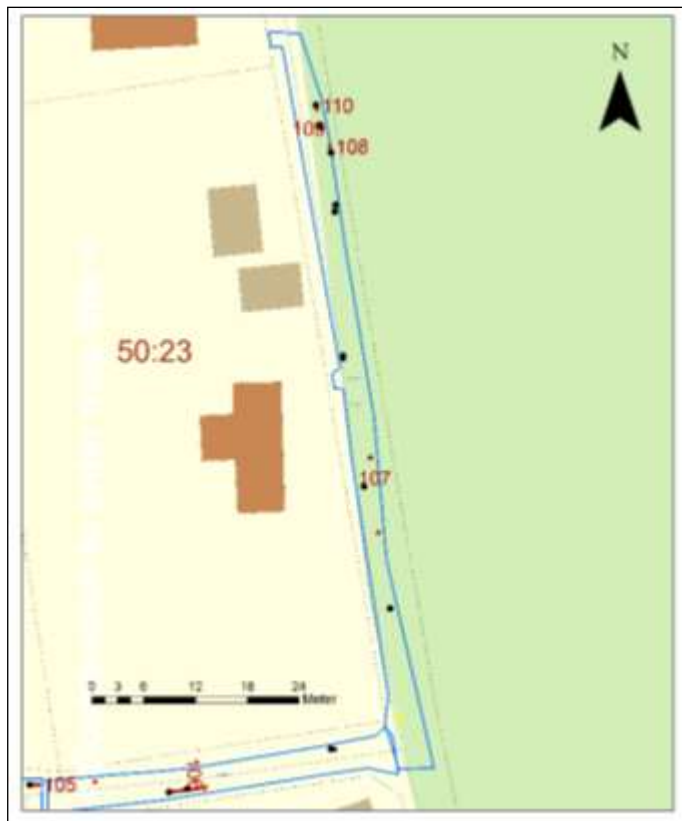
Figur 17. Schakt 45, översikt av sektion 106. Det kraftiga brandlagret syns direkt under den utlagda mätlattan. Under brandlagret framkom två odlingslager, ett stolphål och ett störhål. Fotot taget från norr.

Schakt 46, Skogsbrynsvägen

Schakt 46 bestod i större delar av ett 0,10–0,30 m djupt bärlager, följt av ett 0,20 m djupt kulturlager. Schaktets västra del skars av fiber och elkablar ner till ett djup av 0,90 m.

Åtta stolphål nedgrävda i morän påträffades och dokumenterades. Fyra stycken hade en diameter på cirka 0,40 m och djupet varierande mellan 0,20–0,40 m. Resterande fyra stycken stolphål hade en diameter omkring 0,20–0,30 m och ett djup av cirka 0,20 m. De två mindre stolphålen (A221 och A222) var belägna invid varandra, samt hade snarlikt utseende och bör ha ingått i samma konstruktion. Stolphålen kan tolkas som ingående i en vägglinje för ett långhus.

I schaktets norra del (sektionsritning nr. 108) påträffades ett 0,60 m djupt äldre odlingslager som överlagrade ett stenskott stolphål. Stolphålet var nedgrävt i morän. Sektionen är representativ för stora delar av schakt 46 och i synnerhet den norra delen. I närområdet fanns även tunna linser av bränd, sotig sand, dock inte tillräckligt utbredda för att tala om brandlager eller bebyggelselager.

Figur 18. Översikt över Schakt 46 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål, röd triangel representerar hårdar och en gul markering i schaktets södra del representerar en nedgrävning.

Figur 19. Sektion nr 108, Schakt 46. Ett cirka 0,60 m djupt äldre odlingslager överlagrar ett stenscott stolphål, nedgrävd i sandmorän. Sektionen är representativ för den norra delen av Schakt 46.

Två härdar (A218, A219) påträffades i schaktets mellersta/södra del, innehållandes rikliga mängder träkol och skörbränd sten, nedgrävda i morän på cirka 0,50 m djup. De låg med omkring 8 m mellanrum och var mycket likartade i sin uppbyggnad och storlek. Härdarna var cirka 0,70 m i diameter och hade ett djup av 0,30 m, troligen har de utgjort eldstäder i ett långhus.

Figur 20. Hård A218, Schakt 46, belägen i sandmorän.

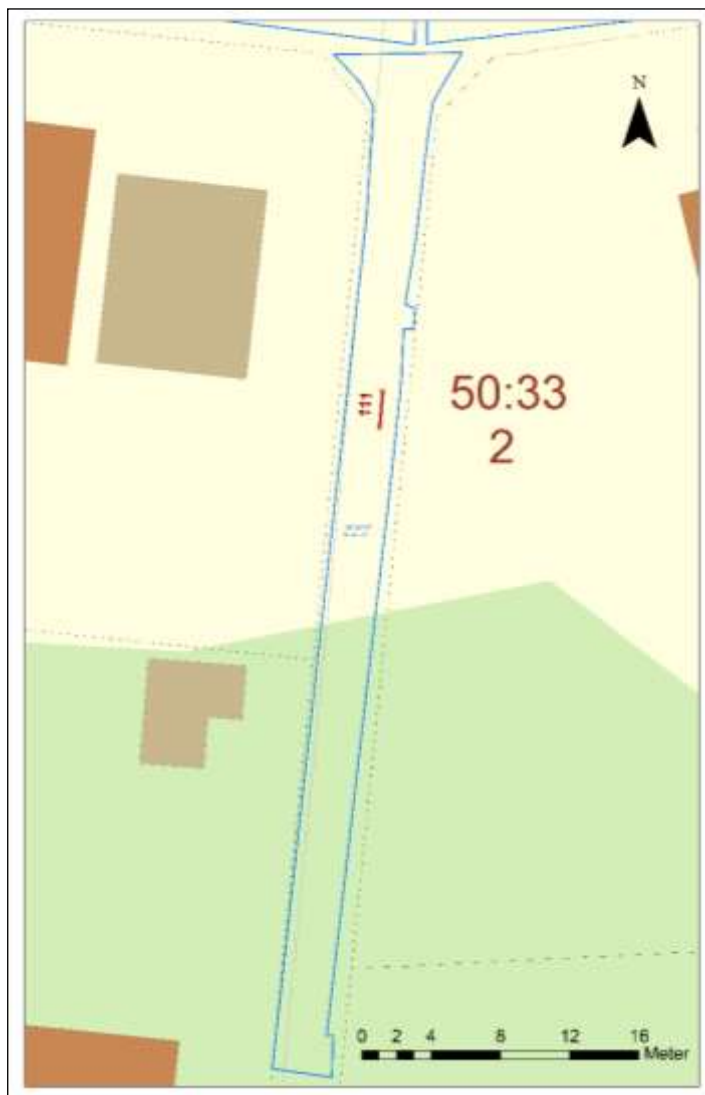
De stolphål som dokumenterades i schaktet är dock svåra att koppla samman med härdarna. Stolphålen och härdarna visar dock sammantaget att det har funnits stolpburen bebyggelse på platsen.

Schakt 46 passerar det ställe där borrhov nr 42 togs vid den geotekniska undersökningen år 2015 (se kartan över borrhoverna, bilaga 5). Resultat sammanfattades enligt följande: *"Borrhov 42 bestod av sentida bärlager, och därunder två kulturpåverkade lager ner till ett djup av 0,52 m, där steril sand vidtog. Det undre av de två var den äldsta markhorisonten. Borrhovet togs till 3,00 m djup"* (Ericsson 2017:7).

Schakt 47, Klunkaborgsvägen

Från schaktets södra del och cirka 0,60–1,20 m mot norr, påträffades inga intakta kulturlager. Massorna bestod av modern fyllning och ledningarna ner till cirka 0,80 m djup.

I schaktets norra del påträffades ett intakt kulturlager strax under ett förnaskikt, tolkad som ett äldre matjordslager, med ett djup på cirka 0,50–1,0 m. Det äldre matjordslagret avtog stegvis i schaktets mellersta del, då med ett djup av 0,40 m.

Figur 21. Översikt över Schakt 47 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet.

Under det äldre matjordslagret framkom ett större brandlager i nordöstra delen av schaktet (sektion nr. 111, figur 21), vid ett djup av 0,50 m. Brandlagret bestod av brun sand med måttligt av träkol, sot och svart sand, lagrets djup varierade mellan 0,05–0,20 m. Sektionen är dokumenterad i en sluttning varför det finns en större mängd sand och förnaskikt överst än vad som annars är fallet.

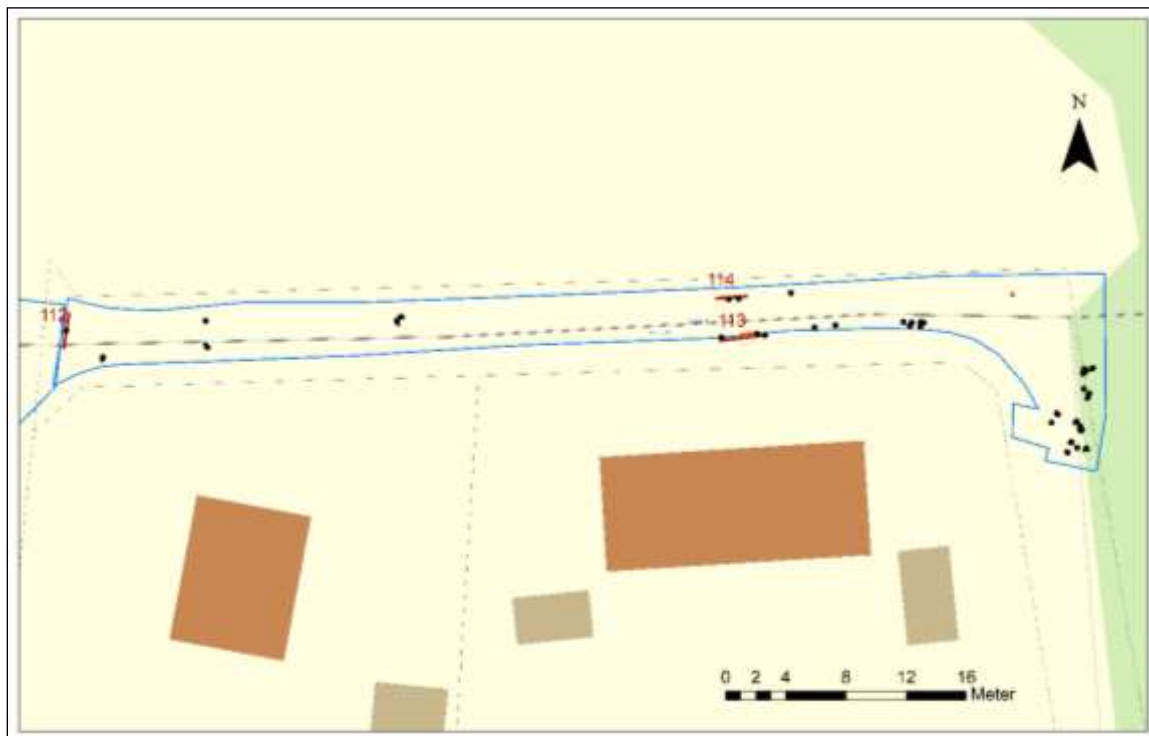
En sandlins, cirka 0,05–0,10 m djup, låg under brandlagret och vittnar om sandflykt. Under sanden fanns äldre matjord ner till 1,20 m djup. Brandlagret skulle eventuellt kunna tolkas vara rester efter ett svedjebruk från den närliggande gård som på 1736 års karta har beteckningen nr 41.

Figur 22. Schakt 47, sektion 111. Ett brandlager synligt i den övre schaktväggen (se röd pil), undertill fanns en tunnare lins av ljusare sand som låg på ett äldre odlingslager. Fotot taget från väster.

Schakt 48, Vombsjövägen och Skogsbrynsvägen

I schaktets västra del framkom den äldre matjorden ner vid ett djup av 0,70 m. Cirka 25 m från Vombsvägen (i väster) mot östlig riktning, framkom fiberledningar i den södra schaktväggen. Inga intakta kulturlager påträffades vid ett djup av 0,70 m.

Figur 23. Översikt över Schakt 48 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål, röd triangel representerar hård.

Figur 24. Schakt 48, Sektion nr. 112. Fotot är taget ut mot Vombsvägen från öster. Äldre odlingslager ner till cirka 0,70 m under nuvarande gatunivå. Ett stolphål framträder nedgrävt i moränen. Stolphålet kan tolkas tillsammans med ett flertal andra stolphål i närområdet såsom utgörande en bebyggelsemiljö.

I schaktets västra del, under 0,40 m djupt bärlager och sandlager, framkom på cirka 0,40 m djupt ett äldre matjordlager. Under matjordlagret framkom ett stolphål nedgrävd i morän, vilken kan ses i sektionsritning nr 112. Ytterligare stolphål (A223, A224, A225) framkom i schaktets västra del, alla belägna under nuvarande beläggning av asfalt på ett djup av cirka 0,50 – 0,70 m. Stolphålen hade en diameter mellan 0,20–0,30 m och ett djup mellan 0,15–0,30 m. Stolphålet A225 var något kraftigare än de andra och även stenskott med ett flertal stenar. Avståndet mellan stolphål A224 och A225 var 1,90 m och skulle därmed kunna tolkas som ett bockpar för ett långhus från järnåldern.

Cirka 20–30 m i östlig riktning, från området där ovanstående stolphål påträffades, framkom ett större parti med moderna nedgrävningar innehållandes tegel, metallskrot och porslin. I östra utkanten av detta område, framkom två kraftigare stolphål (A226 och A227). Stolphålen hade en diameter av 0,30 m respektive 0,40 m och ett djup av 0,20–0,25 m. Stolphålet A226 var dessutom stenskott.

I schaktets östra del framkom tydliga bebyggelselämningar i form av ett flertal stolphål, en nedgrävning samt en härd, vilka flera av dessa även dokumenterades i sektionsritningarna nr. 113 och 114. Anläggningarna låg på ett djup av cirka 0,60–0,80 m under gatunivå. Nedgrävningen innehöll bland annat keramik, bränd och obränd lera. Stolphålen var nedgrävda i morän och hade diameter mellan 0,20 och 0,40 m, med ett djup på 0,10 - 0,20 m.

Härd A237 var cirka 1 m i diameter stor med ett djup på 0,20 m. Härdens avgränsning var begränsad i norr av schaktväggen. Tillsammans utgör dessa kvarlämningar en del av en bebyggelsekonstruktion.

Figur 25. Schakt 48, sektion nr 113, foto från norr. Bebyggelselämningar i form av nedgrävning innehållandes bränd och obränd lera, keramik och ett stenskott stolphål.

Figur 26. Schakt 48, planfoto av stolphålen A229–A236. Exempel på stolphålens utseende i schaktets östra/sydöstra del.

Figur 27. Schakt 48. Ett dubbelstolphål eller en omstolpning, A249 och A251. Fotot taget från norr.

Ett större brandlager (cirka 10 m stor yta) framkom likaså i schaktets östligaste del, på omkring 0,40 m djup. Fyllningen bestod av sotig svart sand, med enstaka träkol och hade ställvis inslag av bruna sandfläckar. Det var inte heller så pass tydligt att det går att säga att det rör sig om ett bebyggelselager.

I schaktets sydöstra del, där Vombsjövägen möter Skogsbrynsvägen, framträdde ett område rikligt med stolphål (A238–A253). Ett par av stolphålen var dessutom dubbelstolphål eller omstolpningar (se A251 och A249). Sammantaget framträder ett område med en tydlig bebyggelsehistoria vilket visar sig i de anläggningar och lager som påträffats på platsen.

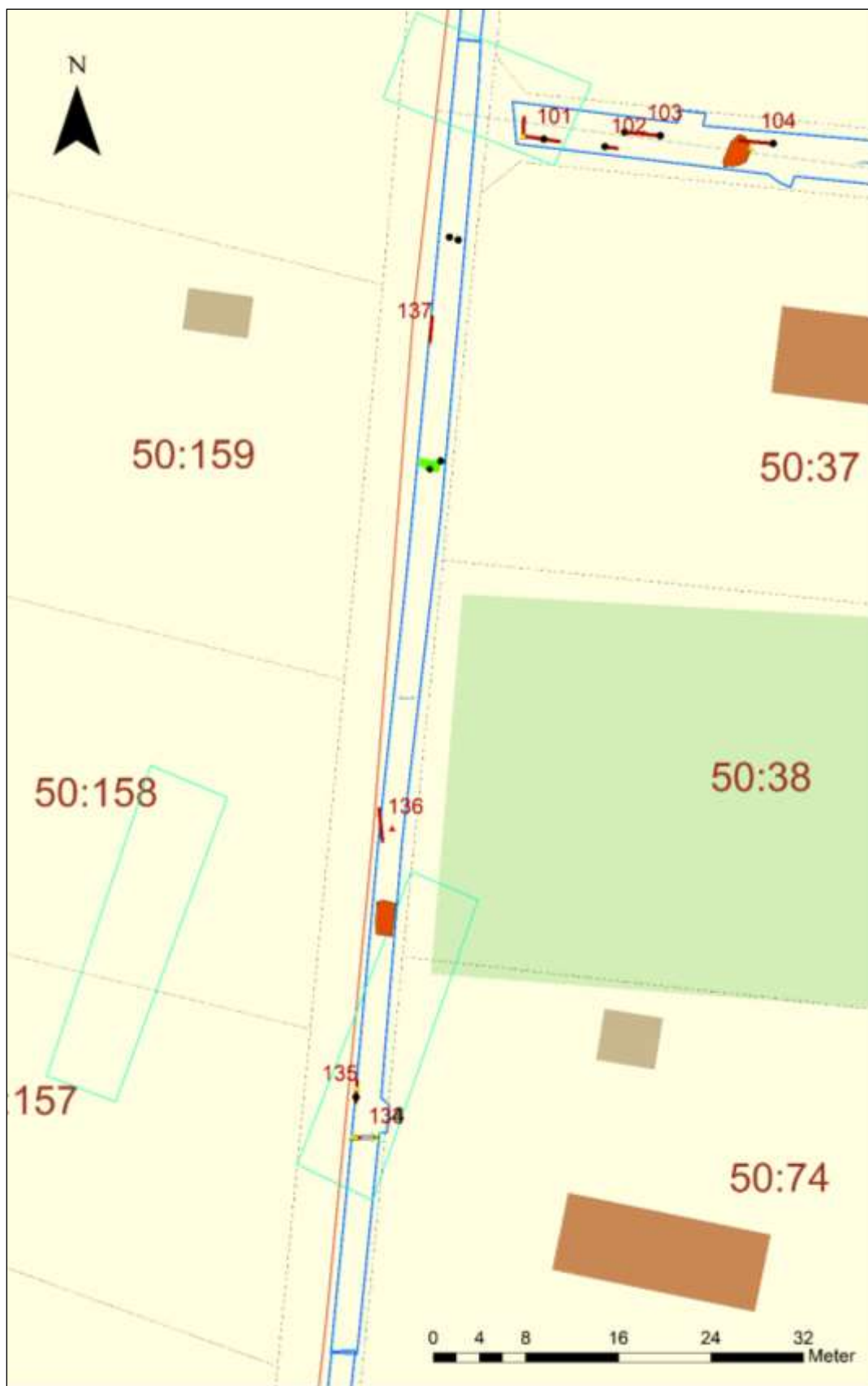
Schakt 53, Vombsvägen

Från schaktets södra del och cirka 1,40 m i norra riktningen längs Vombsvägen, påträffades ett större område med kulturlager. Kulturlagret bestod av brun, något fet sand med enstaka bränd och obränd lera och träkol.

I sektionsritningen nr. 134 dokumenterades (i öst-västlig riktning) bebyggelseindikerande lämningar på ett djup av 0,60–0,80 m. I sektionen syntes åt öster en större sten som tycks nedgrävd i modern tid då spik och ett par rostiga järnföremål låg i fyllningen intill. Stenar fortsatte även ut i schaktet i öst-västlig riktning och tolkades vara ett dräneringsdike från tidigast 1700-tal.

Figur 28. Schakt 53, sektion nr 134. Foto från söder i schaktriktningen. Kulturlager med bebyggelseindikerat material och till höger i bild en mera modern nedgrävning innehållande en sten och ett par järnföremål.

Figur 29. Översikt över Schakt 53 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål, röd triangel representerar hård, gul triangel representerar nedgrävningar, grönt X representerar diken och orange yta representerar område med kulturlager.

I den sydvästra delen av schaktet, där sektion nr 135 upptogs, tycks kulturlagret avta avsevärt. Anläggningar framkom på ett djup av cirka 0,75 m under gatunivå, i form av ett stolphål och en grund grop.

Vidare, i schaktets norra riktning, framkom en större yta vid 0,60 m djup där det påträffades ett fragmentariskt lergolv (A268). Fyllningen bestod av lera, men även av mörkbrun sand med enstaka träkol, bränd lera och fläckvis med gul sand. Lergolvet var cirka 0,10 m tjockt.

I schaktets mellersta del, invid där sektion nr 136 upptogs, påträffades en härd (A269) vid ett djup av 0,55 m. Härden innehöll ett tjugotal stenar med diameter 0,07–0,15 m stora, fyllningen bestod av rikliga mängder träkol och sot. Härden hade en närmast rund form på 1 m i diameter, och ett djup av ungefär 0,20 m.

Figur 30. Härden A269, foto taget från öster.

I schaktets norra del framkom sandmoränen redan vid ett djup av 0,30–0,40 m under befintlig gatunivå, vilket innebar att endast en liten del av kulturlagren fanns intakta under den modern vägbeläggningen.

I området påträffades även ett dike (A270), som löpte tvärs över schaktet i öst/västlig riktning. Diket hade en bredd på cirka 0,80 m med ett djup av 0,25 m. Fyllningen bestod av mellanbrun sand med enstaka inslag av träkol och bränd lera. I dikets norra och södra kant påträffades två stolphål (A271 och A272). Stolphålen var båda omkring 0,20 m i diameter och med ett djup på 0,24 m respektive 0,10 m. Fyllningen var likartad till den i diket, det vill säga att fyllningen i stolphålen bestod av mellanbrun sand med enstaka inslag av träkol och bränd lera.

Figur 31. Schakt 53: Ett dike med två stolphål i kanten. Observera att sandmoränen här uppträder redan ca 0,30–0,40 m under befintlig gatunivå, vilket innebär att nästan alla kulturlager hade schaktats bort vid tidigare anläggningsarbeten. Foto taget från öster.

I den norra delen av schaktet, där sektion nr 137 upptogs, påträffades under nuvarande vägbeläggning ett 0,15 m djup kulturlager, följt av ett raseringslager och ett äldre odlingslager. Raseringslagret var i yta cirka 2,50 m, med ett djup av 0,10–0,15 m. Fyllningen bestod av brun sand med måttligt till rikligt med bränd lera och träkol och enstaka ben. Under raseringslagret framkom ett omkring 0,20–0,30 m djupt äldre odlingslager.

Vidare, i schaktets norra riktning, påträffades två stolphål (A273 och A274) på ett djup av cirka 0,50 m. Stolphålen var nedgrävda i sandmoränen och var 0,20 m respektive 0,30 m i diameter, med ett djup på 0,20 m respektive 0,10 m. Fyllningen bestod av mellanbrun sand med enstaka träkol och bränd lera. I schaktväggen intill fanns fler stolphål med likartat utseende, vilka bör kunna tolkas till samma konstruktion.

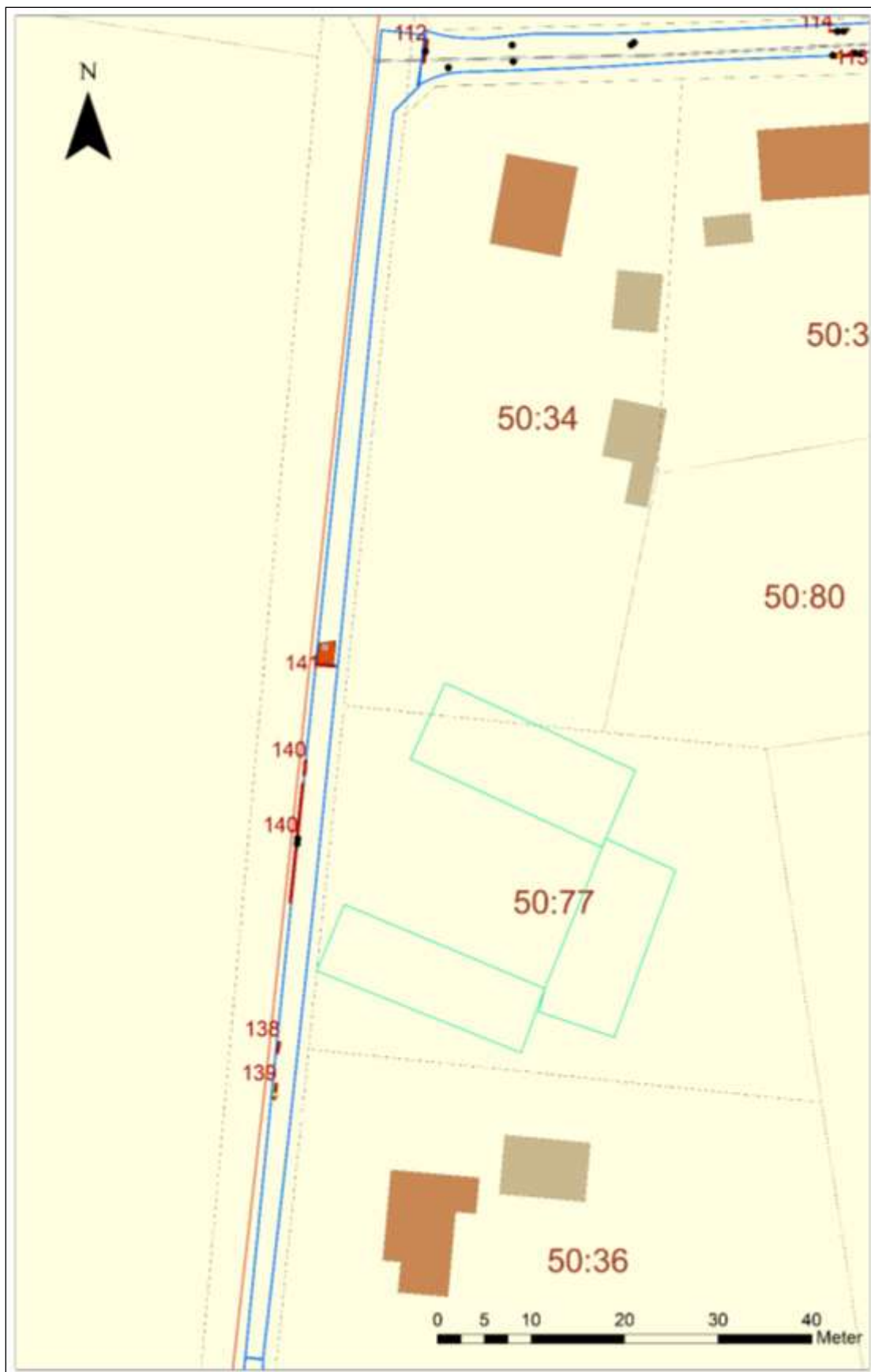
Mot slutet av schaktet, i nivå med Backavägen, ökade kulturlagrets mäktighet och kulturlager framkom vid ett djup av omkring 0,60 m under befintlig marknivå. Kulturlagrens karaktär och fyllning blev även då något mörkare brun med enstaka inslag av träkol och bränd lera.

Schakt 54, Vombsvägen

I schakt 54 framkom ett flertal mindre områden med bebyggelselämningar på en sträcka om minst 60 m. Anläggningarna och lagren dokumenterades i sektionerna nr 138–141.

Figur 32. Schakt 54, arbetsbild från norr i Vombsvägens/schaktets norra del.

Figur 33. Översikt över schakt 54 med sektionsritningarna markerade i rött, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål, grå cirkel representerar sten, gul triangel representerar nedgrävningar och orange yta representerar område med kulturlager.

I schaktets södra del, där sektionerna nr 138 och 139 upptogs, påträffades under befintlig vägbeläggning tre skikt av kulturlager på ett djup av 1 m. Kulturlagrets fyllning bestod av mörkbrun sand med måttligt till rikligt med träkol och bränd lera i de två understa lagren (benämnda lager 2 och 3, sektion nr 138).

Det påträffades även en nedgrävning som kan ha utgjort en brunn, på ett djup av 0,90 m (sektion nr 139). Tydliga bebyggelselämningar framträdde omkring 0,40–0,60 m under gatunivå, med partier av rikligt med träkol och bränd lera, samt måttligt med lerklining.

Figur 34. Schakt 54, sektion nr 139. En kraftig nedgrävning, en eventuell brunn, överlagras av yngre bebyggelselämningar innehållande bland annat en del lerklining. Fotot taget från öster.

I schaktets mellersta del, där sektion nr 140 upptogs, påträffades ett 0,70 m djupt kulturlager. I sektionen framkom ett stolphål nedgrävd i sandmorän och en svacka med samma fyllning som ovanliggande lager. Kulturlagret var något rödfärgad och innehöll en del byggnadsrester samt yngre rödgods i form av trebensgryta (fnr 54).

Sektion nr 141 förlades norr om sektion nr 140 (cirka 9 m ifrån) och uppvisade ett kulturlager med bebyggelselämningar på ett djup av 0,90 m. Kulturlagret kan delas in i två skikt, ett övre och ett undre skikt med bebyggelselämningar. Fyllningen utgjordes av lerhaltiga lager av något fet mörkbrun silt med bränd och obränd lera samt träkol. Det övre skiktet mättes in med beteckningen A275, där ett flertal stenar påträffades. I detta övre lager låg dock även porslin och järnföremål vilka påvisar att den övre fasen var av relativt modern tid. I det undre skiktet/ som är den äldre fasen av de två, påträffades dessvärre inga fynd som kan ge en typologisk datering till lagret.

Figur 35. Schakt 54, sektion nr 141: Övre kulturlager med bebyggelselämningar A275 i plan i fotots norra del. Det undre kulturlagret ses i sektionen. De stenar som låg i det övre skiktet syns liggande på ytan efter att ha plockats upp. Fotot taget från söder.

Mellersta delområdet

Figur 36. Översikt över mellersta delområdet med Schakt 15–23, 37–43, 51–52, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet.

Figur 37. Översikt över Schakt 15 söderut på kartan och schakt 16 norrut, utsnitt ur Inägodelningskartan från år 1736 (Lantmäteristyrelsens arkiv, akt L234–4:2, inägodelning 1736) © Lantmäteriet. Schakt 15 löper tvärs över läget för gård 18. Sektionsritningarna markerade i röd linje och orange yta representerar område med kulturlager.

Schakt 15, Västra Vombsvägen

I den södra delen av schaktet framkom under 0,50 m djupa bärlager, ett matjordslager 0,05 m tjockt följt av ett 0,10 m djupt gult sandlager. Under sandlagret påträffades ett 0,60 m djupt äldre odlingslager. Mitt i schaktet var den äldre odlingsjorden endast cirka 0,10–0,20 m djupt, motsvarande det område där schaktet passerade rakt igenom ett tidigare gårdsläge (Gård 18) enligt Inägokartan (figur 37). Det finns emellertid inget kvar som tyder på att här en gång legat en gårdsenhet med tillhörande toft.

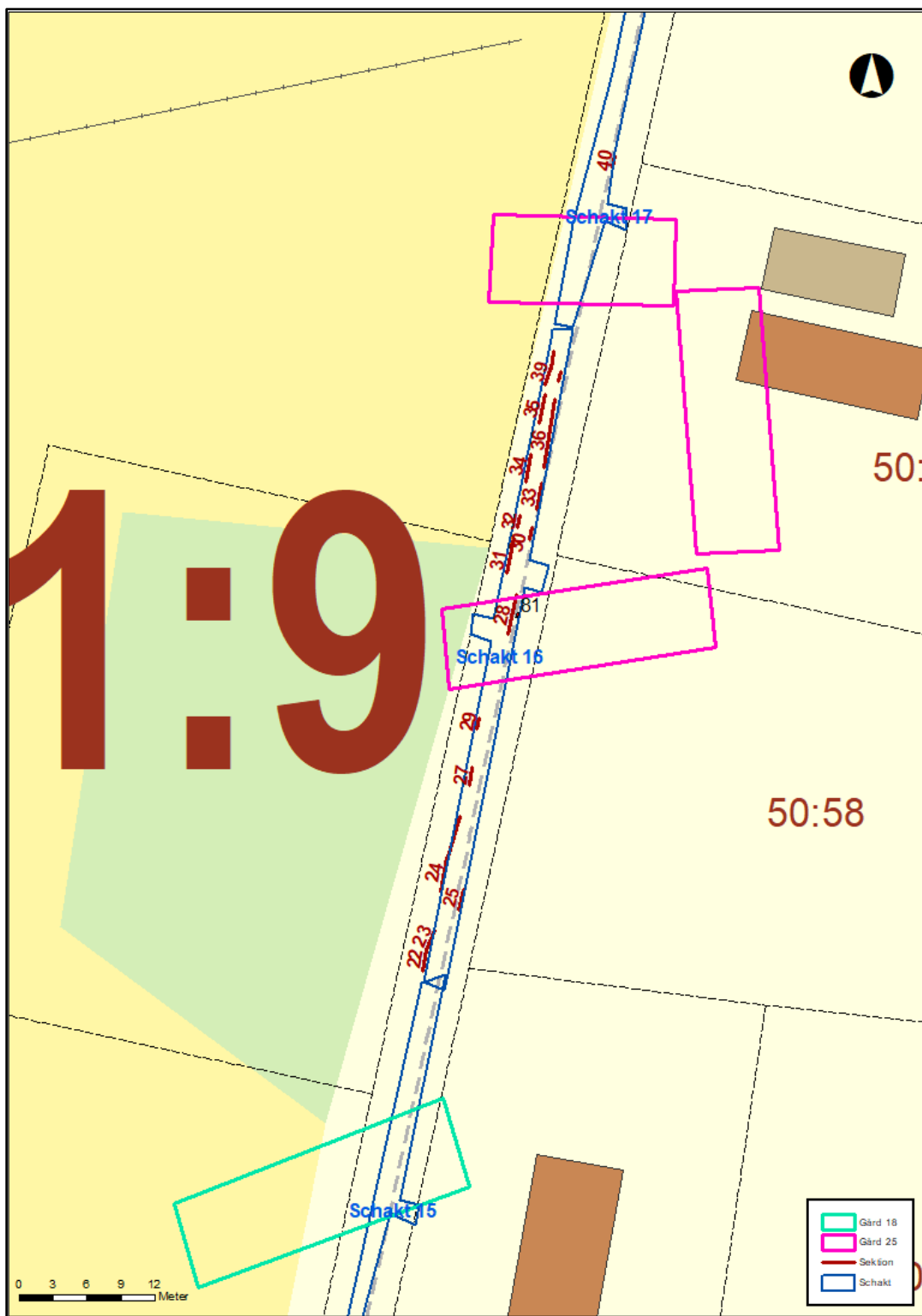
I schaktets norra del hade det äldre odlingslagret en omkring 0,15 m djup fyllning bestående av gråbrun sand (nedre skikt) och en 0,15 m mera brun sand (övre skikt), men tolkades vara del av samma äldre odlingslager med beståndsdelar av gult och rött tegel, enstaka träkol och bränd lera, svagt humöst. Jämförelsevis får detta schakt ses som ett förhållandevis händelsefattigt parti av Västra Vombsvägen.

Schakt 16, Västra Vombsvägen

Arbetstempot hade ökats i och med arbetena med schakt 16 och schaktdjupet minskade till 1,40 m. Totalt dokumenterades 17 stycken sektioner (sektion nr 22–38), kulturlager och anläggningar som påträffades var bland andra förvaringsgropar, brunnar, diken, stolphål och en kokgrop.

Ett antal sektioner som exempelvis nr 29, nr 30 och nr 32 uppvisade stolphål belägna under det äldre kulturlagret. Åldern på dessa är svåra att avgöra, men möjligheten att de är förhistoriska finns givetvis. Flera av sektionerna innehöll två eller flera anläggningar, varför det totala antalet anläggningar i schaktet var omfattande. En påtaglig ökning av antalet anläggningar från schakt 15 kunde således noteras.

Den ökade förekomsten av kontexter kan möjligen förklaras med att schakt 16 skar tvärs igenom platsen för den historiska bygården 25 (figur 38). I sektion nr 24 dokumenterades nedgrävningar i form av diken, vilka hade en ungefärlig öst-västlig riktning och som skulle kunna motsvara en gränsmarkering mellan bygatan och toft hörande till gård 25, enligt den historiska kartan av år 1736. Ytterligare diken framkom i sektionerna nr 26 och 27, även dessa låg i öst-västlig riktning och skulle mycket väl kunna utgöra gränsdiken. Sammanlagt fyra diken framkom inom en sträcka av 11 m vilket visar att det skett regleringar av bygata såväl som tomtmark. Endast i diket som framkom i sektion nr 27 påträffades typologiskt daterbara fynd: en skärva av typen yngre rödgods samt en bit rött tegel. Detta innebär att det aktuella diket troligen fyllts igen någon gång under tidigmodern tid, men det går inte att exakt avgöra när diket grävdes. Övriga diken och fyllningar kunde inte dateras.

Figur 38. Schakt 15–17, sektion 22–40, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. På kartan syns även byggnader hörande till de historiska gårdarna 18 och 25 som rosa/ljusgröna rektanglar.

Figur 39. Sektion 24 mot väster. På bilden syns två nedgrävningar, vilka kan tolkas som gränsdiken mellan bygatan och toft hörande till Gård 25.

Figur 40. Schakt 16, sektion nr 28, mot öster. Typiskt exempel på två av de större nedgrävningar som förekommer i Schakt 16. Nedgrävningarna tolkas som förvaringsgropar/ stukor från tidigmodern till modern tid. Mellan de två stora nedgrävningarna ligger kontext 81, tolkat som en kokgrop.

De större nedgrävningarna skulle kunna vara någon form av förvaringsgropar eller stukor från tidigmodern till modern tid. Ett djup över 1 m under marken, i vissa fall 1,20 m under marknivå. De raka kanterna skulle kunna bero på att bräder har använts som stöd i den lösa sanden. Då inget spår av

bräddor syntes i nedgrävningarna tolkas det som att de har tagits tillvara vid igenläggningen av stukan. Att det skulle röra sig om brunnar känns inte lika troligt då de dels inte går tillräckligt djupt och dels inte har den karaktär i fyllning eller utseende som brunnar vanligtvis har. Vid ett överlägg med Inäggodelningskartan visar det sig att båda nedgrävningarna ligger inne i det som en gång varit den södra längan på gård 25, det är därför inte otänkbart att det rör sig om förvaringsgropar nedgrävda i golvet på byggnaden.

Kokgrop (A81) var nedgrävd i morän och framkom på ett djup av cirka 0,60 m under marknivå. Kokgropen skars av de två stora nedgrävningarna nämnda ovan och skulle mycket väl kunna vara förhistorisk. Gropen överlagrades av sand, förmodligen ett resultat av sandflykt under en period då området inte nyttjades.

Figur 41. Schakt 16, sektion 28 mot öster. Kokgrop A81 överlagras av natur sand, förmodligen ett resultat av sandflykt under en period då området inte nyttjades, och är skuren av de två större nedgrävningarna i sektion nr 28.

Figur 42. Schakt 16, sektion 32, mot väster. Ett exempel på ett stolphål beläget under den äldre matjorden.

Figur 43. Schakt 15–17, sektion nr 22–40 mot bakgrund av Inäggodelningskartan år 1736. Gårdsläge 18 och 25 är markerade på kartan. Skala 1:400. © Lantmäteriet

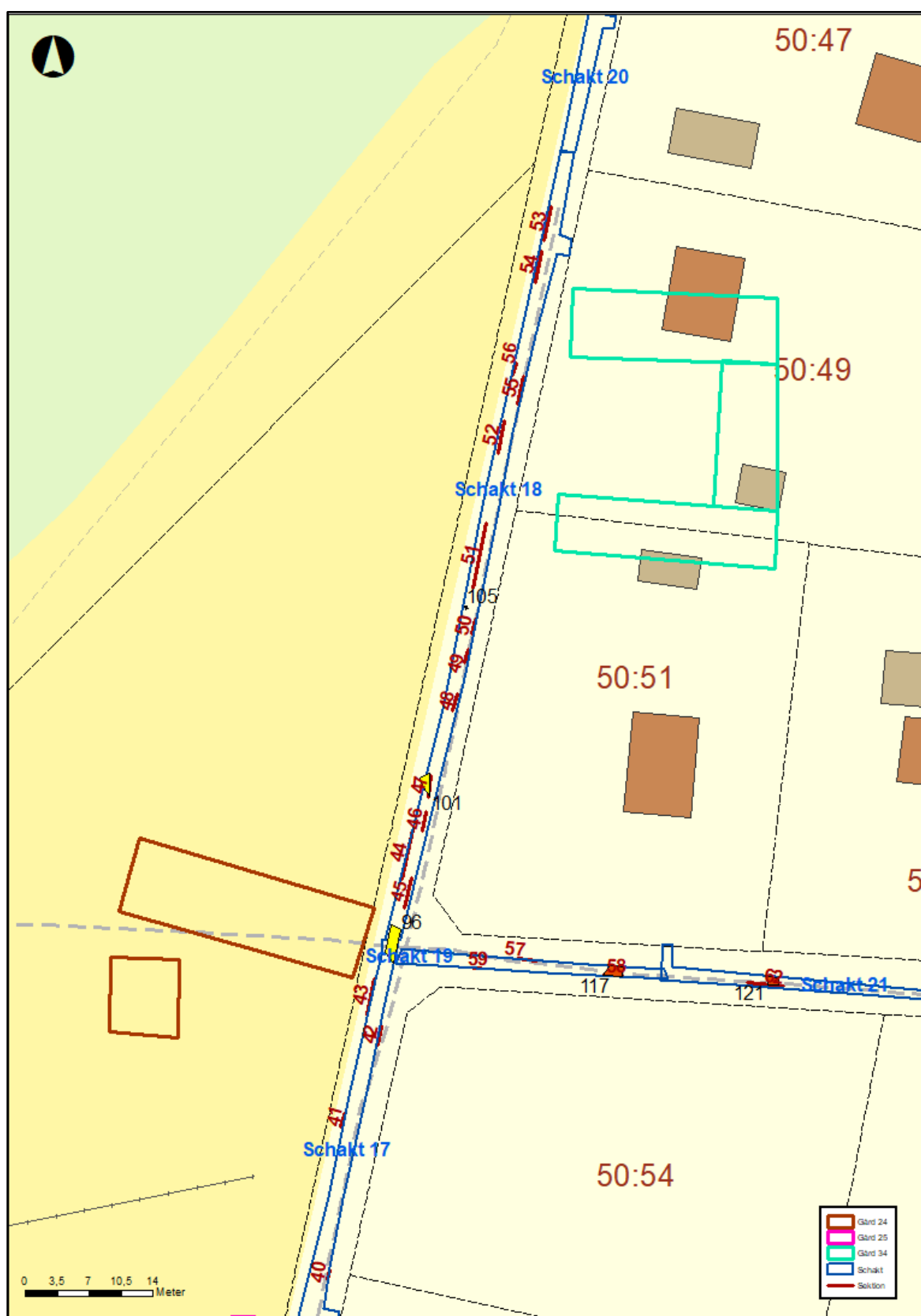
Längre norrut i schaktet, inne på den forna gårdsplanen till gård 25, framkom stolphål nedgrävda i morän och överlagrade av omkring 0,40 m djupt kulturlager, bestående av flera markhorisonter. I fyllningen till de stolphål som framkom i sektionerna nr 30 och 32 påträffades skärvor av yngre rödgods (fnr. 14, 93 och 98) vilket föranleder en tolkning att stolphålen inte är förhistoriska, utan snarare kan knytas till bebyggelse inom den historiska bytomten. Däremot går det inte att avgöra vilken typ av konstruktion som det skulle kunna röra sig om.

Ytterligare 1,50 m norrut framkom en koncentration av nedgrävningar (sektion nr 33–36) med likartat utseende: skarp nedgrävningskant, raka dock ibland lutande sidor, plan botten och med ett djup av 0,40–0,50 m. Alla nedgrävningar överlagrades av 0,20–0,40 m tjocka utjämnings-/matjordslager, som i sin tur överlagrades av cirka 0,05 m bärlager till vägen.

Figur 44. Sektion 36 mot öster, två gropar med likartat utseende som de övriga groparna inom schaktet.

Allra längst norrut i schaktet framkom ytterligare stolphål i sektionerna nr 37 - 39, liksom de stolphål som påträffades längre söderut, var dessa nedgrävda i morän och överlagrades av utjämnings-/matjordslagret som ovan. Inga tydliga bebyggelse lämningar från den historiska gården 25 påträffades, vilket kan förklaras med att Västra Vombsvägen har byggts tvärs över det forna gårdsläget och avlägsnat de flesta arkeologiska lämningar som inte varit nedgrävda i moränen.

Figur 45. Schakt 17–21, sektion nr 40–62 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De historiska gårdslägena 24, 25 och 34 är markerade som olivfärgade polygoner.

Schakt 17, Västra Vombsvägen

Schakt 17 mätte cirka 52,0 m i nord-sydlig riktning. I schaktet avtog förekomsten av de större nedgrävningar som uppträdde i schakt 16. Liksom i tidigare schakt fanns här ett kulturlager med keramik av typen yngre rödgods, tolkat som odlingslager, beläget under det moderna bärlagret till vägen. Djupet på kulturlagret var mellan 0,30–0,40 m under ett 0,05 m tjockt bärlager av makadam till vägen. Ett par stolphål av olika karaktär framträdde, dokumenterade i sektion nr 40–41. Sektionerna visade här även den ovanliggande odlingslagret. Mot slutet av schaktet, i den norra delen, återkom de stora nedgrävningarna som karaktäriserade schakt 16. Dessa är som nämnts tidigare svårtolkade, men någon form av förvaringsgropar ligger nära till hands. En brunn dokumenterades i sektion nr 42 och ett möjligt lergolv dokumenterades i sektion 43. Lergolvet är dock inte alls lika tydligt som det lergolv som uppträder i schakt 18, sektion 44. Det visar emellertid på tydliga bebyggelse lämningar i området.

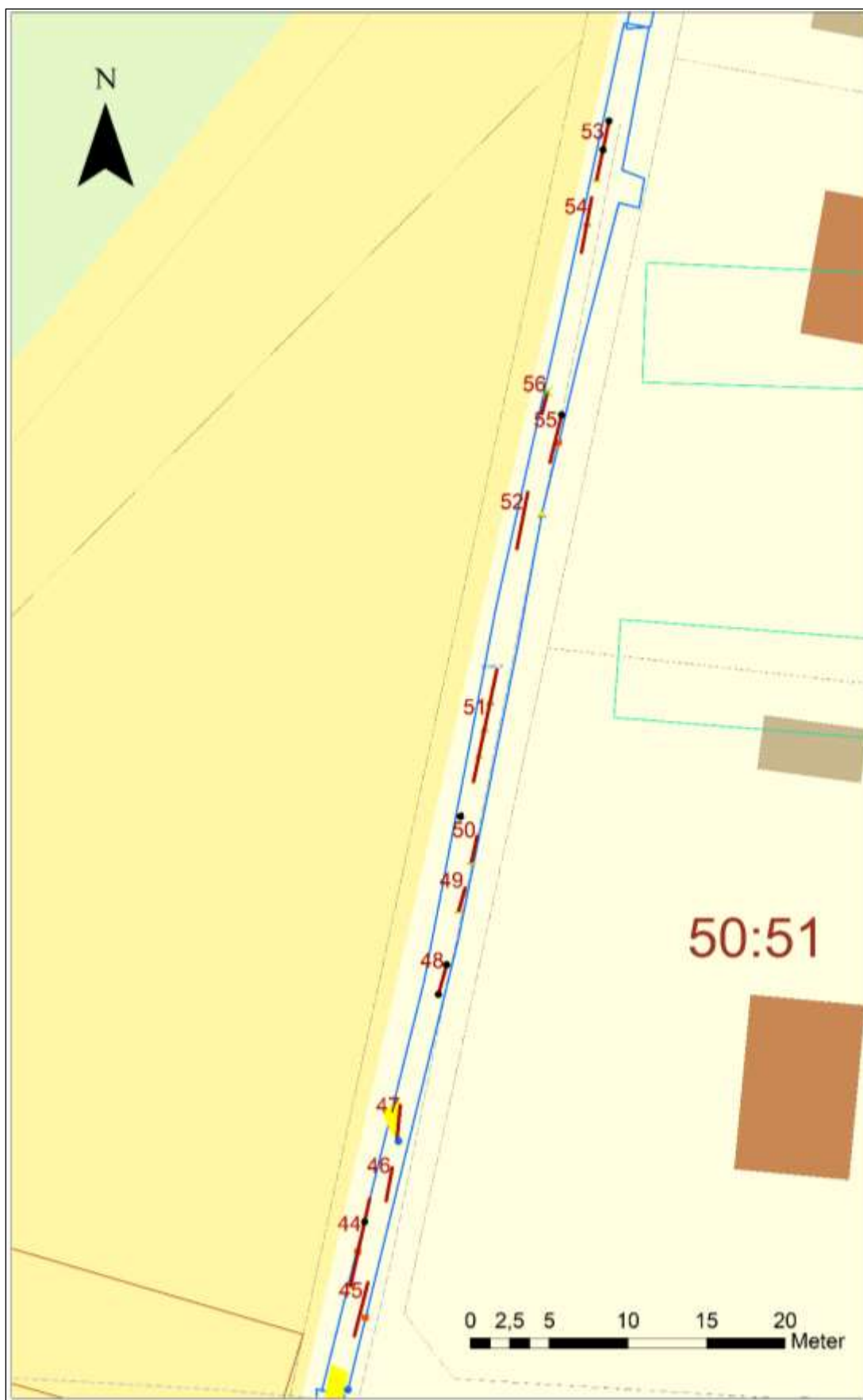
Schakt 18, Västra Vombsvägen,

Schaktet var relativt smalt då inget nytt bärlager skulle läggas på sträckan. Det vill säga det schaktades enbart för att lägga ner ledningar, med ett mycket snabbt grävningstempo och en lång schaktsträcka. Det påträffades kulturlager och anläggningar i form av exempelvis stolphål, gropar, brunnar och diken, totalt dokumenterades femton större nedgrävningar i schaktet.

I schaktets södra del påträffades ett lergolv (sektion nr 44, ritning 13), lergolvet hade under tidens gång både lagats och förbättrats. Fyllningen bestod av lerklining, bränd och obränd lera. Under lergolvet framkom ett stolphål, där framkom fynd av tegel (fnr 45) och keramik av typen yngre rödgodsfat (fnr 46). En makroskopisk analys gjordes av ett jordprov (PM5) vilken visar på att stolphålet tillsammans med lergolvet troligtvis har utgjort en äldre bebyggelse under medeltiden, då del av ett fähus eller rester av en närliggande köksmiljö (bilaga 3.1).

Nedgrävning A96 och flera andra nedgrävningarna i schaktets södra del (i sektion nr 46–47) tolkades som brunnar medan anläggningarna påträffade i schaktets mellersta del (i sektion nr 49–51) tolkades som förvaringsgropar. Ytterligare en förvaringsgrop påträffades i schaktets norra del (i sektion 53). De tycktes ofta vara grävda på samma ställe med en liten förskjutning tidsmässigt och rumsmässigt, troligen med datering till 1800-tal. Tyvärr var de relativt fyndtomma, men utseende, tegelmaterial och övrigt material tyder på en relativ sen datering.

I schaktets norra del (i sektion nr 54 och 55) fanns tydliga spår av bebyggelse lämningar i form av kulturlager och ett lager vars fyllning bestod av bränd och obränd lera samt träkol (dock ej i någon form som gör att de kan tolkas som lergolv). Kulturlagermäktigheten uppgick till 0,70 m djup och uppfattades dessutom som något mera humös än kulturlagret i schakt 17. Vidare påträffades flertal diken och stolphål.

Figur 46. Schakt 18 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. De svarta prickarna representerar stolphål, blåa prickarna representerar brunnar, gult representerar nedgrävningar.

Figur 47. Detalj av lergolv, schakt 18, sektion nr 44, foto taget från öster.

Figur 48. Utsnitt ur Inäggodelningskartan med anläggningarna 96–121 markerade i kartan tillsammans med de historiska gårdslägena 24 och 34. © Lantmäteriet

Figur 49. Schakt 18. En stor mängd långa och djupa nedgrävningar dokumenterades, liksom lergolv, stolphål och diken.

Schakt 19, Bysjövägen

Vid schaktningen som föregick vid -3°C lossnade jorden i stora sjok, vilket försvårade dokumentationen i plan. Vid breddningen av schaktet för att anlägga väg gick man endast ner till 0,50 m under marknivå vilket innebar att en del av bebyggelselämningar inte berördes av schaktningen.

I den västligaste delen uppgick kulturlagren till 0,50 m djup och ökade längre österut i schaktet upp till 1,10 m djup. Fyllningen från de översta 0,30–0,40 m bestod av brun till brungrå sand och därunder blev lagren alltmer grå i färgen. På spridda partier, framförallt i schaktets mellersta del, var de översta 0,20 m mörkt bruna med inslag av svartgrå sand som upplevdes som bränd. Dock fanns inget större enhetligt parti med bränd sand. I sektion nr 59 dokumenterades ett dike och i sektion nr 57 bland annat ett avfallslager med bränd och obränd lera, brända djurben, träkol och sot. Avfallslagret vittnar tydligt om bebyggelse på platsen och låg i en svacka under cirka 0,60 m kulturlager.

I sektion nr 58 dokumenterades ett tydligt lager med obränd lera, tolkad vara ett lergolv. I huvudsak ovanpå detta, men även inblandat i lagret, framkom ett brandlager av i huvudsak bränd lera och träkol, vari också lerklining och en bit keramik återfanns. Tillsammans var lerlagren omkring 0,10 m djupa och

överlagrades av 0,50 m kulturlager samt 0,10 m bärlager till väg. Under lergolvet och brandlagret framkom omkring ett 0,25 m djupt äldre odlingslager.

Figur 50. Detalj av lerlagret, sektion 58, kontext 117, i schakt 19.

Figur 51. Keramik funnen i lerlagret i schakt 19.

Figur 52. Utsnitt ur Inägodelningskartan från år 1736 (Lantmäteristyrelsens arkiv, akt L234-4:2, inägodelning, 1736). På kartan syns de historiska gårdslägena 24, 25, 34 tillsammans med schakt 17–21, sektion nr 40–62. © Lantmäteriet

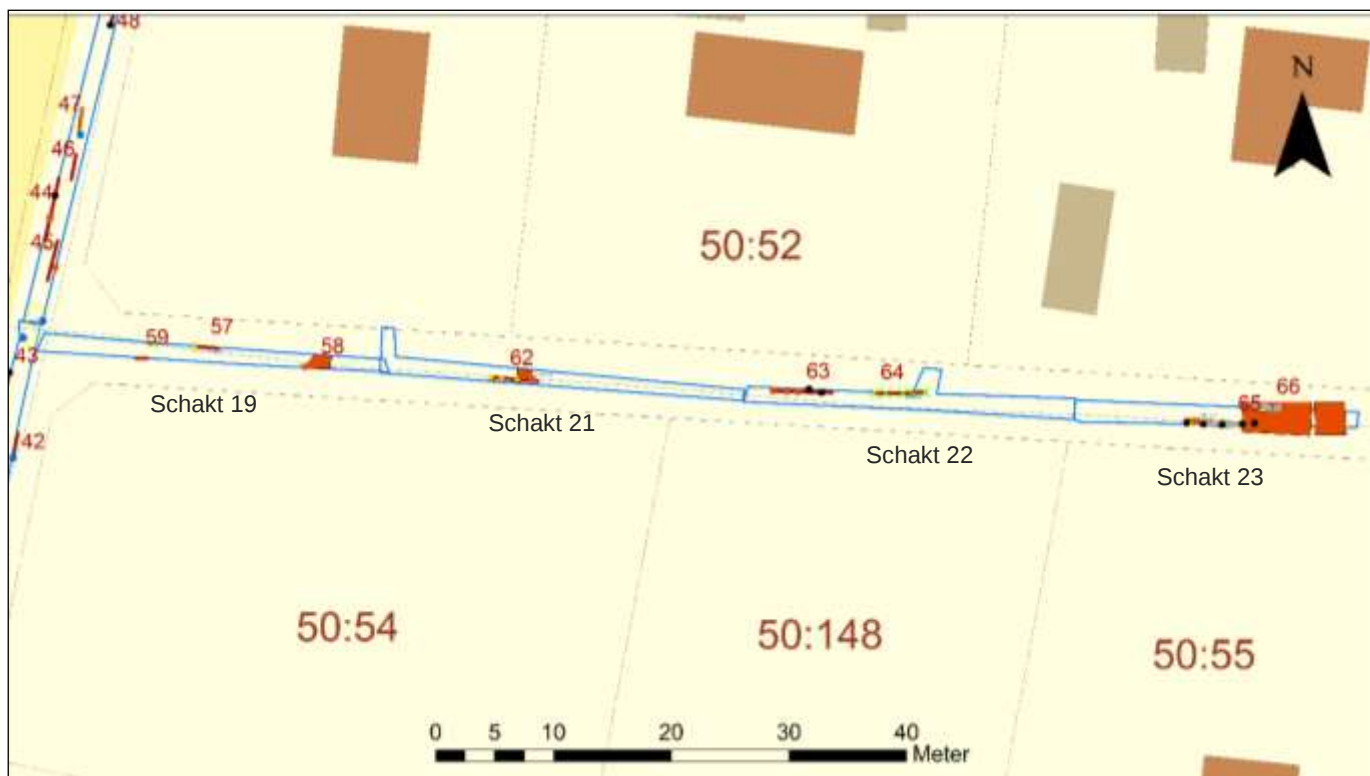
Schakt 20, Västra Vombsvägen

Schakt 20 förlades i den allra nordligaste delen av Västra Vombsvägen och slutade precis vid travbanan som ligger strax intill Bysjön. Sektion nr 60 dokumenterades för att visa hur stratigrafin närmast Bysjön ter sig. Ett kulturlager, mer enhetligt än i tidigare schakt, framkom vid ett djup av omkring 0,20 m, och bestod 0,40 m djupt mörkbrun sand, relativt kompakt, något humös, något fuktig med enstaka inslag av träkol, bränd lera och tegel. Över detta låg 0,20 m grus och sand som utgör travbanans beläggning.

I sektion nr 61 dokumenterades ett dike, dock något diffust och med flammig fyllning. Diket var nedgrävt i morän och framkom på ett djup av omkring 0,40 m under dagens marknivå. Ovanför detta låg, liksom i sektion nr 60, ett kulturlager. I sektionen framträdde däremot två lager där det övre bestod av gul fläckvis förekommande sand och mörkbrun sand, troligen till följd av grävning i området. Mäktigheten av kulturlagren varierade mellan 0,20–0,70 m djup.

Figur 53. Schakt 20, sektion nr 60. Stratigrafin allra närmast Bysjön i Västra Vombsvägens nordligaste del. Klibbalarna som syns i bakgrunden växer i kanten av Bysjön, ca 30 m bort.

Figur 54. Schakt 19, 21–23 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Röd linje motsvarar sektionerna. De svarta prickarna representerar stolphål, gröna X representerar diken, gult representerar nedgrävningar, orangefärgad området representerar kulturlager.

Figur 55. Snöstormar innebar svåra arbetsförhållanden under arbetet med Schakt 21.

Schakt 21, Västra Vombsvägen

I schaktet framkom kulturlager ned till ett genomsnittligt djup av 1,20 m under dagens marknivå. I sektion nr 62 dokumenterades en stratifierad lagerföljd med bland annat tre nedgrävningar. Sektionen var 5 m lång och lagerföljden visar på ett långvarigt brukande i området.

Lager A121 tolkades vara en rest av ett lergolv eller byggnadslämning av mera ospecifik karaktär. Lagret visade sig till största delen ligga över en större nedgrävning (förvaringsgrop), samt var synlig i båda schaktväggarna, varför tolkningen golv känns något osäker. Eftersom lagret inte hade en tydlig stratifiering likt ett lergolv är det mest troligt att det rör sig om byggnadslämningar (raseringsmassor) som har förflyttats. Även det faktum att det cirka 0,40 m ner i nedgrävningen under lagret fanns ett mindre parti med bränd och obränd lera och träkol som talar för detta. Ytterligare två större nedgrävningar framkom i schaktets mellersta del, tolkade som förvaringsgropar, samt en mindre nedgrävning med framförallt obränd lera som skulle kunna utgöra en ränna för syllsten, med stabiliserande lera. Även ett kraftigt sandlager påträffades i denna del av schaktet, upp emot 0,30 m djupt, tyder på att området under en period har stått outnyttjat och utsatts för sandflykt. Det skulle kunna röra sig om ett utjämningslager, men det uppfattas inte som sannolikt. För övrigt kan noteras att de stora nedgrävningar som karaktäriserade flera av schakten längs Västra Vombsvägen inte återfinns i detta schakt. I den understa av odlingslagren togs en makroskopisk analys av jordprov (PM2), som visar på möjliga spår efter ett odlings- eller brukslager i en miljö med fläderbuskar (bilaga 3.1).

För övrigt förekom det i schaktet enstaka partier, samlingar i mindre form, med träkol, bränd och obränd lera, det vill säga lämningar som visar på bebyggelse. Tyvärr fanns det inga enhetliga lagerstrukturer eller kontexter som direkt pekar på lergolv eller huslämningar.

Figur 56. Schakt 21, sektion 62, byggnadslämningar/lager (A121) ovan en större nedgrävning.

Figur 57. Schakt 21, lager A121. Planfotografi/från väster. Byggnadslämningar i form av lera, bränd lera, sot, kol.

Schakt 22, Bysjövägen

Det djupa kulturlagret som återfanns i schakt 21 fortsatte i schakt 22. I schaktets västra del (i sektion nr 63) dokumenterades en 5 m lång sträcka av rikt stratifierade kulturlager, vilka återfinns på båda sidor av schaktet. Stratigrafin fortsatte även utanför den ritade sektionen, 3 m österut och 1 m västerut. Totalt omkring 9 m av schaktet uppvisade samma stratografi som sektion nr 63. Olika nivåer av odlingslager framträdde liksom lager som pekade mot närbelägen bebyggelse och eventuella avfallslager. Ner i morän syntes även vad som tolkas som diken. Dessa återfanns på båda sidor av schaktet.

I schaktets västra del (i sektion nr 63) påträffades två stolphål, varav det togs ett jordprov (PM3) i en av dessa. Stolphålets fyllning innehöll bränd lera, träkol och djurben. I analysen framkom även spår efter en hårt bränd sädeskärna och fragment av förkolnade kvistar, av vilka tillsammans indikerar spår efter husbebyggelse på platsen (bilaga 3.1).

I schaktets mellersta del (i sektion nr 64) framträdde fyra skikt av odlingslager som tillsammans var cirka 1,0 m djupa. En makroskopisk analys av jordprov (PM7) togs i ett avfallslager, i sektion nr 63 som visade spår av animalben, fisk och däggdjur och/eller fågel. Inga spår av förkolnade fröer påträffades i provet (bilaga 3.1). Sammantaget kan sägas att avfallslagrets fyllning (som bestod av träkol, bränd lera och måttligt med djurben) skulle kunna tolkas vara just avfall/ ett utkastlager eller tramlager på en gårdsyta, om än inte av den mera koncentrerade form som finns i eller alldeles intill ett hus.

Under det äldsta odlingslagret påträffades fem nedgrävningar. Dessa återfanns i varierande form på motsatta sidan av schaktet och tolkades vara diken. De kan ha varit åkerdiken, gränsdiken av olika slag

eller tomtdiken. Sektionen kan, bortsett från dikena, ses som representativ i lageruppbyggnaden för schakt 22.

Figur 58. Schakt 22, sektion nr 63. Foto taget från söder. Utsnitt mellan 2,5–3,2 m i sektionen. Kraftiga kulturlager ner till 1,20 m djup.

Figur 59. Schakt 22, sektion nr 64. På bilden visas fem parallella dikena. Foto taget från söder.

Schakt 23, Bysjövägen

I schaktets mellersta del framkom tydliga bebyggelse lämningar i flera faser bestående bland annat av lergolv, raseringslager, utjämningslager, stolphål och syllstenar (sektion nr 65). Lämningarna återfanns till viss del i sektionen åt norr, dock i något otydligare form och det är troligt att bebyggelsen tunnar ut åt detta håll. Vid ett kartöverlägg med Inägodelningskartan (år 1736) återfinns lämningarna norr om gård 29, delvis i bygatan och delvis inom det markerade området för kålgården tillhörande gård 31.

Figur 60. Schakt 23 (centralt i bilden strax norr om Gård 29) mot bakgrund av Inägodelningskartan från år 1736. Påträffade arkeologiska lämningar är markerade. Skala 1:600. © Lantmäteriet

Figur 61. Schakt 23, sektion nr 65, foto från norr. Utsnittet ligger 1,30–2,0 m in från öster längs sektionen och i partiet syns en tydlig stenläggning. Stenarna tolkas som tillhörande ett hus, ev. en syll då det vid planschaktning, framträdde större stenar med tydlig syllkaraktär. Alternativt skulle stenarna kunna vara en del av en gårdsyta då kopplingen till de större syllstenar som framträdde inte är helt klarlagd. I sektionen syns minst tre olika lerlager, tolkade som lergolv och även äldre odlingslager ner till cirka 1 m under marknivå.

I schaktets södra del påträffades ett lergolv och en stensyll. Dessa tolkades vara de yngre bebyggelse lämningarna i schaktet och förefaller kunna dateras till åtminstone tidigmodern tid. Endast keramikskärvor av yngre rödgods påträffades, vilket talar för en något yngre datering. Under dessa lämningar framkom ett utjämningslager och ett raseringslager, följt av ett brandpåverkat lergolv.

Under det brandpåverkade lergolvet påträffades odlingslager i olika skikt. I det undre odlingslagret framkom en keramikskärva av typen rödgods med osäker datering, det har varit svårt att avgöra om godset utgjordes av äldre eller yngre rödgods (fnr 52). Äldre rödgods ger en datering till cirka 1200–1400, yngre rödgods ett betydligt större tidsspänn cirka 1400–1900. De äldsta lämningarna i form av stolphål och grop har inte kunnat dateras men är delvis överlagrade av äldre odlingslager.

I schaktets nordöstra del påträffades en kollapsad (medeltida) kupolugn, vilken dokumenterades i sektion nr 66. Kupolugnen A122 bestod av bränd lera till nästan 0,40 m i djup, hade en skålad form, samt låg på en yta av stenar med diametern 0,10–0,20 m.

Det är emellertid intressant att de bebyggelse lämningar som framkom i schaktet, inte direkt avspeglas i kartmaterialet. Dock ska rektifiering av äldre kartmaterial användas med viss försiktighet på grund av vinkelfel med mera som kan medföra en feltolkning. Det är även möjligt att det skett en omstrukturering av bebyggelsen innan 1700-talet.

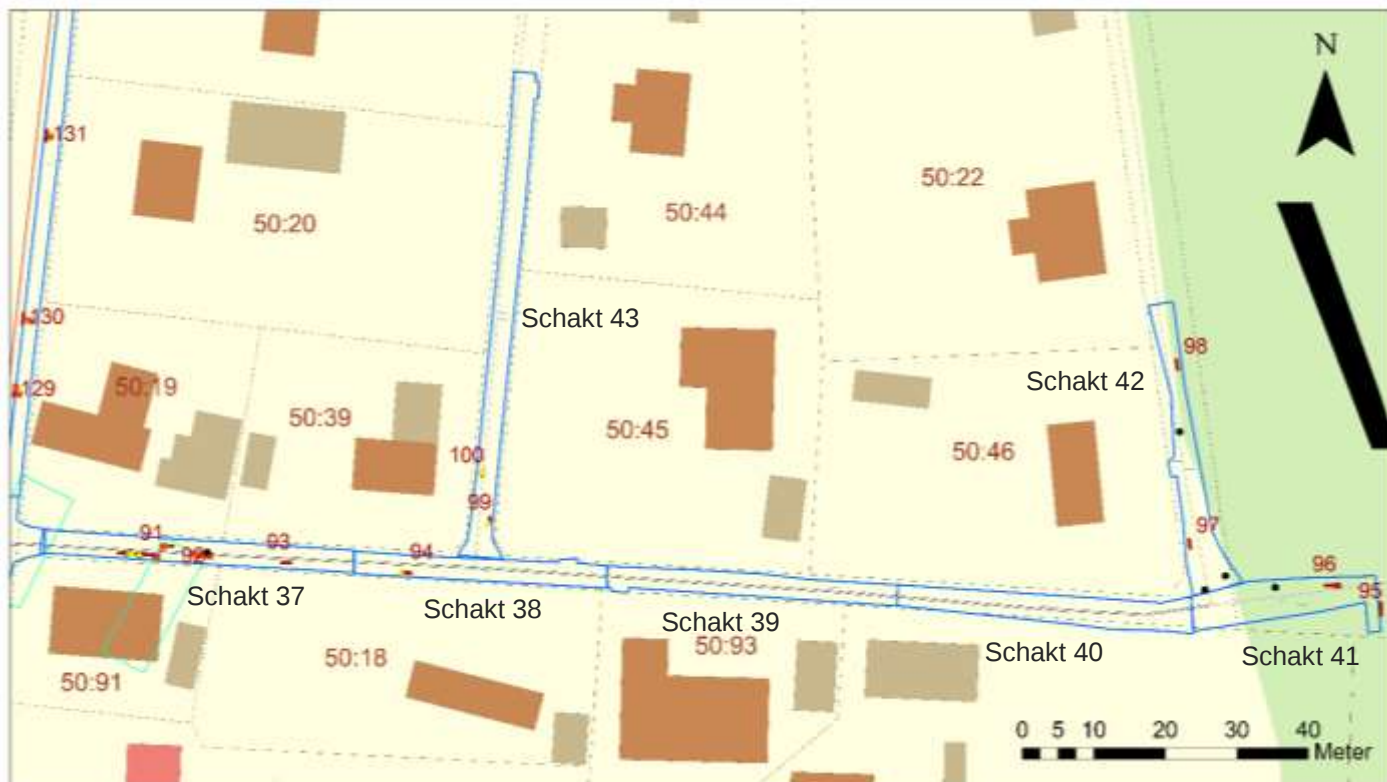
Figur 62. Schakt 23, sektion nr 65. Foto taget från norr. Tydliga lerlager, omfattande i alla fall tre olika byggnadsfaser, definierar sektionen.

Figur 63. Schakt 23, sektion nr 66. Foto taget från söder. Den brända leran, som uppgår till nästan 0,40 m i tjocklek, tolkas som resterna av en medeltida ugn. I ytan låg handtaget till en trefotsgröta, fnr 40 daterad till 1650–1700 utifrån rörskäftets utformning. I bärlagret till vägen kan man se att rött och gult tegel har lagts som fyllnad tillsammans med grus och makadam.

Figur 64. Schakt 23. Översiktbild av Bysjövägen och sektion nr 66 med den medeltida ugnen. Fotografi taget från öster.

Figur 65. Schakt 37–43 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Röd linje motsvarar sektionerna. De svarta prickarna representerar stolphål, röd triangel representerar hårdar, gult representerar nedgrävningar, orangefärgad området representerar kulturlager.

Schakt 37, Gamla skolvägen

Schaktets västra del bestod av ledningar i hög grad. I västra vägkanten åt norr och cirka 0,20 m in låg en optokabel och mellan 0,50–0,90 m in från norra vägkanten låg tre elkablar på ett djup av 0,70–1,00 m. I sydvästra delen låg en högspänningsledning 0,30–0,60 m in i schaktet och på omkring 0,70 m djup. Bärlagret under befintlig väg var cirka 0,30–0,50 m djup och tycks vara lagt i flera omgångar. Diverse byggandsrester i form av träkol, gult och rött tegel, sten och metall hade använts som uppbyggnad i vägen. På några ställen fanns yngre nedgrävningar med gult tegel, sten med mera som tolkas som moderna. Inga intakta kulturlager påträffades i den västra delen av schaktet.

Strax öster om ovannämnda delområde, under bärlager och matjord, påträffades vid ett djup av 1 m under gatunivå, ett cirka 0,30 m djupt urlakat äldre odlingslager. På vissa ställen kunde två skikt av det äldre odlingslagret urskiljas. Under odlingslagret dokumenterades flertal större nedgrävningar i sektion nr 91. De var cirka 5,50 m långa och omkring 1,40 m djupa och tolkades som ett konglomerat av förvaringsgropar. Dessa gropar låg på gårdsplanen hörande till gård 31 och har antingen tillkommit före gårdens etablering eller efter genomfört skifte.

I schaktets mellersta del, i sektion nr 92, dokumenterades bebyggelselämningar där lagerstrukturen syntes även i sektionen mot norr med vissa smärre skillnader och något större otydlighet. Bebyggelselämningarna gick ner till 1,10 m under nuvarande gatunivå och bestod av odlingslager,

trampyta/golvlager följt av två lager som tolkas som golv. Mellan de två golvlagren påträffades ett utjämningslager vari ett stenskott stolphål är grävt igenom. Yngre rödgods (fnr 54) hittades i det odlingslager som ligger över den yngsta av husfaserna. Bebyggelselämningarna motsvarar platsen för den östra längan av gård 31 enligt Inägodelningskartan av år 1736. I schaktets östra del, sektion nr 93, utgör ett typexempel på lageruppbyggnaden i den senare delen av schakt 37. Det påträffades två nivåer av äldre odlingsjord ner till cirka 1 m djup.

Figur 66. Schakt 37, sektion nr 92, Gamla skolvägen. Foto taget från norr. I sektionen syns bebyggelselämningar med två lager som tolkas som golv med ovanliggande trampyta/golvlager, och ett utjämningslager liggande mellan golven. Till höger i bild syns ett stenskott stolphål som är grävt genom det lager som uppfattas som ett utjämningslager.

Figur 67. Schakt 37, sektion nr 93, Gamla skolvägen. Ett typexempel på lageruppbyggnaden i den senare delen av schakt 37. Två nivåer av äldre odlingsjord ner till cirka 1,0 m djup.

Figur 68. Schakt 37–38, Gamla skolvägen, översikts/arbetsfoto taget från väster. Ett kraftigt bärlager i vägen kombinerat med el- och fiberledningar på båda sidor av vägen.

Schakt 38, Gamla skolvägen

Ett kraftigt bärlager i vägen kombinerat med el- och fiberledningar på båda sidor av vägen gör att stora delar av kulturlagren inte är intakta i detta schakt. Bärlagret var stundtals 0,50 m djup, trots att gatan inte är asfalterad sedan tidigare. Kablarna från schakt 37 fortsatte att ta en stor del av schaktytan.

I schaktets västra del (sektion nr 94) påträffades äldre odlingslager med ett djup av 0,50 m. På ett par ställen fanns fläckar av träkol, bränd och obränd lera i odlingslagret, vilket tyder på närliggande bebyggelse. Som störst var klumparna av bränd och obränd lera cirka 0,10 m i diameter. De är dock inte att betrakta som fasta bebyggelselämningar utan får ses som avfallsrester. Under det äldre odlingslagret framkom en förvaringsgrop (framkom på 0,60 m djup under gatunivå). Kulturlagren och anläggningarna avtar ju mer österut man kommer på Gamla skolvägen.

Schakt 39, Gamla skolvägen

El- och telekablarna upptog större delen av schaktets yta. I norr hade de moderna ledningarna påverkat ytan till cirka 1,10 m djup, och i söder gick högspänningsledningen och två andra okända ledningar in cirka 0,60 m från väggkanten och sedan 0,70 m ner i marken. Detta innebär att en ytterst smal remsa i mitten av schaktet, omkring 0,60 m bred, var opåverkad av senare tiders kabelschakt. Endast tunna linser av kulturlager framkom sporadiskt i schaktet, inga anläggningar eller fynd påträffades i schaktet.

Schakt 40, Gamla skolvägen

Schakt 40 drogs över en yta som enligt Inägotdelningskartan hade utgjorts av åker i början av 1700-talet. I schaktet framkom inga synliga kulturlager under bärlagret för vägen som var cirka 0,30–0,50 m djupt.

Schakt 41, Gamla skolvägen

Schakt 41 berör den nordligaste delen av Gamla skolvägen, innan vägen gör en större sväng åt söder förbi kyrkan. En jämförelse med 1736 års karta visar att schaktet här bör gå in i vad som benämns Höralids åkrar (AB). Detta stämmer också väl överens med utseendet i fält där två äldre odlingslager framträder, dokumenterade i sektion 95. Odlingslagerna uppträder i stort sett där schaktet startar i söder.

I schaktets mellersta del, norrut, påträffades ett stolphål nedgrävd i morän. Vidare påträffades en hård (A208) i schaktets nordöstra del, dokumenterad i sektion nr 96. Båda kontexterna var nedgrävda i morän, men från vilken nivå de utgått kunde inte klarläggas på grund av de överliggande odlingslagren. Sammantaget visar anläggningarna och kulturlagren på en något ökad aktivitet i denna del av området jämfört med den del av Gamla skolvägen som dokumenterades i schakt 39–40.

Figur 69. Schakt 41, Sektion nr 95. Två äldre odlingslager framträder där schaktet gick ut i den äldre åkermarken. Foto taget från väster.

Figur 70. Schakt 41, Hård A208 belägen under de äldre odlingslagren. Foto taget från söder.

Figur 71. Delar av Schakt 41 och Schakt 42, vid mötet Gamla skolvägen/Skogsbrynsvägen. Foto från öster. En större yta tillgängliggjordes i vägkorsningen där ett par stolphål kunde dokumenteras. Tyvärr skars ytan till relativt stor del av el- och fiberledningar.

Schakt 42, Gamla skolvägen

De översta 0,30–0,40 m utgjordes av bärlager. På vissa partier har tegel använts som fyllnadsmaterial för vägen. I schaktets västra del ligger el- och fiberkablar som upptar 0,50–0,60 m av vägbredden och bärlager ner till djupet av cirka 0,80 m. Utmed den östra schaktkanten, under ett 0,20 m djupt förnalager, framkom ett sandlager tolkat som resultatet av sandflykt, med ett djup på cirka 0,40 m (sektion nr 98).

Under bärlager och sandlagret framkom två äldre odlingslager, varierande i djup. Odlingslagret påträffades vid ett djup av 0,80 m under gatunivå och var mellan 0,20–0,40 m djupt. I schaktets mellersta del framkom ett stolphål.

Under bärlager i schaktets södra del påträffades anläggningar i form av två stolphål (A209 och A210) i schaktet, vid övergången till Gamla skogvägen och schakt 41. Stolphål A209 var ett kraftigt stenscott stolphål, 0,40 m i diameter med ett djup på 0,55 m, nedgrävd i morän. Stolphål A210 var ett mindre stolphål i jämförelse med ovannämnda, men som påträffades i samma område i schaktet, nedgrävd i morän.

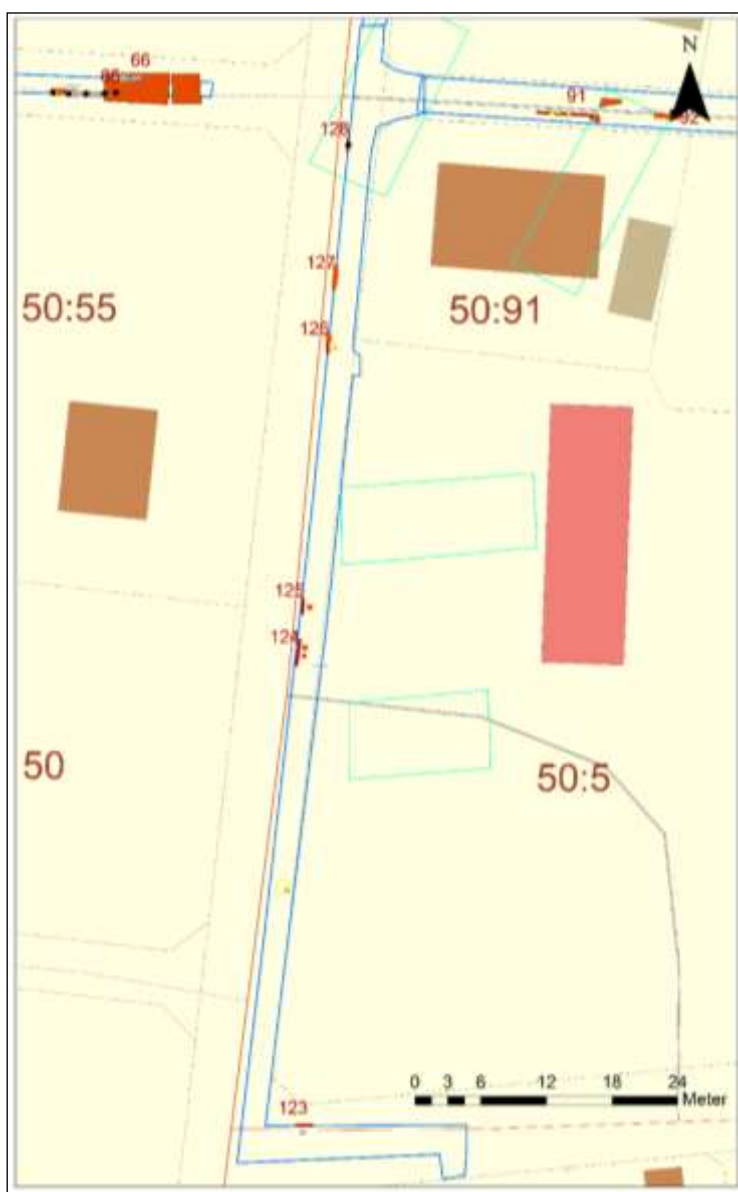

Figur 72. Schakt 42, stolphål A209 belägen under bärlager. Foto taget mot norr.

Schakt 43, Klunkaborgsvägen

I mötet med Klunkaborgsvägen/Gamla skolvägen förekom ett flertal el-, tele-och fiberkablar i vägen, vilket gjorde att schaktet var till stora delar utgrävt sedan tidigare ner till ett djup av 0,50 m. Under kablarna och bärlagret framkom ett cirka 0,30–0,40 m djup kulturlager, tolkade som äldre odlingslager. I schaktets norra del avtog de intakta odlingslagrena.

I schaktets södra del påträffades två förvaringsgropar 0,50 m under vägytan, vilka kan ses i sektionsritningarna nr 99 och nr 100. Förvaringsgropen A212 (sektion nr 100) bestod av gråbrun sand med inslag av enstaka träkol, bränd lera, rött tegel och djurben. Gropen var cirka 1+0,80 m stor, med ett djup på 1,05 m. Förvaringsgropen i sektion nr. 99 var cirka 1,20 m i diameter stor, bestående av melerad gråbrun sand med inslag av enstaka träkol, bränd lera och bitar av rött tegel.

Figur 73. Schakt 51 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Röd linje motsvarar sektionerna. De svarta prickarna representerar stolphål, röd triangel representerar hård, gult representerar nedgrävningar, orangefärgad området representerar kulturlager.

Schakt 51, Vombsvägen, Kyrkbacken

Schakt 51 upptogs där Vombsvägen möter Kyrkbacken och cirka 105 m norrut längs Vombsvägen, det schaktades även cirka 20 m i östlig riktning på Kyrkbacken.

I schaktets sydöstra del, i Kyrkbacken, påträffades under nuvarande bärlager ett tidig väglager vid ett djup av 0,85 m. Lagret framkom cirka 4 m in från Vombsvägen i väster, och täckte resten av schaktet i Kyrkbacken, lagrets djup var cirka 0,15 m. Det tidiga väglagret dokumenterades i sektion nr 123 (benämnt lager 3) och bestod av rikligt med murbruk, rött tegel med murbruk på, en del gult tegel, enstaka träkol och sot, måttligt med bränd lera och stenar (cirka 0,10 m i diameter stora). Stenarna tycks varit medvetet utplacerade i lagret. Material från olika byggnader tycks ha ingått i lagrets fyllning, dock gjorde inga fynd som kan ge en typologisk datering. Sammanfattningsvis pekar lagrets karaktär åt en trolig datering till 1800-tal.

Figur 74. Schakt 51, sektion 123. Lager 3 i sektionen syns som en ljusare lins ovanför det understa gråbruna kulturlagret. Det innehåller rikligt med murbruk, rött tegel med murbruk på, en del gult tegel, enstaka träkol och sot, måttligt med bränd lera och stenar ca 0,10 m i diameter stora. Lagret tolkas som ett tidigt väglager/ uppbyggnad för väg.

I schaktets södra del, i mötet mellan Vombsvägen och Kyrkbacken, påträffades ett kulturlager (A264) under ett 0,60 m djupt bärlager. Kulturlagrets djup varierade mellan 0,30 – 0,60 m, större stenar påträffades och lagret tycks vara samma äldre väglager som påträffades i schaktets sydöstra del. Lagret fortsätter norrut längs Vombsvägen cirka 20 m, innan den avtar. Därefter, cirka 25 m från schaktets södra del, påträffades en cirkulär nedgrävning (A266) med uppskattad diameter till 0,50 m. Anläggningen bestod av mörkare sand som framträdde på ett djup av cirka 0,70 m och med inslag av en större slaggklump (cirka 0,20 m i diameter stor) påträffades. Cirka 10 m norrut i schakttriaktionen, framkom ytterligare ett område med ett tiotal mindre slaggklumpar (cirka 0,05–0,10 m i diameter stora).

Ungefär i schaktets mellersta del, mellan Kyrkbacken och Bysjövägen/Gamla Skolvägen, var borrhprov nr 41 taget vid den geotekniska undersökningen år 2015 (se kartan över borrhproverna, bilaga 5). Resultat sammanfattades arkeologiskt enligt följande: *"Borrhprov 40 togs i Vombsvägen. Det bestod av sand, grus och asfalt ned till 0,50 m djup. Därunder framkom ett kulturpåverkat lager, med inslag av träkol och bränd lera med trolig medeltida datering. Vid 0,82 m djup vidtog steril sand, provet togs till 4,00 m."* (Ericsson 2017:7).

Bebyggelse lämningarna blev efterhand allt tydligare och i sektion nr 124–128 dokumenterades lager på olika nivåer som visar på bebyggelse i minst två faser. Bebyggelse lämningarna fanns med olika stark intensitet och med något olik karaktär från där den äldre vägytan A264, i form av stenar upphör och fram till mötet med Bysjövägen/Gamla Skolvägen. Stora delar av bebyggelse lämningarna bör kunna knytas till gårdsläge 30 enligt 1726 års karta.

Under bärlagret påträffades flera intakta kulturlager i schaktets mellersta del (sektion nr 124 och 125). Det översta kulturlagret uppvisade tydliga tecken på byggnadsrester i form av en något melerad gråbrun sand med bränd och obränd lera, samt träkol. Därefter framkom ett utjämningslager, cirka 0,10–0,20 m djupt, relativt orörd beige sand. Utjämningslagret tyder på att området antingen har legat orört innan nästa bebyggelsefas eller att man medvetet har lagt på ett utjämnande lager. Därunder påträffades ett eventuellt raseringslager. Raseringslagret bestod av orangeröd bränd lera, måttligt med obränd gul lera, enstaka träkol samt oregelbundna och kantiga granitstenar i storleken ca 0,1×0,1×0,05 m till cirka 0,2×0,1×0,1 m. Stenarna ligger i huvudsak mot lagrets botten, vilket skulle kunna tyda på någon form av ugnsverksamhet.

Sektionen som dokumenterades i sektion nr 124 fortsätter på likartat vis cirka 3 m norrut, innan lagrets karaktär förändras till det som har dokumenterats i sektion nr 125.

Figur 75. Schakt 51, sektion 124. Fotografi mot väster. Tydliga byggnadslämningar framträder i form av bränd lera och granitstenar. Detta skulle kunna tyda på någon form av ugnsverksamhet. Stenarna uppvisar dock inga tecken på upphettning. Eventuellt rör det sig om ett raseringslager.

I sektion nr 125 dokumenterades bland annat ett bebyggelselager på 0,60 till 0,80 m djup under gatunivå. Området är för övrigt rikt stratifierat och tyder på växlande utnyttjande ovan den understa odlingshorisonten som går ner till -1,20 m. Även i denna sektion syns ett par sandlager som tolkas som att området antingen har legat orört innan nästa bebyggelsefas eller att man medvetet har lagt på ett utjämningslager. Lagret benämnt lager 8 i sektionen, beläget på djupet ca 0,35–0,50 m, kan förmodas utgöra rester av en mera tidigmodern bebyggelse, förslagsvis 1800-tal. I lagret återfanns bland annat järnspik, bränd och obränd lera blandat med mörkbrun sand och det upplevs som något fett. Lagret fortsätter ett tiotal m norrut och uppträder sedan med ojämna mellanrum i resten av schakt 51.

I schaktets norra del fortsatte kulturlagren under befintliga bärlagret (sektion nr 126–128). Kulturlagren kom att tolkas vara en äldre odlingslager följt av ett bebyggselager. Bebyggselaget bestod av måttligt till rikligt med träkol, enstaka bränd och obränd lera blandat med fläckar av ljusbeige sand. Därefter följer ett lager med gråbrun sand innan ett mycket kraftigt lager uppträder, 0,40–0,50 m tjockt. Detta innehåller en hög halt av lera uppblandat med brun sand, dvs inga tydliga lerlager är synliga, men hela lagret upplevs som en rest av bebyggelse. Kanske kan det ses som lergolv förbättrade under en lång tidsperiod, dvs att påbyggnad har skett under århundraden. Inga fynd gjordes dock i lagret som kan indikera datering.

Sektion 126 dokumenterades bland annat för att visa ett förmodat dike nedgrävt i morän. Detta är nedgrävt genom den äldre odlingshorisonten och går ner till 1,60 m under befintlig vägyta. Inga fynd gjordes i nedgrävningen, men det kan förmodas vara åtminstone medeltida med hänsyn till den stratigrafiska placeringen.

Figur 76. Schakt 51, sektion 126. Fotografi mot väster. Mot botten syns ett äldre dike, förmodat medeltida.

I sektion nr 127 fortsätter de tydliga bebyggelselämningar i minst två faser. Lagerna syns tydligt på båda sidor av schaktet. I det undre lagret, benämnt lager 3, som låg på djupet 1,05 till 1,20 m framkom fynd av keramik från sen järnålder. Lagret innehöll för övrigt måttligt till rikligt med bränd lera, måttligt med träkol och obränd lera. Ett makrofossilprov togs i detta undre bebyggelselagret (PM4), som visar på rikliga mängder sädeskorn (i form av råg, havre och åkerogräs) och fragment av bränd lerklining, fiskben samt fiskfjäll. Sammanfattningsvis kan lagret dateras till järnålder-medeltid (bilaga 3.1).

Mellan det äldre bebyggelselagret och det yngre låg ett cirka 0,30–0,40 m djupt sandlager. Sammansättningen i det yngre bebyggelselagret, benämnt lager 5, var snarlik den i det äldre lagret. Sektionen är representativ för ett område som når i stort sett fram till mötet med Bysjövägen. Lagerna är dock inte lika tydliga hela vägen som de är i sektion nr 127.

Figur 77. Schakt 51, sektion 127, detalj. De två bebyggelselagerna med ca 0,40 m sand mellan sig.

I sektion nr 128 uppträder ett mörkt kulturlager som tolkas vara från tidigmodern tid, förslagsvis 1700–1800-tal. Därunder påträffades ett äldre kulturlager vid 1,35 m djup, som bestod av melerade sandlager med något olika nyanser som en nedgrävning skar igenom. Nedgrävningen, ett förmodat stolphål påträffad vid cirka 0,75 m djup, och som var nedgrävt till ett djup av 1,05 m, förmodas tillhöra den tidigmoderna perioden och är därmed yngre än det äldre kulturlagret. Stolphålets fyllning bestod av lera.

Figur 78. Schakt 52 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Röd linje motsvarar sektionerna. De svarta prickarna representerar stolphål, grå kvadrat representerar sten, orangefärgad området representerar kulturlager.

Schakt 52, Vombsvägen

I fortsättningen på Vombsvägen, i norra riktningen, upptogs schakt 52. En elkabel låg i östra schaktkanten i stora delar av schaktet med ett djup av 0,70 m.

I schaktets södra del dokumenterades sektion nr 129, som kan sägas karaktärisera schakt 52 under åtminstone de första 50 m från syd mot nordlig riktning. Under väg, kablar och bärlager framkom ett mörkbrunt relativt homogent kulturlager bestående av något fet sand med inslag av bränd lera och träkol och enstaka linser av ljusare sand. I kulturlagret påträffades keramik av typen yngre rödgods. Därunder framkom ett bebyggelselager rikligt med lera, träkol samt en del lerklining vid ett djup av 0,95 – 1,05 m; följt av ett äldre odlingslager (ner till ett djup av 1,60 m) och relativt mörka kulturlager som syntes ner till 1,50 m djup.

Invid sektion nr 130 dokumenterades vid djupet av 1,10 m, under det äldre odlingslagret, resterna av ett eventuellt lergolv. Lergolvet A267 var synligt i plan och bestod av gul lera (cirka 0,20 m djup) innehållandes en sten (cirka 0,20 m i diameter stor).

Figur 79. Schakt 52, lager A267. En eventuell rest av ett lergolv.

Bebyggelselämningarna förekom i stora delar av schakt 52 med varierande tydlighet och form, dessa kom att fortsätta i schaktets mellersta del där i sektion nr 131 dokumenterades det bebyggelselämningar på djupet av 0,40–0,60 m. Ett raseringslager påträffades på en sträcka av 4–6 m stor yta och bestod av brun, något fet sand med måttligt med bränd och obränd lera, enstaka till måttligt med träkol och enstaka rött tegel.

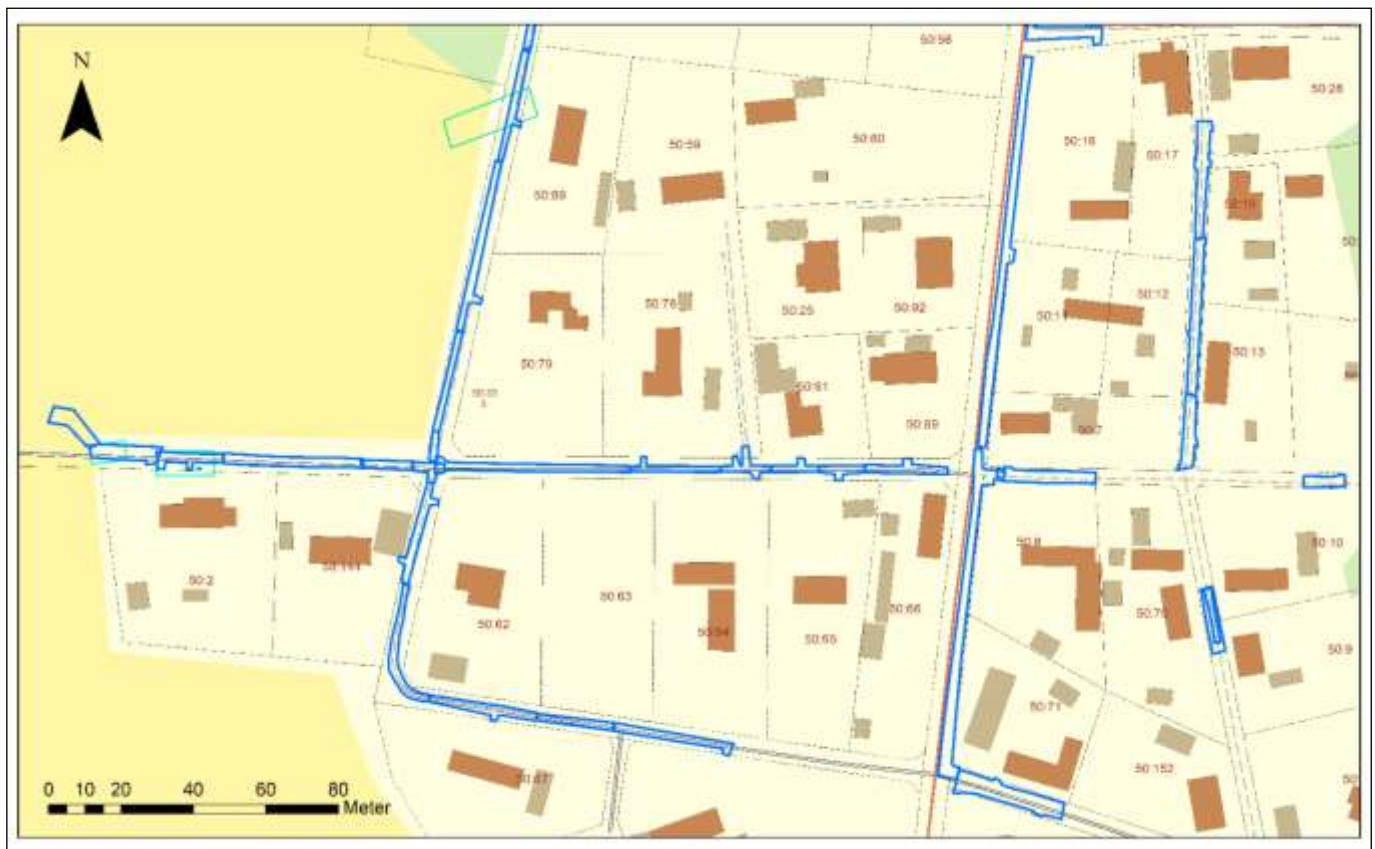
Vidare i schaktets norra del dokumenterades sektion nr 132, som fortsatte cirka 10 m norrut med likartat utseende som ovannämnda lager. Under bärlager framkom ett bebyggelselager på ett djup av 0,70 – 1 m. Bebyggelselagret bestod av en något lerig brun sand, måttligt med bränd och obränd lera och träkol. Därunder framkom ett odlingslager samt en nedgrävning i form av ett förmodat dike nedgrävt i morän.

Sektion nr 133 upptogs för att markera ett område med byggnadslämningar från förmodad tidigmodern tid, 1800–1900 tal. Ett par grundare nedgrävningar framkom samt ett kompakt mörkbrunt lager med enstaka träkol och bränd lera. I lagret låg ett par små, mycket rostiga järnföremål. En förvaringsgrop, av samma typ som uppträtt i ett flertal schakt tidigare, med längden cirka 2 m och ett djup på cirka 1,40 m, påträffades i samma del av denna sektion.

Figur 80. Schakt 52, sektion 132. Den undre delen av sektionen som visar ett förmodat dike ner i sandmorän samt ett överliggande bebyggelselager av en något lerig brun sand med måttligt med bränd och obränd lera och träkol.

Södra delområdet

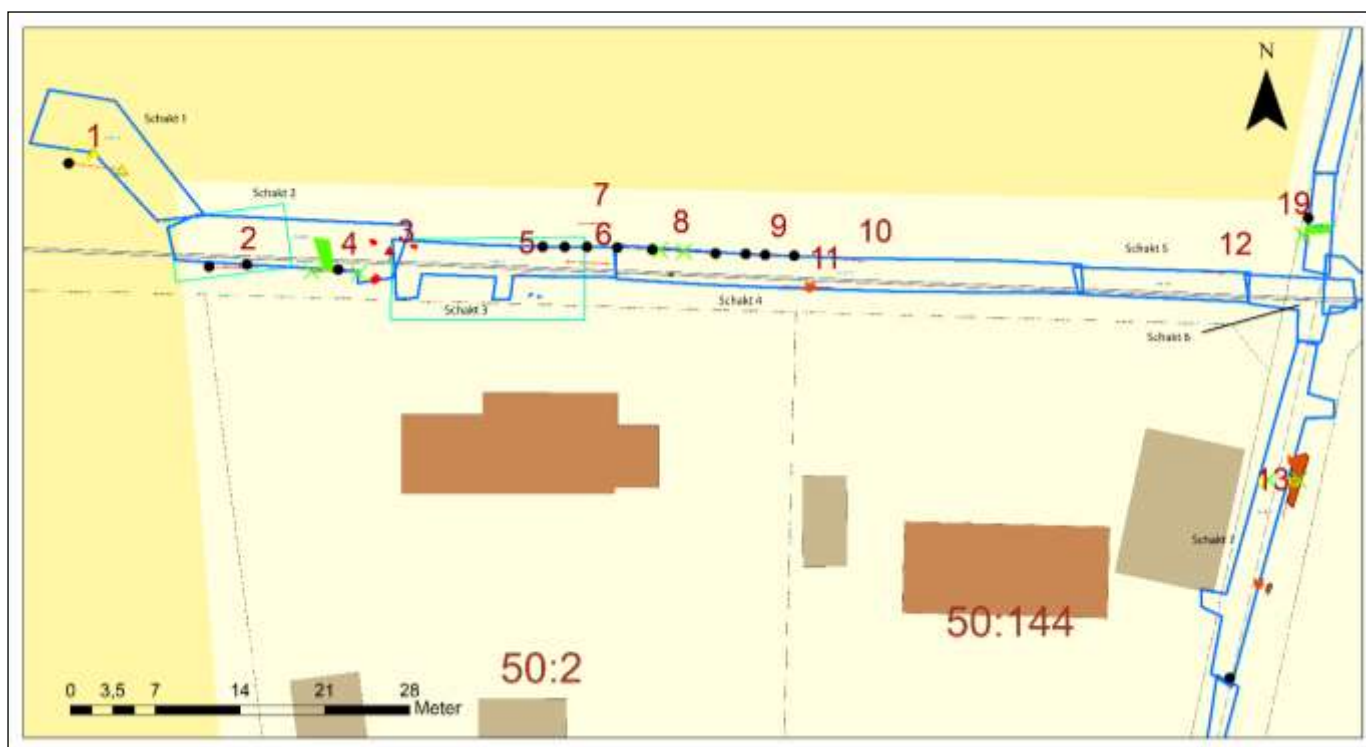

Figur 81. Översikt över södra delområdet med Schakt 1–14, 24–36, 49–50 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet.

Schakt 1 Södergårdsvägen

Schaktningen påbörjades i den västra schaktdelen (ute i hästhagen), av det som utgjorde Vombs medeltida bytomt intill Södergårdsvägen. Ledningar för vatten och avlopp hade borrhats västerifrån och det schaktades således på platsen för att finna dessa och för att kunna koppla på nya slangar att leda in i byn.

Ett kulturlager, vilket tolkades som ett äldre odlingslager, förekom i hela schaktytan. Vid breddningen av vägen, med schaktning ned till 0,50 m under marknivå, låg detta kvar och täckte hela gatans bredd. I schaktet påträffades även ett flertal anläggningar, de flesta var dock mycket diffusa och svårtolkade på grund av att de skars av ledning.

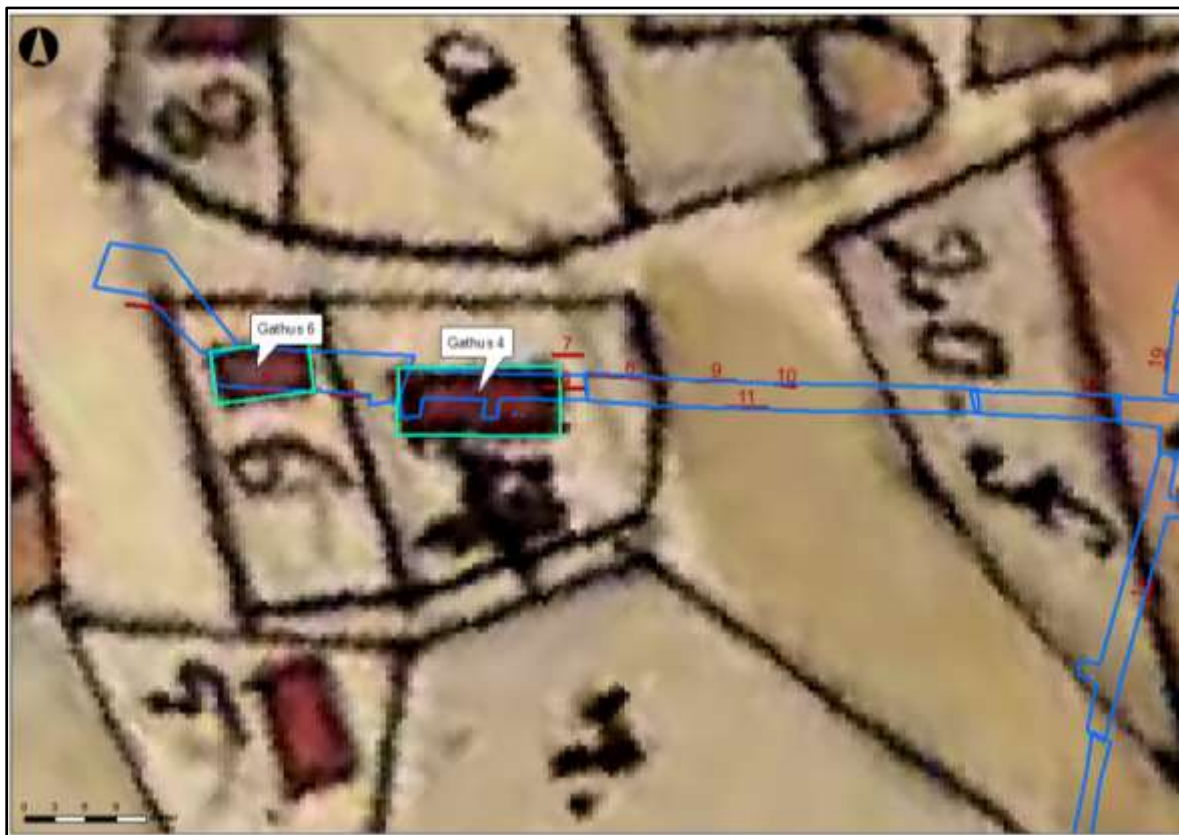
Figur 82. Schakt 1–7 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Röd linje motsvarar sektionerna. De svarta prickarna representerar stolphål, röd triangel representerar hård, gult representerar nedgrävningar, orangefärgad området representerar kulturlager.

I schaktets mellersta del, söderut som omfattar omkring 5 m lång sträcka, dokumenterades sektion nr 1. I denna del av schaktet påträffades ett kraftigt kulturlager som bestod av mörkbrun, fet, humös matjord, följt av ett äldre odlingslager. Odlingslagret bestod av ett brungrått sandlager med enstaka fragment av träkol, djurben, bränd lera. Inga fynd gjordes i sektionen. Igenom det äldre odlingslagret påträffades ett flertal nedgrävningar, de tolkades vara en brunn, ett stolphål och någon form av förvaringsgrop eller stuka.

Enligt den rektifierade kartan från år 1736 löper sektion nr. 1 tvärs över en ägogräns, som skiljer toftmarken hörande till Gård 6 från den gemensamma bygatan. Detta skulle kunna innebära att antingen brunnen eller förvaringsgropen kan tolkas som ett gränsdike. Moränen framkom på ett djup av omkring 0,60 m under gatunivå.

Figur 83. Schakt 1, sektion nr 1, ute i hästhagen intill Södergårdsvägen. De borrade ledningarna skar rakt igenom anläggningarna. Fotot är taget mot söder.

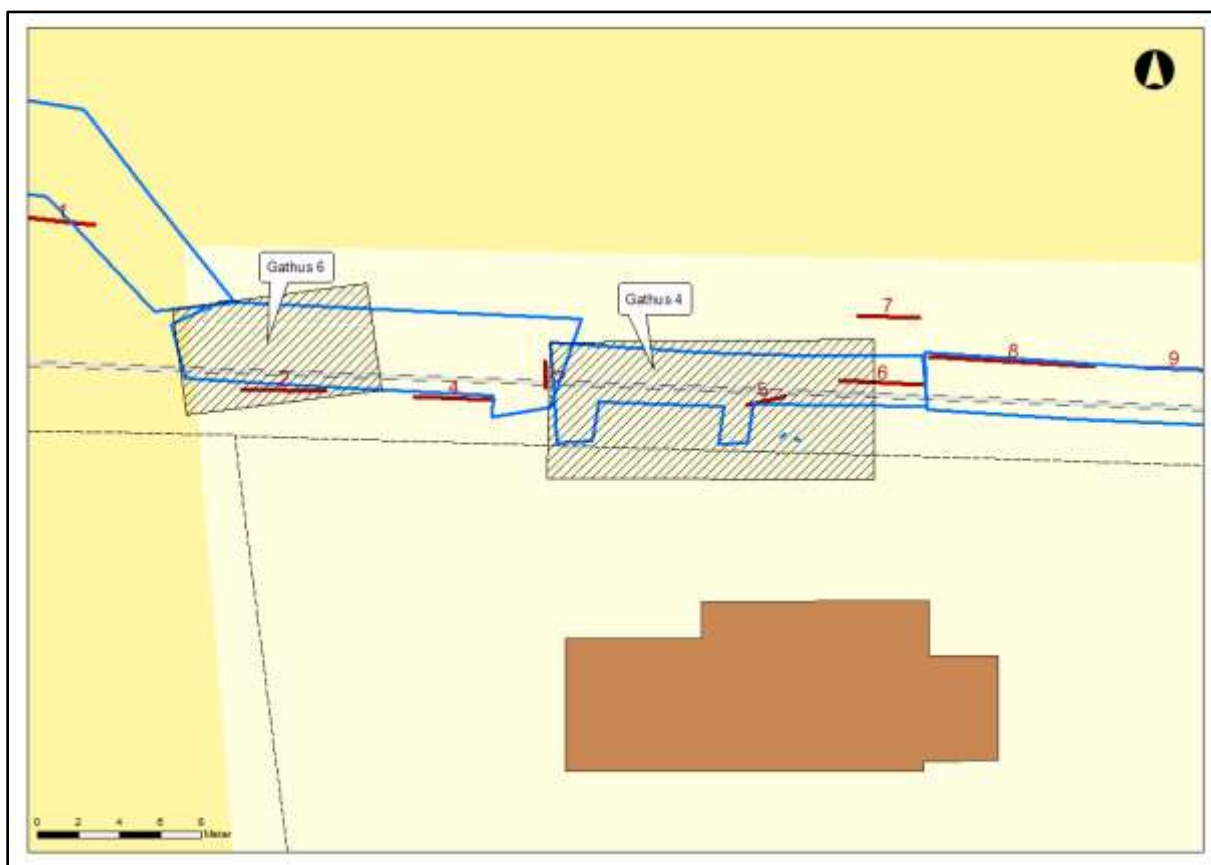

Figur 84. Kartan över inäggelningen år 1736 (Lantmäteristyrelsens arkiv, akt L234-4:2) med byggnaderna hörande till gathusen 6 och 4 markerade tillsammans med schakten 1-4 och sektionerna nr 1-11. © Lantmäteriet

Schakt 2, Södergårdsvägen

Den västra delen av schakt 2 är belägen på den plats där gathus 6 hade legat, schaktets östra del var belägen i den äldre gathusets toftmark. Tre sektioner upprättades i schaktet, sektion nr 2 berör platsen där en byggnad (hörande till gathus 6) tidigare legat.

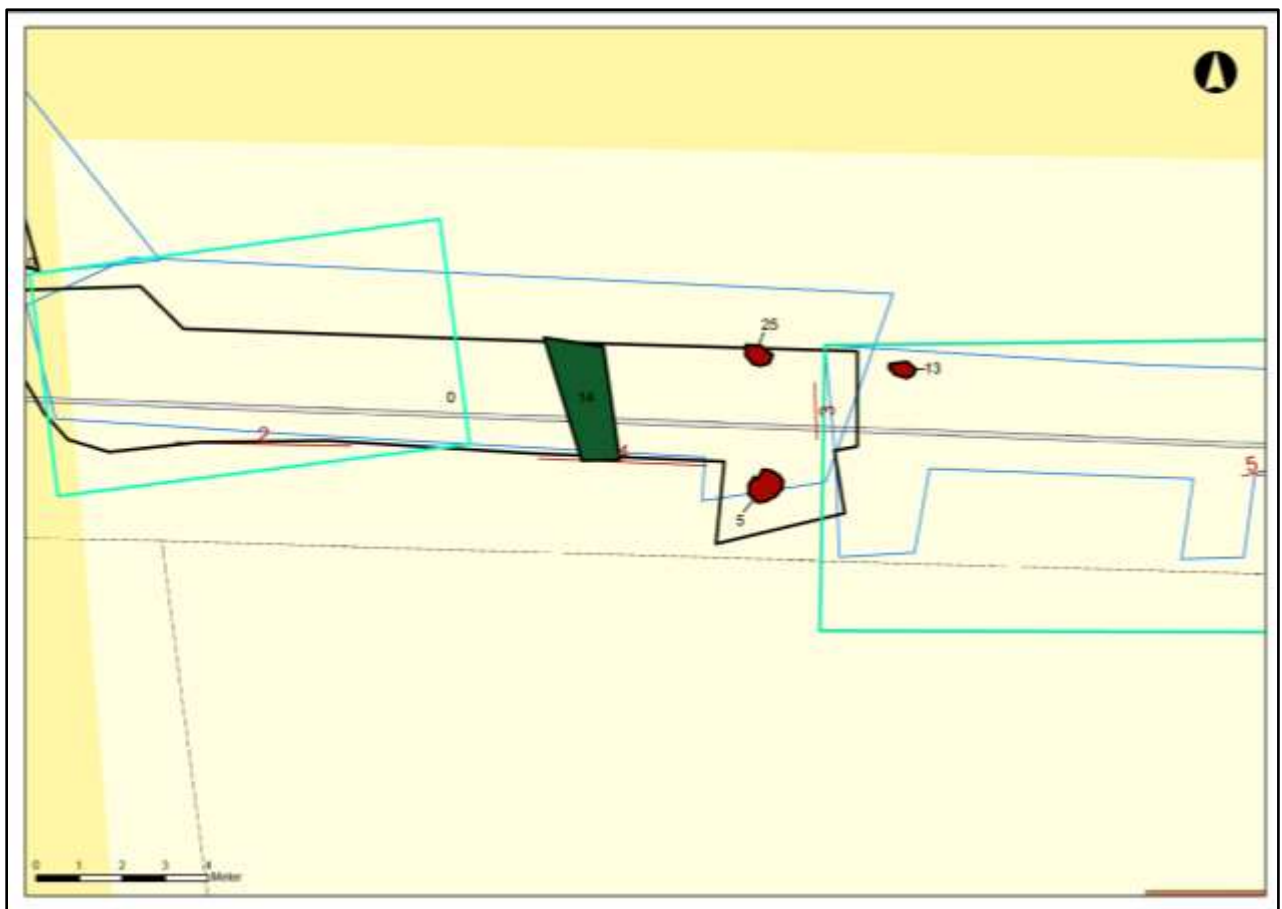
I schaktets sydvästra del (se sektion nr 2) påträffades två eftermedeltida kulturlager som bestod av brun till brungrå sand, träkolsfragment och enstaka fragment av bränd lera. I ett av lagren (KL3) påträffades två keramikskärvor från två olika fat av typen yngre rödgods. Därunder framkom två stolphål (A6 och A7) som är rester efter en konstruktion med jordgrävda stolpar. Några andra lämningar som skulle kunna föras till byggnaden på platsen för gathuset påträffades inte. Morän framkom relativt ytligt, ställvis inte djupare än 0,45 m under dagens marknivå.

Figur 85 Sektionerna 2, 3, 5 och 6 kom helt eller delvis att beröra platsen där byggnader hörande till gathus 6 och gathus 4 tidigare legat enligt kartan över inägodelning år 1736. Mot bakgrund av Fastighetskartan, © Lantmäteriet.

Figur 86. Foto av sektion 2, taget från norr. Stolphål A6 syns till vänster i bild, stolphål A7 till höger.

Figur 87. Plan över ägogränsen (A14) och de hårdarna A5, A13 och A25 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Gathusen 2 och 4 är utmärkta med turkosa polygoner.

I schaktets sydöstra del (se sektion nr 4) påträffades ett äldre odlingslager följt av ett flertal nedgrävningar. Nedgrävningarna tolkades vara ett stolphål (A8) och två diken (A9, A11), som framkom vid ett djup av cirka 0,60 m under marknivå. Morän framkom på en nivå av 0,50 m under dagens marknivå. Diken verkar ha stått öppna, vilket har resulterat i flera avsatta fyllningar.

Längs schaktets östra schakt del (se sektion nr 3) påträffades ett modernt bärlager för väg, följt av ett lager bestående av grå sand med enstaka träkol. Därunder påträffades anläggningar i form av härdar. Sektionen skulle kunna berört gathuset 4, men inga bebyggelse lämningar efter denna kunde identifieras. I området framkom två härdar (A5 och A25). Härdarna framkom relativt ytligt/ direkt under det moderna bärlagret vid omkring 0,30 m djup under gatunivå och tolkas därför vara relativt moderna. Härd A13 låg på den plats där gathus 4 hade legat och kan således vara äldre än detta. De två andra härdarna låg väster om gathuset 4, men på dess toft. Eventuellt kan området ha fungerat som ett slags aktivitetsområde.

Vid en jämförelse mellan de inmätta sektionerna och kartan från år 1736 överensstämmer antingen dike A9 eller A11 med en nord-sydlig ägogräns mellan gathusen 6 och 4 (fig. 85). Stolphålet A8 kan eventuellt vara kopplat till en ägogräns eftersom det ligger i direkt anslutning till dike A9. Med tanke på att dike A11 inte förefaller fortsätta i den norra schaktkanten, är det mest troligt att det är dike A9 som kan vara en ägogräns på kartan.

Schakt 3, Södergårdsvägen

Schakt 3 upptogs i stort sett inom ytan för det forna gathuset 4, tre sektioner upprättades. I schaktets västra del (se sektion nr 3 i Schakt 2) påträffades ett modernt bärlager för väg, följt av ett lager bestående av grå sand med enstaka träkol. Därunder påträffades en härdrest A13 som låg på en nivå av cirka 0,70 m djup under dagens gatunivå och var nedgrävd i morän.

I schaktets mellersta del (sektion nr 5), söderut, utgjordes de översta 0,50–0,60 m av bärlager bestående av grus och makadam, ett underliggande utjämningslager med krossat gult och rött tegel (cirka 0,12 m djupt) samt ett bärlager med grusig sand och småsten. På en nivå av omkring 0,60 m djup framkom ett jämntjockt odlingslager och/eller markhorisont, bestående av mörkbrungrå sand, inslag av träkol, enstaka tegelfnas och bränd lera. Morän framkom på en nivå av 0,70–0,80 m under marknivå.

I schaktets sydöstra del (sektion nr 6) bestod de översta 0,60 metrarna av bärlager av grus, makadam och krossat tegel. Därunder framkom tre sandlager, vilka tolkades som resultatet av sandflykt. Följt av ett odlingslager vid omkring 0,70 m djup under gatunivå. I odlingslagret påträffades en keramikskärva av typen yngre rödgods. Morän påträffades på en nivå av cirka 1,0 m under dagens marknivå. Sektionen upprättades där gathuset 4 hade legat enligt kartan av år 1736, dock påträffades inga byggnadslämningar utan endast ett mäktigt odlingslager

Figur 88. Sektion 6, fotot taget från norr. Centralt i bilden syns delar av flygsandslagren som ljusare horisontella stråk.

I schaktets nordöstra del upptogs dokumentationen av sektion nr 7 vars lagerföljd liknar den föregående, men här kunde flera odlingslager urskiljas tillsammans med fyra stolphål nedgrävda i morän. Även här fanns ett sandlager (resultatet av sandflykt). Det översta bärlagret var endast 0,25 m djupt medan de underliggande odlingslagren var 0,16 m, 0,30 m och 0,20 m djupa. Morän framkom på ett djup av 0,80 m under marknivå. Stolphålen kan möjligen vara rester efter en stolpburen byggnad i öst-västlig riktning. Denna byggnad är troligtvis äldre än gathus 4.

Schakt 4, Södergårdsvägen

Den västra delen av Schakt 4 berörde toftmark hörande till Gathus 4, den östra delen upptogs där den historiska bygatan hade legat (fig. 84). Kulturlager återfanns i hela schaktet och de sektioner som upprättades var typexempel på lagerföljden som påträffades i schaktet. Vidare, stolphålsraden som påträffats i föregående Schakt 3, fortsatte i östlig riktning där ytterligare 6 stolphål påträffades i Schakt 4 (se sektion nr 8 och 9).

I schaktets nordvästra del påträffades kulturlager, tolkade som odlingslager samt fem nedgrävningar i form av ett störhål, två stolphål, en grop och ett möjligt dike (se sektion nr 8, bilaga 1). Moränen framkom på ett djup av 0,80 m till 1 m under gatunivå. Odlingslagret påträffades 0,60 m under markytan, var cirka 0,20–0,40 m djupt och bestod av brungrå sand. I odlingslagret fanns en relativt grund nedgrävning, vars nedgrävningskanter inte kunde urskiljas, tolkad som ett dike. Ytterligare fyra anläggningar påträffades, dessa var nedgrävda i moränen. Ett störhål och två stolphål påträffades cirka 0,80 m till 1 m under dagens gatunivå. En grop tolkad som avfallsdeponi framkom 0,60 m under dagens gatunivå, cirka 0,30

m i diameter med en ansamling av träkol, ett flertal stenar (omkring 0,10 m i diameter stora), en keramikfot från en trefotsgröta samt djurben påträffades.

Läget för diket matchar inte med ägo gränsen i nord-sydlig riktning som återfinns på inägodelningskartan år 1736. Det troliga är att diket är en äldre ägo gräns, vilket är intressant eftersom den kan tyda på en äldre toftindelning än den som framträder på kartan. Denna äldre ägo gräns är dock yngre än stolp- och störhålskonstruktionen som förefaller gå i öst-västlig riktning. Det är inte möjligt att utifrån läget på de inmätta sektionerna sluta sig till om stolphålen i sektion nr 7 och 8 tillsammans utgör en äldre stolpburen byggnad. De tycks emellertid vara ungefär lika gamla eftersom de framkom på samma stratigrafiska nivå direkt över moränen. Förekomsten av odlingslager är överensstämmande med kartans toftmark. Den kompakta översta delen av lager 14 stämmer med lagrets läge i bygatan (fig. 89).

Figur 89. Utsnitt ur Inägodelningskartan (Lantmäteristyrelsens arkiv, akt L234-4:2) år 1736 med bygatan synlig centralt i bilden. De upprättade sektionerna 9-11 är utmärkta med rött. Till vänster i bild syns gathus 4, Gård 4. © Lantmäteriet

Sektionerna nr 9-11, i schaktets mellersta del, upprättades i den forna bygatan och uppvisade en likartad stratigrafi med ett flertal relativt tunna brukningslager avsatta över en yta där människor och djur regelbundet rörde sig. Brukningslagren bestod av mellanbrun till gråbrun sand uppblandad med obränd och bränd lera, träkol, enstaka djurben och ställvis även tegelfragment. En ökad koncentration av träkol kunde påvisas i sektion nr 11 tillsammans med ett större inslag av bränd och obränd lera. Detta skulle kunna indikera lämningar efter bebyggelse. Dock är lerförekomsten inte så stor att det kan tolkas som rester av exempelvis lergolv. Några av de understa lagren utgjordes av ljusbrun sand och är troligen ett

resultat av sandflykt. De dokumenterade kulturlagren var mellan 0,04–0,30 m tjocka. Moränen framkom på ett djup av 1 m under dagens marknivå.

I sektion nr 9 framkom två stolphål nedgrävda i moränen, på samma stratigrafiska nivå som de övriga stolphålen i sektionerna 7 och 8. Den sammanlagda längden mellan västligaste punkten av sektion 7 och den östligaste punkten av sektion nr 9 är cirka 17,50 m och stolphålen skulle därför kunna höra samman. Det är emellertid mycket oklart och stolphålen i sektion 7 skulle kunna höra till en annan byggnad med tanke på att sektionen är förskjuten något norrut i förhållande till sektionerna 8 och 9. Förekomsten av stolphål i sektion nr 9, som skulle kunna kopplas ihop med andra stolphål i området är intressant ur bebyggelsehistorisk synpunkt. Under vikingatid och tidig medeltid var tofterna ofta större och bebyggelsen inom dem mer utspridd än under högmedeltiden. Under perioden cirka år 1150–1300 skedde en omstrukturering av bebyggelsen i de flesta byar i sydvästra Skåne. Omstruktureringen innebar en reglering av tofterna och bebyggelsen fixerades i hög grad till de historiskt kända gårdsplatserna. Regleringen var synlig genom en ökad aktivitet med grävande av diken och vallar samt en förtätning av bebyggelsen inom tofterna.

Figur 90. Sektion 9, foto taget från söder. De två stolphålen framträdde tydligt mot den ljusa moränsanden. Över dessa låg flera tunna brukningslager.

Figur 91. Sektion nr 11, västra delen. Foto taget från norr. Till vänster i bild syns ett kulturlager med ökat inslag av träkol, enstaka djurben samt bränd och obränd lera.

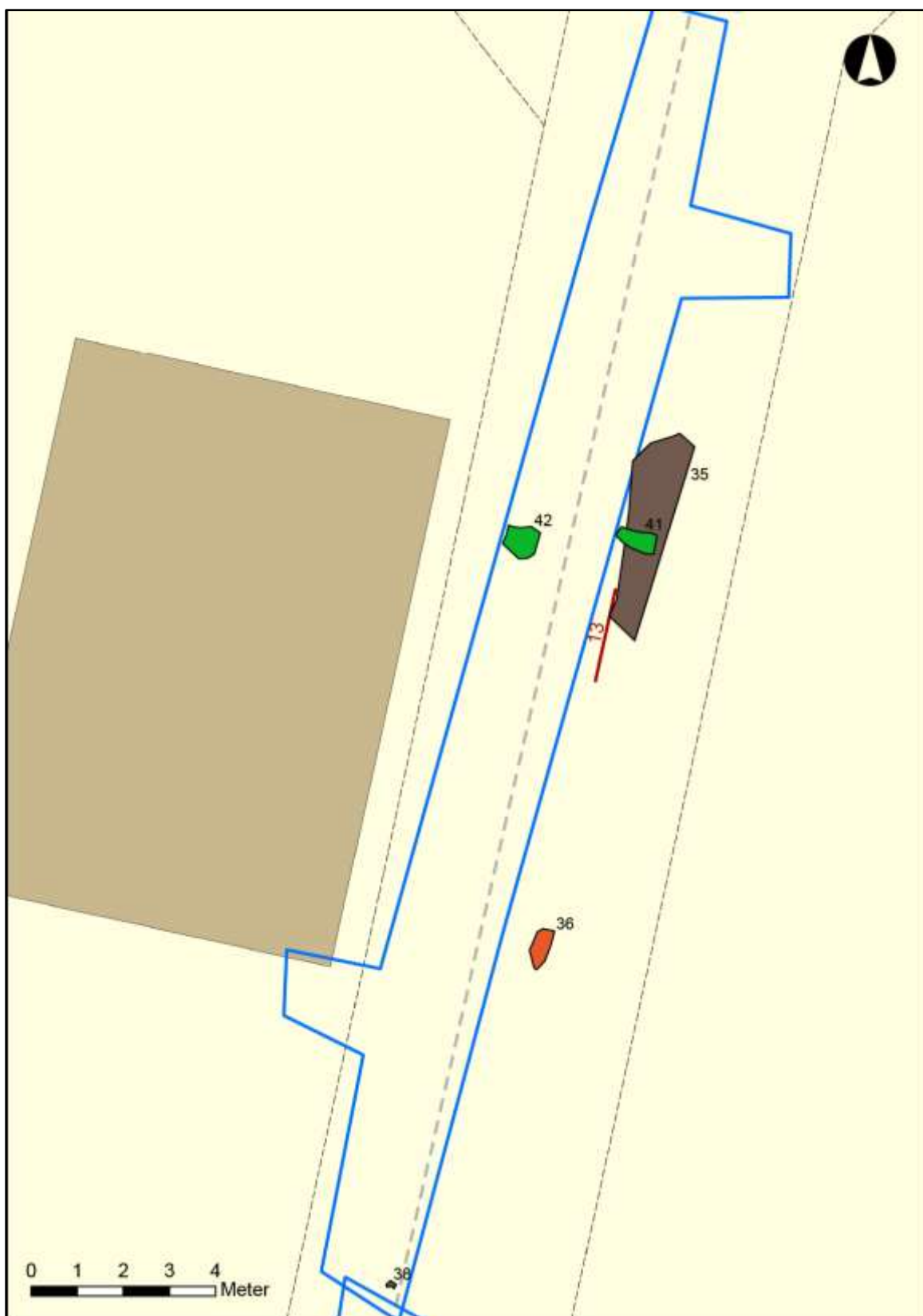
Schakt 5, Södergårdsvägen

Schakt 5 löpte längs Södergårdsvägen i öst-västlig riktning, liksom de föregående schakten. Enligt kartan från år 1736 motsvarar schaktets läge en kålgård hörande till Gård 20.

Det översta lagret utgjordes av ett modernt bärlager, omkring 0,30–0,40 m djupt. Härunder låg två lager som tolkades vara odlingslager. Övre odlingslagret bestod av mellanbrungrå sand med enstaka träkol, röda tegelfragment och som var relativt urlakat. Lagret hade en något ojämnhöjd kontakt uppåt och dess mäktighet varierade mellan 0,20–0,30 m djup. Det undre odlingslagret bestod av slät brun sand med enstaka träkol och röda tegelfragment samt enstaka bränd lera och var cirka 0,20 m djup. Inga äldre bebyggelse lämningar framkom i schaktet, moränen framkom på ett djup av cirka 0,80 m under gatunivå.

Schakt 6, Södergårdsvägen/ Västra Vombsvägen

Schakt 6 upptogs 9 m i öst-västlig riktning längs Södergårdsvägen, samt en del upptogs söderut i Västra Vombsvägen. Schaktets läge motsvarar läget för en kålgård hörande till Gård 16. Schaktet var till stor del påverkat av tidigare grävningsarbeten av åtta olika ledningar. Odlingslagren som påträffats i Schakt 5 fortsatte och framkom direkt under gatunivå i schaktet. Odlingslagrens djup uppgick till 0,40–0,60 m. Inga andra intakta äldre kulturlager eller anläggningar påträffades i schaktet.

Figur 92. Plan över schakt 7 med de inmätta kontexterna, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Observera att A41 är stratigrafiskt äldre än A35, men har lyfts fram i planskissen för tydlighetens skull.

Schakt 7, Västra Vombsvägen

I schaktets norra del fanns återigen samma odlingslager som tidigare påträffats i Schakt 5 och 6. Måktigheten på de intakta odlingslagrena avtog alltmer söderut i schaktet, i norra schaktdelen var lagrets djup 0,60 m, respektive i södra schaktdelen endast 0,20 m djup. Ställvis var kulturlagren svåra att skilja från matjord och det förefaller som att största delen bestod av just matjord, ställvis framkom morän direkt under bärlagret för gatan (figur 92).

I schaktets mellersta del framkom emellertid ett antal anläggningar (se sektion nr 13). I den östra delen av schaktet framkom ett gråsvart till gråbrunt sandlager (A35) med röda tegelfragment och träkol. Sandlagret var endast 0,02–0,05 m djupt och låg 0,30 m under dagens marknivå. Lagret tolkades vara utrakat material från en eldstad.

På ömse sidor av schaktet, under det utrakade materialet, framkom rester efter ett dike (A41, A42). Diket låg omkring 0,40 m under gatubeläggningen och var endast delvis bevarat, därav två inmätta kontexter. Dikets östra del (A41) mätte 0,70×0,40×0,10 m och fyllningen utgjordes av gråbrun sand, måttligt med träkol, enstaka naturstenar (0,10–0,20 m diameter). Dikets västra del (A42) mätte 0,60×0,45×0,10 m, fyllningen var likartad med något större stenar. Diket tolkades ha haft en dränerande funktion, vid ett kartöverlägg med inägo kartan från år 1736 motsvarar dikets placering en ägo gräns mellan kålgårdar hörande till Gård 16 och Gård 20. Diket kan således ha fungerat både som ett dräneringsdike och en ägo gräns, dock har ingen datering genomförts av anläggningen och det är därmed osäkert när diket har tillkommit.

Figur 93. Schakt 7, mellersta delen av schaktet, österut. Sektion nr 13, foto taget från öster.

Ytterligare söderut framkom en mindre lagerrest bestående av orange bränd lera 0,10 m under gatunivå. Lagret var endast 0,05 m djupt och informationen för knapphändig för att kunna tolkas som en

byggnadsrest. I schaktets södra del framkom en möjlig stolphålsbotten direkt under vägen, 0,20 m i diameter stor och 0,10 m djup. Fyllningen bestod av gråbrun sand. Det noterades inga andra anläggningar i denna del av schaktet.

Figur 94. Dikets östra del, A41 foto från väster.

Figur 95. Dikets västra del, A42 foto från öster.

Figur 96. Schakt 7, Västra Vombsvägen. Ett exempel på de uttunnande kulturlagren i bytomtens sydvästra del. Moränen i form av gulbeige sand framträdde direkt under ett cirka 0,20 m djupt kulturlager blandat med modern matjord, respektive gatulager av småsten i gatan.

Figur 97. Plan över Schakt 8–11, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Sektionerna 14–18

Schakt 8, Västra Vombsvägen

Schaktet var omkring 38 m långt och svängde av mot öster in på Norra Vombsvägen (figur 97). I schaktet framkom cirka 0,10 m vägbeläggning i form av grus, följt av endast 0,20–0,30 m djupt kulturlager i större delen av schaktet. I schaktkanterna fanns istället överst motsvarande tjocklek av mera modern matjord och/eller grässvål. Ett par tunnare linser av gråsvart sot med större bitar träkol förekom i schaktets södra del, 0,30 m under gatunivå, dock inga sammanhängande ytor. Detta kan vara rester efter en naturlig brand eller svedjebruk, eftersom just den sydvästra delen av schaktet var beläget på platsen för en kålgård eller odlingslott hörande till Gård 7, enligt Inäodelningskartan.

I schaktets nordvästra del påträffades, under bärlager för väg, ett kulturlager. Kulturlagret bestod av gråbrun sand och var omkring 0,20 m djupt. Under kulturlagret framkom ett stolphål (A40). Stolphålet var nedgrävt i morän, vars fyllning bestod av brunbeige sand.

Moränen framkom redan vid 0,30 m djup, där även mindre lagerrester påträffades (A43 och A44). Lagerresterna bestod av gråsvart sotig sand, 0,02–0,05 m djupa. Båda lagerresternas karaktär liknade de förmodade resterna efter svedjebruk i sektion nr 14 i schaktets sydvästra del och uppträdde på samma nivå, vilket föranleder en tolkning att de har tillkommit vid samma händelseförlopp.

Figur 98. Schakt 8, Sektion 14. Ett exempel på de tunnare linser av gråsvart sot som förekommer i schaktets södra del.

Schakt 9, Norra Vombsvägen

I huvudsak utgjordes schaktmassorna av 0,10 m djupt bärlager till väg och därunder 0,20 m djupt kulturlager. Kulturlagret bestod av mellanbrun sand, torr, relativt mager, med enstaka träkolsfragment, enstaka fragment av bränd lera och rött tegel. På enstaka ställen även gult tegel. I schaktets östra del ökar kulturlagermaktigheten stundtals till cirka 0,30 m djup (figur 97).

I schaktets mellersta del, södra riktningen (sektion nr 15) påträffades under kulturlagret, en anläggning tolkad som en eventuell mindre brunn. Brunnen var 0,80 m djup och hade oregelbundna sidor dock en plan botten. Nedgrävningen hade inte återfyllts helt direkt, utan endast till hälften och sedan stått öppen under perioder vilket resulterat i flera sandlinser bestående av relativt ljus sand. Brunnen låg mitt i bygatan, precis utanför där en odlingslott legat, hörande till Gård 7 enligt kartan från år 1736.

I schaktets östra del, norra riktningen (sektion nr 16) påträffades under kulturlagret, en anläggning tolkad vara en förvaringsgrop. Förvaringsgropen var 1,74 m lång och 1,20 m djup med raka sidor, mjuk bottenkant och plan botten. Fyllningen var inte enhetlig och bestod av flera ljusa sandlager, tunnare skikt i botten och djupare skikt i toppen. Detta tyder på att nedgrävningen stått öppen och fyllts igen under en längre tid. Enligt kartan från år 1736 är förvaringsgropen placering i bygatan, strax norr om odlingslotten hörande till Gård 1.

Figur 99. Schakt 9, sektion nr 15 mot söder, Norra Vombsvägen, tolkas som en eventuell brunn.

Figur 100. Schakt 9, sektion 16 mot norr, Norra Vombsvägen, en förmodad förvaringsgrop.

Schakt 10, Norra Vombsvägen

Schaktet har stora likheter med schakt 9 gällande lagerföljden (figur 97), där ett kulturlager (L7) framkom under bärlager för väg, dock var kulturlagret något mäktigare i schakt 10 (cirka 0,20–0,40 m djup). I skiljet mellan Schakt 9 och Schakt 10, i schaktets västra del, på ett djup av 0,30–0,40 m under dagens gatunivå, framkom ett sotigt gråsvart sandlager med måttligt inslag av mindre träkolsbitar. Lagret tolkas vara ett brandlager (L51) och var cirka 0,05 m djup, beläget mestadels direkt på morän. Brandlagret mätte 4,0×2,45 m stor yta. Enligt den äldre kartan låg inga byggnader i närheten som hade kunnat avsätta ett brandlager vid brand, dock kan brandlagret vara utkastat från en brand någon annanstans. Ställvis under brandlagret framkom ett lager, tolkad som ett äldre odlingslager med ett djup på cirka 0,05 m, fyllningen bestod av ljus gråbrun sand.

Öster om brandlagret och direkt under kulturlagret (L7) i schaktets västra del, nordlig riktning framkom även ett stolphål (A53) med en diameter av 0,40 m och ett djup på 0,20 m. Stolphålet var nedgrävt i morän och uppvisade en stor likhet med övriga stolphål dokumenterade i Schakt 1–9.

I den södra riktningen av schaktkanten, i sektion nr 17, dokumenterades av två olika kulturlager vilka tolkas som äldre odlingslager. Det övre odlingslagret bestod av mellan- till mörkbrun sand, med enstaka

träkol och rött tegelkross. Det undre odlingslagret bestod av grå sand med enstaka träkol. Båda täckte större delar av schakt 9–10.

Ytterligare två stolphål framkom i schaktets västra del (sektion nr 17), nedgrävda i morän. Det är möjligt att dessa två stolphål kan höra samman med stolphålet A53 då de framkom på samma nivå. Huruvida stolphålen representerar en äldre bebyggelse, innan regleringen som gav byn sitt utseende avspeglad i den tidiga 1700-talskartan, eller en tidigmodern gränsmarkering mellan tomtmark och gatumark får vara osagt. Båda tolkningar är möjliga men informationen är alltför begränsad för att med säkerhet kunna avgöra.

Ett troligt dike (A54) framkom i schaktets centrala del och löpte i nord-sydlig riktning (figur 97). Diket var cirka 1,20 m brett och 0,33 m djupt med fyllning av ljusbrun, mager sand med enstaka småsten. Diket överlagrades av en tunn gulbeige sandlins, cirka 0,05 m tjockt, och ovanför det ett grått sandlager med 0,20 m djup. Diket framkom 0,45 m under gatunivå och återfanns på både norra och södra sidan av schaktet. Vid en jämförelse med kartan från år 1736 sammanfaller diket i det närmaste med en utritad ägogräns i nord-sydlig riktning hörande till Gård 1.

Figur 101. Sektion 17 mot söder, stolphålen nedgrävda i morän.

Figur 102. Sektion 17 mot söder, möjligt dike (A54).

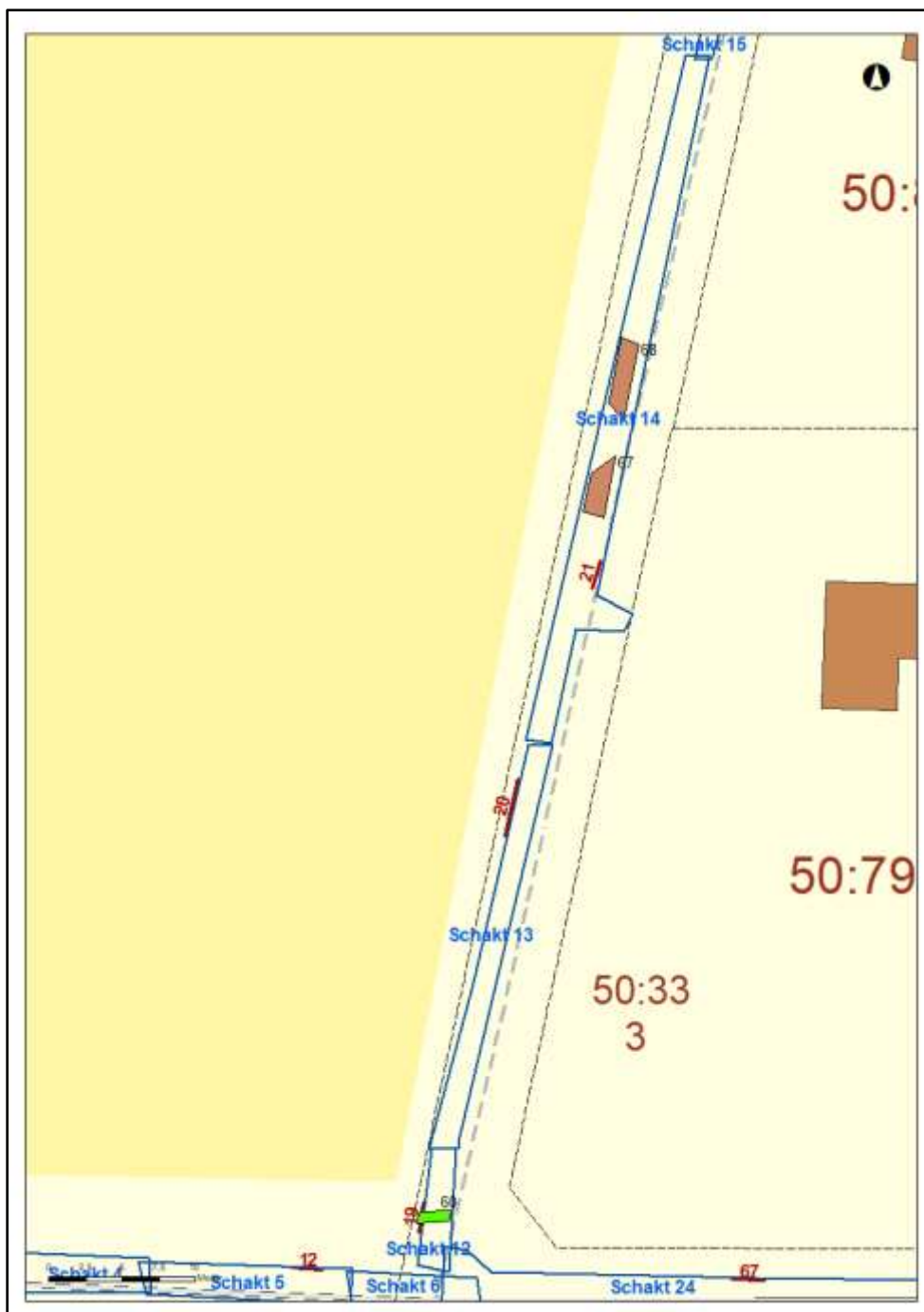
Figur 103. Utsnitt ur inäodelningskartan år 1736, med dikesresten A54 markerad med grönt. Dikets läge skulle kunna betyda att detta är en rest av en gräns mellan kålgård och toft, båda tillhörande Gård 1. © Lantmäteriet

Schakt 11, Norra Vombsvägen

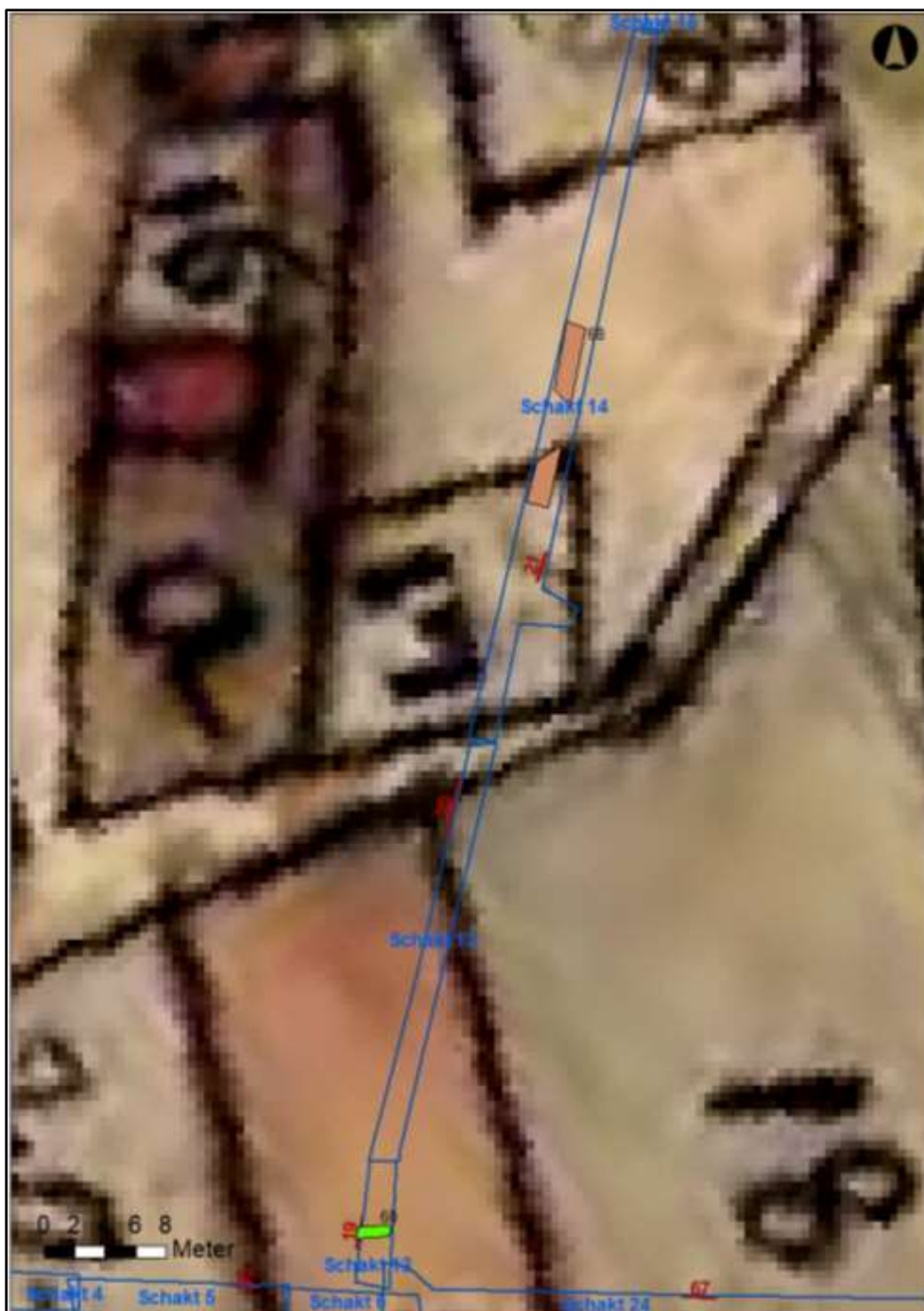
Schakt 11 mätte 33,20 m i öst-västlig riktning (figur 97). Under gatulagret framkom 0,10 m djupt lager av sand blandat med rött och gult tegel i större bitar, samt enstaka bränd lera och keramik. Lagret var ett tydligt utfyllandslager i vägen. Under detta lager fanns en sotig lins av svartgrå sand med enstaka träkol och bränd lera. Därunder framkom den äldre matjorden/ kulturlager (L2) med ett cirka 0,20 m djupt i hela schaktet. Kulturlagret bestod av mellanbrun sand med enstaka träkol, bränd lera och enstaka rött tegel, motsvarande det äldre odlingslager som framkommit i föregående schakt. På något ställe förekom även enstaka djurben.

Schakt 12, Västra Vombsvägen

Schakt 12 påbörjades i korsningen Västra Vombsvägen/Södergårdsvägen och gick norrut längs Västra Vombsvägen (figur 104). Ett antal el- och fiberledningar framträdde i schaktet. Kulturlagret direkt under den moderna vägbeläggningen, hade ett relativt enhetligt innehåll och varierade mellan 0,30–0,50 m i djup. Detta lager tolkades, liksom inom andra schakt, som ett äldre odlingslager.

Figur 104. Schakt 12–14 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Skala 1:300.

Figur 105. Utsnitt ur inäggelningsskarta av år 1736 och Schakt 12–14, sektion 19–21 samt kontexterna 60, 67 och 68. Skala 1:300. © Lantmäteriet

I schaktets mellersta del, sektion nr 19, dokumenterades ett större utjämningslager (L6), följt av ett stolphål och ett dike som uppträder på båda sidor av schaktet. Diket löpte i öst-västlig riktning och förefaller vara samtida med stolphålet, då deras fyllningar var av likartad karaktär. I dikesfyllningen framkom en järnspik. Varken diket eller stolphålet kunde kopplas till bebyggelse eller gränser utifrån den historiska kartan från år 1736.

Schakt 13, Västra Vombsvägen

Schakt 13 löpte norrut i Västra Vombsvägen (figur 104). Det äldre odlingslagret från Schakt 12 fortsatte med en mäktighet av 0,40–0,50 m djup. Över större delen av schaktet, på 0,30 m djup, återfanns ett lager gulbeige sand, tolkat som ett resultat av sandflykt.

I schaktets norra del, i västra schaktkanten, upptogs sektion nr 20, där det påträffades och dokumenterades tre större nedgrävningar som tolkades vara förvaringsgropar, alternativt brunnar. Nedgrävningarna var mellan 1 m och 1,30 m djupa, med något lutande sidor och plana bottenar. Fyllningen i den västra nedgrävningen bestod av ljusbrun, något flammig, sand med enstaka träkol, bränd lera och djurben. De två andra nedgrävningarna var inte samtida, möjligen var den längst ut till öster äldst, skuren av den mittersta nedgrävningen. Det var svårt att se då fyllningarna var likartade och nedbrutna. I de två nedgrävningar var fyllningen bestående av något mörkare brungrå sand, enstaka träkol, bränd lera, bitar av rött tegel, djurben. Fynd av keramik påträffades, av typen yngre rödgods.

Figur 106. Schakt 13, sektion 20 mot väster, med de tre nedgrävningarna. Nedgrävningen till vänster i bild är yngst och har skurit den mellersta nedgrävningen.

Figur 107. Översikt av schakt 13, Västra Vombsvägen. Ett cirka 0,50 m djupt kulturlager delas av ett par centim djupt sandlager som tolkas som sand från den sterila jorden, förmodligen ett resultat av sandflykt.

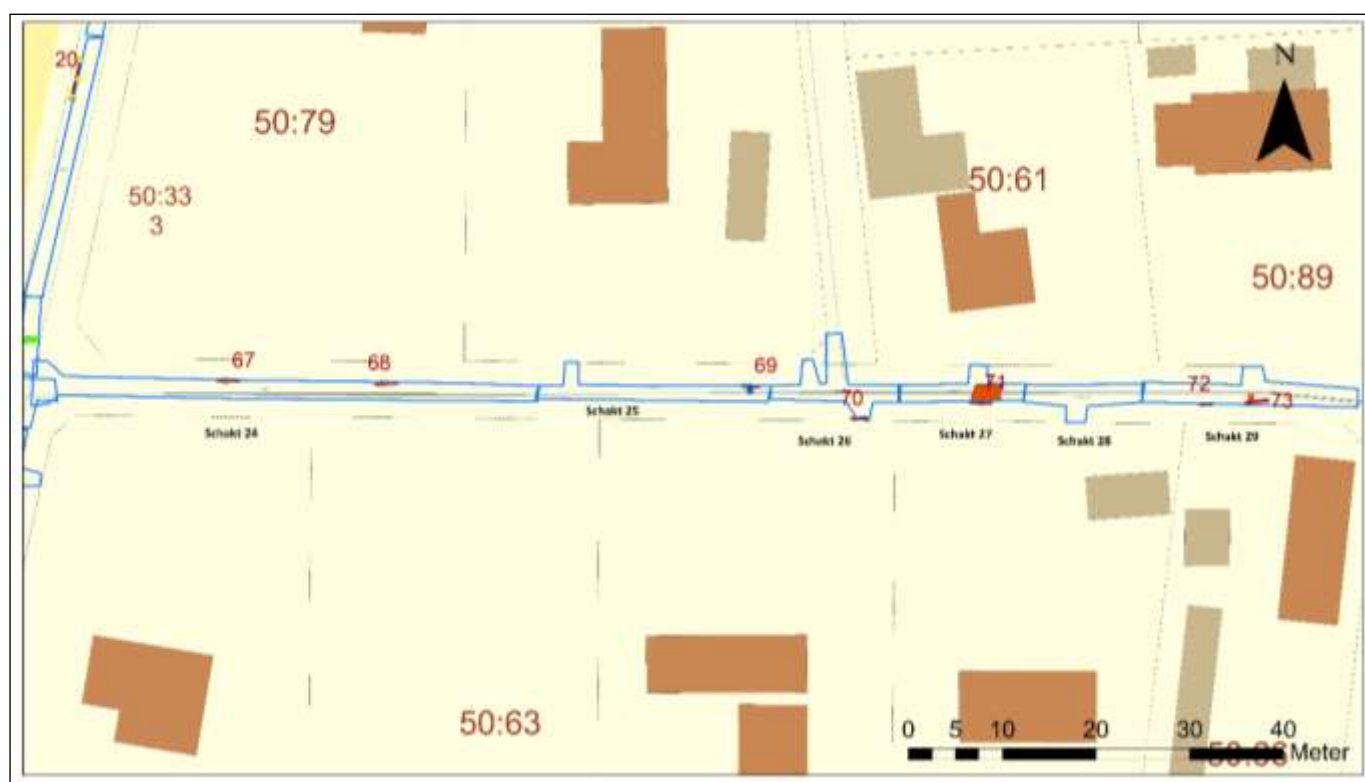
Schakt 14, Västra Vombsvägen

I schaktets södra till mellersta del upptogs sektion nr 21 (figur 104). Sektionen uppvisar hur den östra delen av schaktet sett ut gällande de första cirka 10 m. Det vill säga att schaktet bestod av kulturlager med flera olika linser och lager av sand i varierande nyanser, gällande de översta cirka 0,40 m. I sektionen syntes även en större nedgrävning som tolkades vara en förvaringsgrop, alternativt en brunn.

Västra delen av schaktet och övriga delar av detsamma hade en mera enhetlig uppbyggnad av med omkring 0,50 m djupt utjämningslager eller äldre matjord, bestående av brun, svagt humös sand, med enstaka inslag av träkol, bränd lera, röda tegelfragment och enstaka keramik av typen yngre rödgods. På två ställen framträdde även ett brandlager (L67–68) som till stor del låg direkt på moränsanden. Brandlagret bestod i huvudsak av ett svartgrått sotlager, grå sand, måttligt med träkol och enstaka bränd lera. Brandlagret tyder på lämningar av bebyggelse, dock utan närmare detaljeringsgrad. Vid kartöverlägg med Inägodelningskartan, motsvarar brandlagret ingen utritad bebyggelse, detsamma gäller vid överlägg med Häradsekonomska kartan av år 1910–1915 (Rikets allmänna Kartverks arkiv, akt Refvinge J112-1-42). Brandlagren har således inte kunnat dateras eller knytas till någon, utifrån äldre kartor, känd bebyggelse.

Figur 108. Schakt 14, sektion 21 mot öster.

Figur 109. Plan över schakt 24–29, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Sektionerna 67–73.

Schakt 24, Södergårdsvägen

Schaktet tar vid där Schakt 6 på Södergårdsvägen tidigare upptogs (figur 109). Precis som tidigare var vägen belagd med asfalt, följt av bärlager ned till 0,50–0,55 m djup.

I schaktets västra och mellersta del dokumenterades sektion nr 67 och lagerföljden som påträffades där återfanns i stort sett i hela schaktets längd. Under bärlagret framkom ett cirka 0,15–0,20 m djupt kulturlager, som bestod av brun sand med enstaka inslag av träkol, bränd lera, rött tegel och djurben. Under kulturlagret, framkom ett ca 0,05 m djupt sandlager beläget direkt på sandmorän. Lagret bestod av gråbrun sand med enstaka träkol och bränd lera. Det var något sotigt och sanden bedömdes även vara bränd. Detta lager förekom sporadiskt på flera ställen i schaktet, på vissa sträckor löpte det sammanhängande i ett par meter. Lagret var dock inte tillräckligt tydligt för att det ska kunna tolkas som ett brandlager med koppling till bebyggelse. Det skulle kunna tänkas att en skogsbrand eller brand i vegetationen av något slag har utspelat sig.

I schaktets östra och mellersta del dokumenterades sektion nr 68 som var snarlik föregående lagerföljd, men med ett något kraftigare sotigt sandlager. Sandlagret var 0,10–0,18 m djup och bestod av gråbrun sand med större mängd träkolsbitar och bränd lera. Gränsen mot det överliggande kulturlagret var mer distinkt i denna del av schaktet. Sandmoränen uppträdde på cirka 0,80 m djup i schaktet. Inga spår efter anläggningar eller andra konstruktioner gjordes i schaktet.

Figur 110. Schakt 24, sektion nr 68. Ett 0,50–0,60 m djupt väglager ligger ovanpå ett ca 0,20–0,30 m djupt kulturlager.

Schakt 25, Södergårdsvägen

I schaktets västra del framkom under 0,40 m djupt bärlager och asfalt, ett kulturlager, förmodat odlingslager (figur 109). Kulturlagret var 0,20 m djupt och fyllningen bestod av brun sand med enstaka träkol, bränd lera och djurben. I odlingslagret påträffades en spik samt en keramikskärva av typen yngre rödgods (fnr. 2, 3).

I schaktets östra del påträffades en anläggning tolkad vara en brunn (sektion nr 69). Tre olika fyllningar dokumenterades i nedgrävningen, två tunnare fyllningar i översta skiktet och ett undre skikt om cirka 1,60 m djup bestående av i huvudsak brun sand med enstaka träkol och bränd lera. Fyllningen i det nedre skiktet var mycket enhetlig och tydde på en snabb återfyllning med ensartat material. Ett makroprov (PM6) togs mot botten i den undre fyllningen i brunnen och det påträffades bland annat träkol, brända örtfragment samt fröer av svinmålla; vilka vittnar om en brukningsfas då anläggningen lades igen.

Figur 111. Schakt 25, Sektion nr 69, Södergårdsvägen. En brunn som går ner ca 2,50 m under gatunivå. Den nya vattenledningen syns i nederkanten av bilden. Schaktdjupet för denna är 1,60 m. Resterande djup grävdes för hand för att hitta slutet på brunnen. Det var därför inte möjligt att få med botten på brunnen i bild.

Figur 112. Schakt 25–26, Södergårdsvägen. Arbetsbild som visar det djupare schaktet i mitten där vatten- och avloppsslangarna läggs, samt breddningen för ny vägbeläggning vid sidorna.

Schakt 26, Södergårdsvägen

Schaktets västra del bestod av likartad lagerföljd som i tidigare schakt 25, under cirka 0,40 m djupt bärlager och asfalt, framkom ett kulturlager, förmodat odlingslager (figur 109). Kulturlagret var 0,20 m djupt och fyllningen bestod av brun sand med enstaka träkol och bränd lera.

I schaktets mellersta del förlades schakt för nya serviser till husen åt norr samt syd, här låg även ett flertal äldre ledningsdragningar som har påverkat fornlämningen. Inga intakta kulturlager fanns bevarade ner till sandmoränen.

I schaktets östra del, åt södra riktningen dokumenterades sektion nr 70, där en ficka grävdes in mot tomtmark för placering av en servis till fastigheten. Sektionen uppvisade ett par för schaktet och Södergårdsvägen nya lager. Under 0,30 – 0,40 m matjord framkom ett 0,15 m tjockt kulturlager. Kulturlagret bestod av brun sand, enstaka träkol, bränd lera och rött tegel, som återfinns i hela Södergårdsvägen. Under kulturlagret påträffades ett 0,20 m djupt, brungrått lager melerat med gulbeige sand (som även förekommer fläckvis jämnt fördelat), med enstaka träkol och brändlera. Följt av ett homogent gråbrunt sandlager, cirka 0,20 m djupt, betydligt mera luckert, med enstaka inslag av träkol, bränd lera och rött tegel, tolkat som odlingslager. Under odlingslagret påträffades ett 0,05–0,10 m djupt kompakt lager ovan sandmorän. Det består av grå sand, melerad med ljusare grå siltig sand och en hel del småsten mot nedre delen, i diameter cirka 0,05 m. Den finkornigare sanden upplevs som avsatt och tolkningen är att det är ett geologiskt lager, kanske är det ett utjämningslager eller ett odlingslager. Inga fynd påträffades i lagerna.

Figur 113. Sektion nr 70, schakt 26, Södergårdsvägen. Ovan morän syns det tunna kompakta och något steniga lager som inte syntes till tidigare i Södergårdsvägen. I mitten syns även det melerade lagret med ljusare sandinslag tydligt.

Figur 114. Schakt 26, Södergårdsvägen. Bilden visar den del av schaktet där nya serviser ska sättas till de intilliggande husen och där ett flertal äldre ledningsgrävningar har nedlagts ner till morän.

Schakt 27, Södergårdsvägen

Under vägens bärlager och asfalt påträffades ett kulturlager, brunt sandlager med enstaka träkol, rött tegel, bränd lera och djurben, omkring 0,10–0,15 m djupt (figur 109). På vissa ställen ökade mängden bränd lera och träkol och vittnar om bebyggelse i området. Fynd av keramik av typen yngre rödgods och spik påträffades. Därtill framkom ett undre kulturlager: ett ljusgrått sandlager med enstaka träkol och med på sina ställen fläckar eller linser av gulbeige sand, cirka 0,10–0,15 m djupt. Lagret vittnade om en långvarig kulturpåverkan i området och tolkades som ett äldre odlingslager. Därunder framkom den tunna gulbeiga finkorniga sanden, tolkat som geologiskt avsatt och som framträdde ovan sandmorän i schakt 26 (och dokumenterat i sektion nr 70). Sandlagret löpte cirka 2–3 m in i schaktet.

Sektion nr 71 visar, förutom de två nämnda kulturlagren, ytterligare ett brunt sandlager, beläget mellan de båda ovan redovisade kulturlagren. Det bruna sandlagret bestod av måttligt till rikligt med träkol och enstaka till måttligt med bränd lera, aska och sotfläckar. Det är något fett och innehöll även enstaka djurben. Sandlagret benämns som lager 3 i sektionsritningen och framkom ungefär 0,60 m under marknivå. I sandlagret, omfattande cirka 5–6 m², hittades keramik av typen yngre rödgods. Lagret tolkades vara ett brukslager i ett hus eller alternativt ett utkastlager/avfallslager kopplat till hushållssysslor eller den verksamhet som bedrevs i närliggande hus.

Figur 115. Schakt 27, kontext 125. Kontexten motsvarar lager 3 i sektion nr 71. På ytan hittades keramik av typen yngre rödgods. Ytan rensades fram mitt i schaktet och låg på cirka 0,60 m under marknivå.

Figur 116. Schakt 27, utsnitt av sektion 71. Direkt ovan steril mark ligger lager 2, vilket liksom lager 4, återfanns i hela schakt 27. Mellan dessa båda lager syntes i sektionen det kol- och askiga lagret 3, även inmätt i plan som A125.

Schakt 28, Södergårdsvägen

Liknande lagerföljd som påträffades i schakt 27 kunde iakttas fortsätta även i detta schakt (figur 109). Under vägens bärlager och asfalt framkom två kulturlager. Det övre kulturlagret bestod av ett brunt sandlager med enstaka träkol, rött tegel, bränd lera och djurben, cirka 0,10–0,15 m djup.

Det undre kulturlagret bestod av ett ljusgrått sandlager med enstaka träkol och med på sina ställen fläckar eller linser av gulbeige sand, cirka 0,10–0,15 m djupt. Lagret tolkas som ett äldre odlingslager. Efter halva schaktet blev dock det undre kulturlagret/odlingslagret allt mörkare i tonen och mängden träkol ökade till måttliga mängder. På enstaka ställen fanns koncentrationer av träkol och även lite sot, dock inte på ett sådant vis att det gick att se lagerskiften eller anläggningar. Lagren följdes även i plan utan några noterbara skiftningar. Träkolskoncentrationerna kunde tolkades vara ett brandlager, även om det här handlade om en gradvis övergång. Inga nedgrävningar syntes till och inga fynd gjordes. Under de två kulturlagren framkom den gulbeiga (geologiskt avsatta) sanden och sandmorän vid ett djup av cirka 1 m.

Stratigrafin i slutet av schaktet stämmer relativt väl överens med den stratigrafi som noterades i borrhov 39 som togs ungefär mellan Schakt 28 och 29. "Borrhov 39 (...) bestod överst av bärlager för Södergårdsvägen, ned till 0,48 m djup. Därunder framkom ett kulturpåverkat lager med inslag av träkol

och bränd lera, med en trolig medeltida datering. Vid 0,90 m djup påträffades ett brandlager, med medeltidadatering. Steril sand påträffades vid 1,00 m djup, och provet togs till 4,00 m." (Ericsson 2017:6).

Schakt 29, Södergårdsvägen

Utseendet från Schakt 28 fortsatte med vissa smärre förändringar (figur 109). Sektion nr 72 var karaktäristisk för de första 12 m av schaktet, väster ifrån. Totalt omkring 0,20–0,25 m djupt kulturlager återfanns under 0,65 m väglager och asfalt, det vill säga det var en något kraftigare väguppbyggnad på denna del. Ett undre lager av grå sand med måttligt med träkol, enstaka bränd lera och fläckvis med gulbrun sand överlagrades av ett brunt sandlager med röda tegelfragment, men som för övrigt var likt det undre lagret.

Figur 117. Schakt 29, sektion nr 72.

Sektion nr 73 visar ett utsnitt på 2 m av en längd med samma utseende på totalt cirka 6 m. Mängden träkol har vid denna del ökat påtagligt i det understa lagret till måttlig till rik mängd och tolkades som ett brandlager. Inga fynd gjordes dock, men ett kolprov togs. Ett område om ungefär 4–5 m var skuret sedan tidigare på grund av rördragningar till en dagvattenbrunn. Dessutom fanns det en fiberledning och en elledning i detta parti av schaktet. Utseendet i sektionen stämde väl överens med den som dokumenterades i borrhov 39 vid den geotekniska undersökningen. Kulturlagren i sektion nr 73 var för övrigt något mäktigare än i sektion 72, cirka 0,30 m djup och var även något fler till antalet.

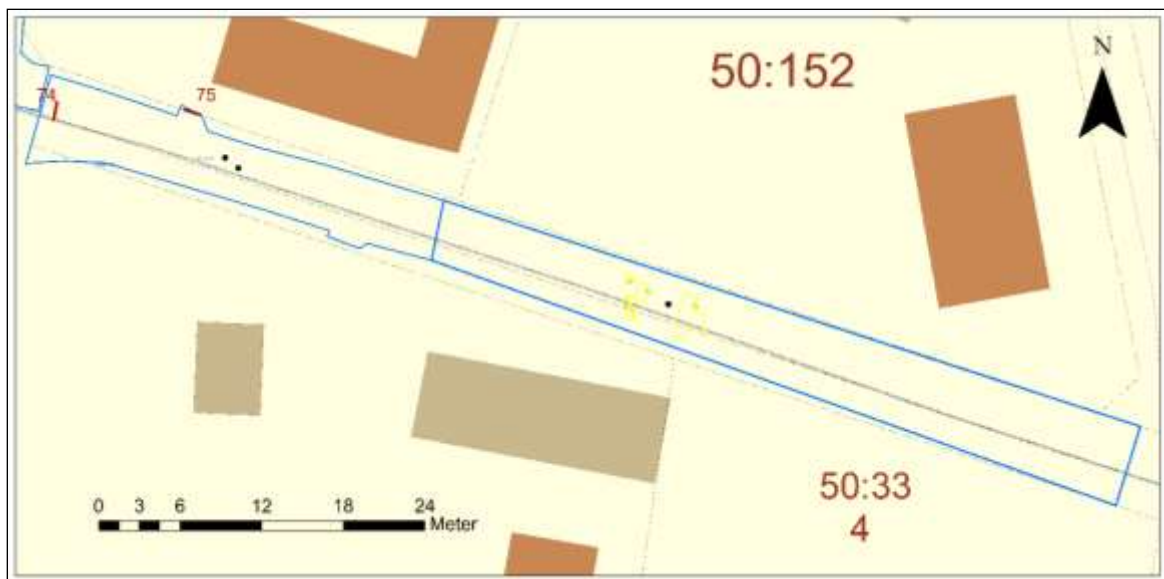

Figur 118. Schakt 29, sektion nr. 73. Det undre lagret hade en ökad mängd träkol på ett parti om cirka 6 m och tolkades vara ett brandlager.

Schakt 30, Norra Vombsvägen

Under vägens asfalt och bärlager påträffades ett kulturlager vid ett djup av 0,24 m bestående av brunt grus innehållandes tegelkross (både rött och gult tegel), sektion nr 74–75 (figur 119). Kulturlagrets mäktighet var cirka 0,27 m djupt. Följt efter kulturlagret framkom brun fin sand, med ett djup av 0,12 m. Under den finkorniga sanden framkom beigebrun sand med grövre sandkorn, lagret var cirka 0,07 m djupt. Morän, bestående av gul sand, påträffades vid ett cirka djup av 0,70 m under bärlager och asfalt.

I schaktet framkom även anläggningar i form av 4 nedgrävningar och 3 stolphål. Ett av stolphålen hade ett djup av 0,10 m medan de två andra hade ett djup på 0,04 resp. 0,07 m. Fyllningen bestod främst av grå sand med enstaka sot och träkol.

Figur 119. Plan över schakt 30 med förläggning i öst, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Sektionerna nr 74–75. Röd linje motsvarar sektionerna, de svarta prickarna representerar stolphål, gult representerar nedgrävningar.

Nedgrävningarna hade ett cirka djup på 0,85 m och tolkades vara förvaringsgropar, en av nedgrävningarna hade ett djup på 0,20 m och tolkades vara grop för nedgrävt djur. Fyllningen i nedgrävningarna bestod i huvudsak av gråbrun sand, rikligt med träkol (tegelkross i övre skiktet/ytan). I den grunda nedgrävningen med ett djup av 0,20 m påträffades djurben. I en annan av nedgrävningarna, påträffades även fynd av keramik av typen yngre rödgods (Fnr. 26, ned vid morän) och bränd lera. Utifrån bland annat de fynd som påträffades i en av nedgrävningarna, antyder att kulturlager och nedgrävningen troligen tillhör historisk tid.

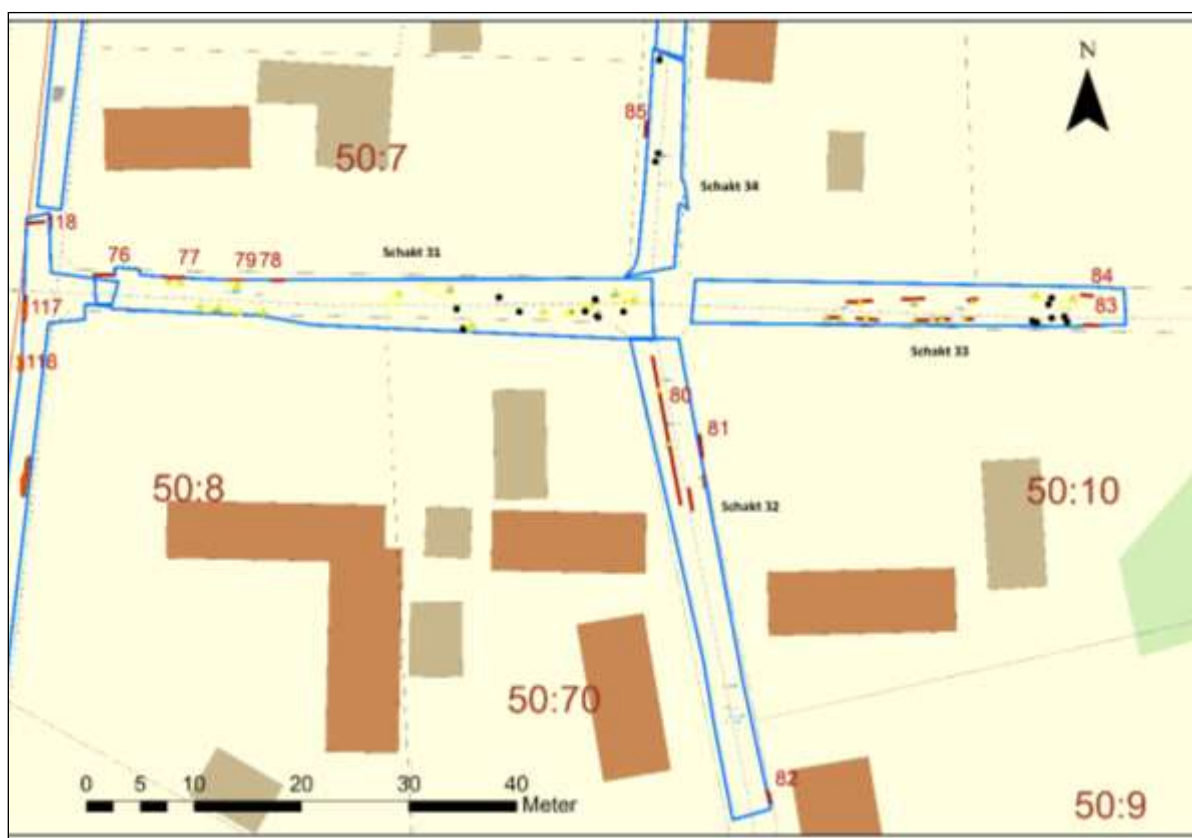
Schaktet passerar likaså det ställe där borrprov 46 togs vid den geotekniska undersökningen år 2015 (se kartan över borrproverna, bilaga 5). Resultat sammanfattades arkeologiskt enligt följande: "Borrprov 46 togs längst i söder, och bestod överst av bärlager för Gamla Byvägen, ned till 0,10 m djup. Därunder framkom två kulturpåverkade lager med inslag av träkol, tegelkross, djurben och bränd lera, med en trolig medeltida datering. Steril sand från 0,50 m djup, provet togs till 3,00 m." (Ericsson 2017:7). Huruvida kulturlagret i detta schakt är av medeltida datering kan diskuteras, men överlag visar kulturlager och anläggningarna i schakt 30 på aktivitet i denna del av området från åtminstone historisk tid.

Schakt 31, Björkbackevägen

Under vägens asfalt och bärlager påträffades i schaktet kulturlager och anläggningar i form av nedgrävningar och stolphål (figur 120).

I schaktets västra del (exempelvis sektion nr.76) påträffades kulturlager på cirka 0,34 m djup, bestående av grå sand med enstaka tegelkross (gult och rött tegel). Lagrets djup var 0,14 m. Under kulturlagret framkom ett lager med ljusbrun sand, innehållandes få sotfläckar, lagrets djup var 0,10 m. Vid sektion nr. 78 framkom kulturlagret vid 0,26 m djup, följt av ett undre lager vid 0,46 m. Det undre lagret i sektionen bestod här av rödbrun sand med träkol och organiskt material, gödsel. Anläggningar i form av 7 nedgrävningar framkom i västra delen av schaktet vid ett cirka djup av 0,50 m. Anläggningarna tolkades vara förvaringsgropar och bestod av ljusbrun gul, något melerad sand, förvaringsgroparnas djup varierade mellan 0,64–0,92 m. Fynd av keramik av typen svartgods (fnr. 20 jydepotta, mynningsbit) påträffades i grop A157 och yngre rödgods påträffades i A155 (fnr.22).

I schaktets östra del påträffades kulturlager på cirka 0,16 m djup, bestående av gråbrun sand med enstaka träkol, tolkad som äldre matjordslager. Följt av ett undre matjordslager bestående av brunröd sand med inslag av träkol. Ytterligare anläggningar framkom i schaktet, i form av 8 nedgrävningar samt 8 stolphål som påträffades i östra schaktdelen vid ett djup av cirka 0,50 m. I nedgrävningarna framkom likaså fynd: i A160 förekom del av trebensgryta i yngre rödgods (fnr. 21), i A161 framkom djurben samt fynd av porslin, fajans och yngre rödgods (fnr. 16–18), i A173 påträffades yngre rödgods och i A175 fanns fynd av fajans med vit tennglasyr. Sammanlagt kan säga att kulturlager, anläggningarna och fynden som påträffats i schakt 31 indikerar till användningsperiod som härrör från den historiska bytomten, cirka 1500–1900 tal.

Figur 120. Plan över schakt 31 med förläggning i öst, samt schakt 32–34, mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Sektionerna nr 1, 76–85. Röd linje motsvarar sektionerna (de onummerade röda linjerna avser profilritning av anläggningar), de svarta prickarna representerar stolphål, gult representerar nedgrävningar.

Schakt 32, Gamla byvägen

Under vägens bärlager påträffades i schaktet kulturlager och anläggningar i form av nedgrävningar (figur 120). I schaktets norra del, åt östra riktningen, fanns återfylld kabelledning ned till 0,52 m djup, följt av 0,20 m djupt melerad beigegul till grå sand. Morän påträffades vid ett djup av 0,72 m.

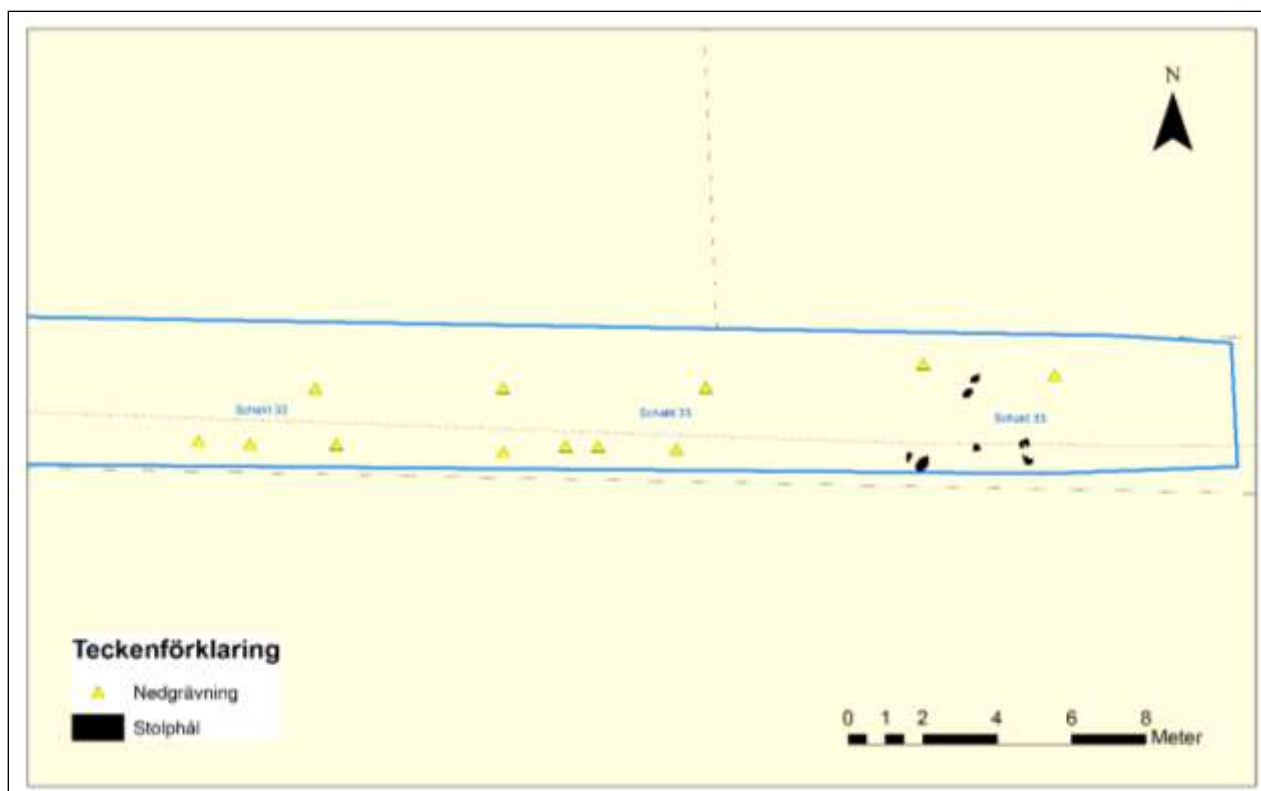
I sektion nr 80 som upptogs i schaktets norra del, västra riktningen, framkom morän vid 0,49 m djup på enstaka ställen, i sektionens norra och södra riktning bestod kulturlagret istället av två större nedgrävningar med fyllning, tolkade som dikesfyllningar (A175). Dikesfyllningen bestod av gul ljusbrun till brun sand, med inslag av träkol, fönsterglas, gult och rött tegel, med jämn och skarp kant ned mot morän. Fyllningen var cirka 0,52 m djup och morän framkom undertill. Ytterligare en mindre nedgrävning påträffades i schaktets norra del, A176. Denna tolkades vara ett eventuellt stolphål med fyllning bestående av gråbrun sand med inslag av träkol, bränd lera, enstaka ben och fläckvis med grå lera. En möjlig rest av kärnvirke i stolpe noterades i A176 som kan tyda på att stolphålen inte var av medeltida karaktär.

I schaktets södra del fanns tidigare kabelledningar som upptog större delar av schaktet. Här upptogs sektion nr 82 där det noterades att inga nedgrävningar kunde ses i sektionen gällande de tidigare nämnda dikesfyllningarna, däremot fortsatte diken i västra riktningen av södra schaktdelen. Sektionen påvisade att under matjorden, 0,20 m djup framkom ett lager bestående av ljusgrå sand med inslag av bränd lera. Lagret var 0,16 m djupt och tolkades vara ett utjämningslager. Där efter framkom, vad som tolkades vara lager efter sandflykt, ljus gulbrun sand cirka 0,06 m djupt. Under detta påträffades brungrå sand, 0,08 m djupt, tolkad som infiltrationslager följt efter morän på 0,46 m djup.

Schakt 33, Björkbackevägen

Under vägens bärlager påträffades i schaktet till stor del diverse kabelledningar och fyllnadsmassor, rester efter kulturlager och anläggningar var koncentrerade i schaktets mellersta samt östra del (figur 120).

I schaktets mellersta del påträffades 10 stycken nedgrävningar under 0,40–0,60 m djup av kabelledningar med fyllnadsmassor. Nedgrävningarna var mellan 0,80 – 2,16 m i längd, med ett djup på 0,30 – 0,60 m i schaktets södra del, respektive 0,80 – 0,92 m djupa i schaktets norra del. Fyllningen bestod till stor del av brun till mörkgrå sand, med inslag av träkol, rött tegelkross, enstaka gult tegel och djurben, samt fynd av fajans och yngre rödgods (fnr.13). Nedgrävningarna tolkades vara förvaringsgropar (A190-198, 201, 202).

Figur 121. Plan över schakt 33, mellersta och östra del med alla påträffade anläggningar. Nedgrävningarna är markerade med triangelsymbol och avser inte nedgrävningarnas faktiska storlek eller form. © Lantmäteriet

I schaktets östra del togs sektionerna nr 83–84 upp, i norra respektive södra riktningen. Sektionerna påvisade att denna del av schaktet bestod främst av 0,26 m djup matjord följt av gulbrun sandmorän. I norra riktningen framkom även 0,12 m djup äldre matjord innan morän tog vid. Det påträffades ett flertal anläggningar i schaktets västra riktning från söderut, i form av 7 stolphål och 2 nedgrävningar, under cirka 0,42 m djup av kabelledning och fyllnadsmassor.

Nedgrävningarna var 0,50×0,60 m respektive 1×1,4 m stora och bestod i huvudsak av melerad gråbrun sand med inslag av tegelkross och ett fåtal djurben. Nedgrävningarna tolkades vara kalkförvaringsgrop (A189) respektive förvaringsgrop (A180) med ett djup av cirka 0,60 m. Kalkförvaringsgropen innehöll rikligt med kalk samt gult modernt tegel.

Stolphålen var cirka 0,20×0,24 m stora med ett djup mellan 0,06–0,14 m till 0,26–0,28 m och bestod i huvudsak av brun/ gråmelerad sand med enstaka inslag av träkol. Ett av stolphålen, A181 innehöll även rester efter slagg samt fynd av yngre rödgods, A185 hade likaså fynd av yngre rödgods. Stolphålet A182 innehöll fragment av modernt buteljglas.

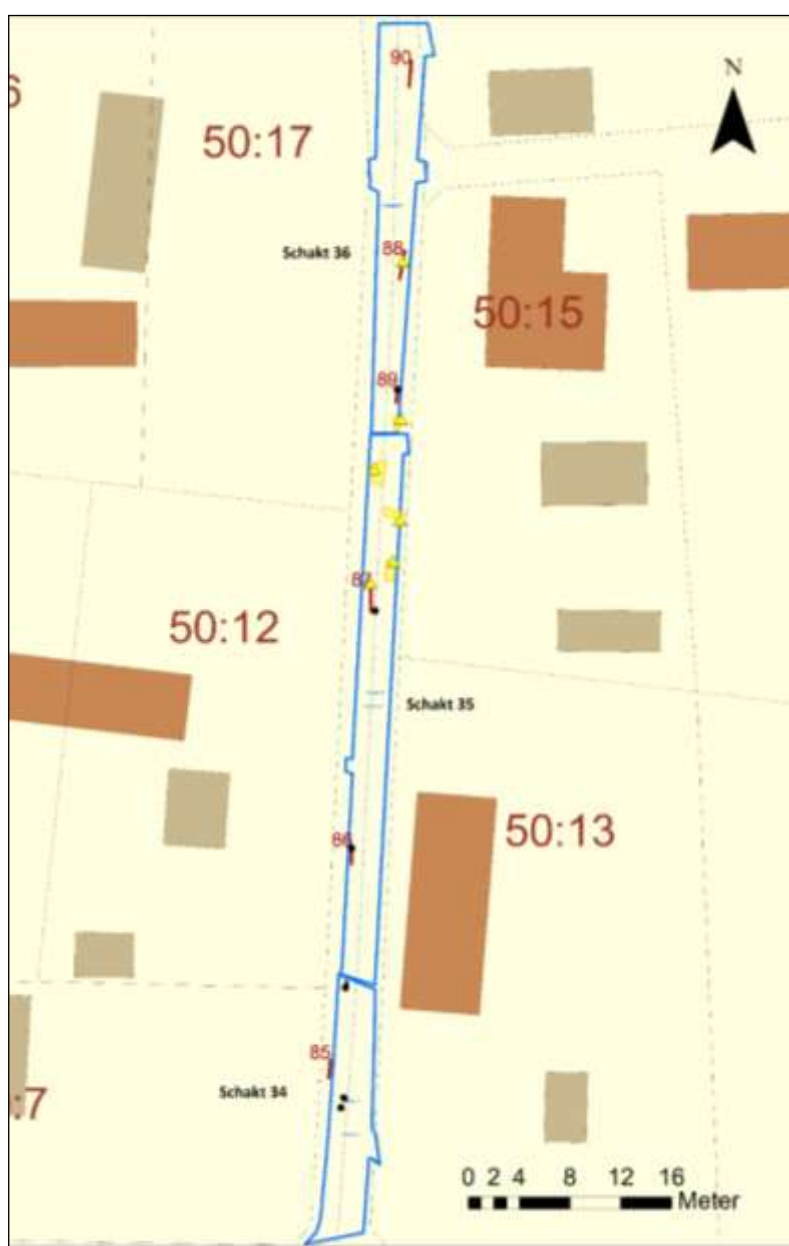
Schakt 34, Gamla byvägen

I schaktets västra del, längs gatans sträckning, löpte ett elkabelschakt cirka 0,50 m ut i schaktet, likaså var fallet i schaktets östra del (figur 120). I sektion nr 85, som upptogs i schaktets nordvästra sida, noterades det förekomst av cirka 0,30 m tjockt matjordslager följt av sandmorän. I schaktets mellersta

del påträffades emellertid även två stolphål (A199-200) och ett stolphål (A203) påträffades i schaktets nordvästra del.

Stolphål A199 var 0,26 m i diameter stora och 0,31 m djup. Stolphålet A200 var 0,35 m i diameter stor, med ett djup på 0,17 m. Fyllningen bestod av brungrå sand med inslag av träkol. I stolphål A200 påträffades även ett djurben och fragment av modernt (röd) tegel.

Stolphålet A203 i nordvästra delen i schaktet var skuren av ett kabelschakt på den västra sidan, det som var intakt av stolphålet uppgick till en storlek på 0,22 m i diameter och ett djup på 0,36 m. Stolphålet bestod av 0,10 m djup fyllning med brungrå sand, med enstaka inslag av träkol och ett fragment av röd tegelkross; följt av 0,26 m djup fyllning med melerad brungrå sand. Anläggningens botten hade en något oklar begränsning mot morän. Stolphålet bedömdes i fält att ej vara av medeltida karaktär.

Figur 122. Plan över schakt 34–36 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Sektion nr. 85–90. Röd linje motsvarar sektionerna, de svarta prickarna representerar stolphål, gult representerar nedgrävningar.

Schakt 35, Gamla Byvägen

På båda sidor av djupschaktet löpte diverse ledningar ner till cirka 1,0 m djup på västra sidan respektive 0,60 m djup på den östra sidan (figur 122). Ledningarna korsade även gatan på ett flertal ställen (fig. 123). Detta innebar att fornlämningen avlägsnades på en stor del av ytan.

Morän påträffades redan på 0,50–0,60 m under gatunivå och anläggningar framkom nedgrävda i sandmoränen. Tre stolphål samt fyra förvaringsgropar påträffades. Några av groparna mättes in i plan vid den första schaktningen och kunde även dokumenteras i sektion nr 87 vid djupschaktningen.

Figur 123. Översiktbild på schakt 35 och 36, Gamla byvägen. Fiberkablar och elledningar löper på ömse sidor om djupschaktet i mitten av gatan. De korsar även schaktet på ett flertal ställen. Foto taget mot norr.

I schaktets sydvästra del, vid cirka 0,50 m djup under matjorden, påträffades ett stolphål vid dokumentationen av sektion nr 86 samt stolphål (A200) nedgrävd i sandmorän. Stolphålet A200 framkom vid ett djup av cirka 0,50 m och bestod av gul till mörkbrun siltig sand med inslag av träkol, kalk och bränd lera, med en yttre fyllning med mörkbrun sotig sand innehållandes inslag av träkol.

Figur 124. Sektionsfoto på stolphål A200 i schakt 35 sydvästra del. Foto taget mot norr.

Figur 125. Foto på sektion nr. 86, i schakt 35 sydvästra del. Ett stenskott stolphål noterades i sektionen. Foto taget mot väster.

I sektion nr. 86 (fig. 125) dokumenterades ytterligare ett stolphål vars fyllning bestod av två skikt. Ett inre skikt innehållandes gråbrun sand med inslag av träkol, bränd lera, gult tegel, djurben samt fynd av en spik. Och ett yttre skikt bestående av gulgrå sand med inslag av träkol. Stolphålet var stenskott med ett flertal mindre stenar och var cirka 0,42 m i diameter samt 0,36 m djupt.

I schaktets norra del påträffades ett flertal nedgrävningar samt ett stolphål och där upptogs även sektion nr 87. Ett djupt lager av vad som tolkades vara relativt modern matjord blandad med omgrävt kulturlager överlagrade nedgrävningarna. Ett typiskt exempel för denna del av schaktet kan beskrivas av förvaringsgropen A202, gropen skars av en fiberkabel åt öster, men uppvisar tydliga och raka kanter både i plan och sektion.

Förvaringsgropen var cirka 1,60 m stor i diameter, med ett djup på cirka 0,90 m. Fyllningen bestod av mellanbrun sand med enstaka inslag av träkol, bränd lera och djurben.

Figur 126. Schakt 35, förvaringsgrop A202, fotograferad i plan. På bilden är den skuren av en fiberkabel åt öster. Mått i plan: längd 1,60 × bredd 0,90 m (skuren av fiberkabel).

Figur 127. Schakt 35, A202, fotograferad från väster. Djupet uppgår till 0,90 m under den övre matjorden och 1,40 m under gatunivån.

Schakt 36, Gamla Byvägen

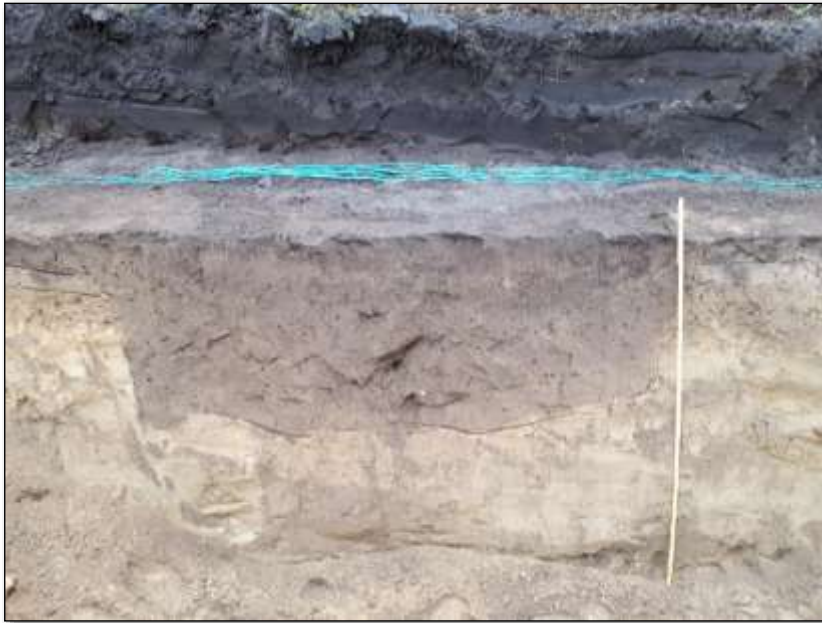
Schaktet löpte fram till det ställe där borrhov 45 togs vid den geotekniska undersökningen 2015 (se kartan över borrhoverna, bilaga 5, figur 122). Resultat sammanfattades arkeologiskt enligt följande: *"Borrhov 45 togs i Gamla Byvägen. Det bestod av överst bärlager ned till 0,20 m djup. Därunder ett kulturpåverkat lager, med inslag av träkol, bränd lera och kalkbruk. Under det en äldsta markhorisont till 0,60 m djup. Båda kulturlagren har medeltida datering. Steril sand vidtog vid 0,60 m djup och provet togs till 3,00 m."* (Ericsson 2017:7).

Ericsson bedömer sträckan och området som så pass intressant att det bör vara ett av två områden där en förundersökning ska göras. *"För de centrala delarna där bebyggelse påträffades, i borrhov 44 och 45, bör schaktningsarbetena föregås av en arkeologisk förundersökning för att ta reda på omfattning och karaktär på de framkomna lämningarna."* (Ericsson 2017:7). Någon ytterligare förundersökning har dock inte genomförts i området.

Resultatet stämmer till viss del med utseendet i schaktet, vilket framförallt ses i sektion nr 88 och 90. Lagren var dock svårdaterade då inga fynd påträffades som kunde indikera en typologisk datering. De två understa lagren, belägna under det djupa lager som uppfattades som modern matjord uppblandat med kulturlager, förmodas dock utgöra äldre odlingslager. Medeltida datering, som Ericsson nämner, är därmed mycket troligt. Det går dock inte att tolka lämningarna som några tydliga bebyggelselämningar. Ytterligare ett par förvaringsgropar framträdde i denna förlängning av Gamla Byvägen. En lagerstruktur med två tydliga lager under den moderna matjorden skiljde schaktet från föregående Schakt 35.

Sektion nr. 88 (fig. 128) visar en förvaringsgrop som var belägen under det moderna till tidigmoderna matjordslagret, samt de två lager som groppen skär igenom, vardera cirka 0,10 m tjocka. Lageruppbyggnaden kan sägas vara representativ för Schakt 36 och denna del av byvägen.

Ett stolphål av något modernare slag dokumenterades i sektion nr 89 medan sektion nr 90 visade en äldre odlingshorisont med två nivåer av kulturlager till 0,95 m djup.

Figur 128. Schakt 36, sektion 88. Förvaringsgrop med ovan-liggande moderna till tidig-moderna matjordslager, samt två lager som gropen skär igenom, vardera cirka 0,10 m tjocka. Lageruppbyggnaden kan sägas vara representativ för schakt 36 och denna del av byvägen.

Figur 129. Schakt 36, sektion nr 90. Fotografi taget från väster. Två äldre odlingslager med ett ovanliggande modernare matjordslager. Lageruppbyggnaden kan sägas vara representativ för schakt 36 och denna del av byvägen.

Figur 130. Plan över schakt 49–50 mot bakgrund av Fastighetskartan © Lantmäteriet. Sektionerna nr. 115–122. Röd linje motsvarar sektionerna, gråmarkerade representerar sten, gult representerar nedgrävningar och orange representerar kulturlager.

Schakt 49, Vombsvägen

Schaktningen av huvudgatan Vombsvägen som leder rakt igenom den nuvarande byn påbörjades från söder. Schaktet upptog ungefär halva vägens bredd, cirka 2,20 m och hela schaktbredden grävdes 1,50–1,60 m under nuvarande gatunivå (figur 130). Grävarbetet hade även ett nytt inslag i form av schaktsläde som flyttas med under schaktningen och stod nere i schaktbotten för att öka säkerheten då man befann sig i schaktet. För att minimera störningar av trafiken lades större vikt av att schaktning och nedläggandet av rören och igenfyllning låg i fas. Det vill säga man försökte att hålla ett så litet schakt som möjligt stående öppet.

Asfalt var på huvudvägen lagd i minst två omgångar inom stora delar och kunde då vara 0,25–0,30 m djupt. Därunder låg 0,20 m bärlager i form av makadam och grus och under bärlagret syntes stenar med en diameter på omkring 0,10 m stora. Stenarna tolkades ha fungerat som bärlager i äldre, men moderna, tider. Totalt var således på flera ställen ungefär 0,60 m kulturlager bortschaktat i modern tid. Rött och gult tegel ingick också i bärlagren på flera ställen. Detta utseende gäller i stort för hela schakt 49.

Figur. 131. Arbetsbild, schakt 49. Järnspons placerat mitt i schaktet, som flyttades under arbetets gång. Foto mot norr.

I mötet Norra Vombsvägen – Vombsvägen fanns ett flertal ledningar och kulturlager som syntes ner till omkring 1 m djup, därefter löpte en elkabel till och från i den östra schaktkanten upp mot mötet med Södergårdsvägen/ Backavägen och skar bitvis lagren cirka 0,60 m in i schaktet.

I schaktets södra del upptogs sektion nr 115 som påvisade lageruppbyggnaden in mot tomtmarken österut. Utseendet skiljer sig således en del från lageruppbyggnaden ute i vägen. Man kunde här se äldre odlingsjord i skiftande nyanser ner till omkring 1,0 m under marknivå.

Figur 132. Schakt 49, sektion nr. 115. Fotografi från väster in mot tomtmark. Tydliga lagerbildningar med trolig medeltida datering i de undre lagerna som går ner till cirka 1 m djup.

I schaktets mellersta del, under vägens uppbyggnad och bärlager, påträffades ett cirka 0,32 m djupt kulturlager, A254. Kulturlagret tolkades vara någon form av aktivitetslager, alternativt bebyggelse-lämning och låg cirka 0,60 m under nuvarande gatunivå. Fyllningen bestod av svartbrun sand, måttligt med träkol, enstaka bränd och bränd lera, belägen på den gulbeiga sandmoränen. Fynd av yngre rödgods (fnr. 50–51) av medeltida- och av yngre karaktär påträffades. Aktivitetslagret motsvarar skikt 5 respektive 6 i sektionerna nr. 116 och 117 som dokumenterades i schaktets nordvästra del. I dessa sektioner fanns det även lager av äldre odlingsjord beläget under aktivitetslagret och de uppgick ner till cirka 1,10 till 1,20 m djup. Lagret fortsatte således 20–25 m i nordlig riktning upp mot mötet med Södergårds-vägen/ Backavägen. Delar av skaft från kritpipor (fnr. 49) hittades i lagren som motsvarar A254 och i underliggande äldre odlingslager, således kan detta tyda på att lagren inte är äldre än 1600-

tal. lakttagelserna i schaktets norra del stämmer också bra överens med de som gjordes i slutet av Södergårdsvägen, där tydliga brandlager uppträdde.

I schaktets norra kant, där Schakt 50 kom att fortsätta (figur 130), upptogs sektion nr 118. Sektionen uppvisade i det understa kulturlagret avtryck som tolkas vara spår efter plog eller möjligtvis årderspår. Träkol i mindre koncentrationer syntes även tydligt i detta lager.

Figur 133. Schakt 49, sektion nr. 116 av västra schaktkanten. Foto taget från öster.

Figur 134. Schakt 49, sektion 118. Fotografi och sektion i schaktriktningen mot norr.

Figur 135. Schakt 49, sektion 118. Detaljfoto som visar vågmönster ner i sandmoränen och tolkas som spår efter plog eller möjligtvis årderspår. Spåren går här i nord-sydlig riktning.

Schakt 50, Vombsvägen

I schaktets södra del påträffades ett parti med större stenar, kontexterna 255–263 (figur 136). Stenarna framträdde cirka 10 m norr om mötet med Södergårdsvägen/ Björkbackevägen. De påträffades på ett djup av cirka 0,60 m och nådde ner till cirka 0,90 m. Storleken på stenarna varierade mellan 0,60×0,40×0,30 m stora och mindre på cirka 0,20×0,20×0,20 m. Stenarna var placerade i gulbeige sättsand. Inpå ett par av stenarna låg ett lager av brungrå sand med enstaka fläckar av träkol, bränd lera, enstaka små fläckar av obränd lera. Lagret tolkades eventuellt vara omgrävt och använts på platsen vid placeringen av stenarna. Fynd påträffades runt stenarna och bestod av keramik av typen yngre rödgods, brunt relativt modernt glas, odefinierade järnföremål, rött och gult tegel samt odefinierat hårdbränt stengods. Ett par mindre nedgrävningar/sänkor av modern karaktär uppträdde invid stenarnas närhet, dessa tolkades vara stenvtryck. Stenkonstruktionen fortsatte in i schaktväggen åt väster.

Stenkonstruktionen tolkades inledningsvis som syllstenar, efterhand när schaktningen fortsatte norrut visade det sig dock tydligt att det handlade om en vägyta, eller väguppbyggnad. Under stenarna fortsatte den äldre odlingsjorden ner till ett djup av cirka 1 m. Det träkol- och sotlager som syntes i sektion nr 118, i schakt 49, uppträdde även i detta område.

Figur 136. Schakt 50, Vombsvägen. stenkonstruktion med stenarna A255–263. De första större stenarna som påträffades i Vombsvägen tolkades först som syllstenar. Efterhand när schaktningen fortsatte norrut visade det sig dock tydligt att det handlade om en vägyta, eller väguppbyggnad. Ett par av stenarna på bilden är rubbade ur sitt läge och har därför hamnat på högkant. Foto taget mot norr.

Ytterligare stenar påträffades i södra schaktdelen, dessa dokumenterades som A264 och framträdde då schaktningen återupptogs norrut längs Vombsvägen. Stenarna följde vägens sträckning så pass väl att det var uppenbart att konstruktionen var en del av en vägbeläggning. Eftersom det inte syntes någon vägyta under dessa stenar så kan man fömoda att de utgjort den första fasen av Vombsvägen, det vill säga den väg som finns på kartan från år 1915, men som inte är dokumenterad på skånska rekognosceringskartan från år 1822.

Stenarna varierande mellan 0,75×0,50×0,40 m stora till 0,20×0,20×0,20 m. En viss tendens till att de allra största stenarna låg i vägens kant kunde skönjas. Stenkonstruktionen upptog ytan från den västra schaktkanten och mellan 1 till 1,40 m österut, den fortsatte in under vägen västerut. Stenarna var inte tillhuggna, men den flataste sidan hade lagts uppåt. Stenarna uppträdde på ett djup av 0,45–0,60 m under befintlig vägyta. Beroende på stenarnas storlek gick de därefter olika djupt ner. Det största djupet var cirka 0,90 m. Vägytan har således på drygt ett hundra år höjts markant.

Figur 137. Schakt 50, Vombsvägen. Stenkonstruktion A264, tolkad som vägbeläggning. Många av stenarna hade kraftiga dimensioner. En svag tendens till att de allra största stenarna låg i vägens kant kunde skönjas. Foto taget mot söder.

Figur 138. Schakt 50, stenkonstruktion A264. Detaljfoto som visar både de större stenarna samt småstenarna som låg ovanpå som ett finare ytskikt. Foto taget plan/mot väster.

I schaktets mellersta del påträffades kulturlager och ytterligare delar av de tidigare påträffade stenkonstruktioner, där dokumenterades likaså sektionerna nr 119–121.

Sektion nr 119 dokumenterades tvärs över schaktriktningen. Ovanpå de stora stenarna (A264) syntes ett lager med småsten, vars storlek var 0,02–0,05 m stora i diameter och som kan förmodas vara ytskiktet för vägen (detta tillsammans med finare lager av grus/sand). Förmodligen hade dessa småstenar blandats upp med senare tiders bärlager då asfalten har lagts och framträdde därför inte lika tydligt på vissa ställen. Underst i sektionen, på 1 m djup syntes ett sot och träkollager mot den ljusa sandmoränen. Mellan stenarna och sotlagret låg de äldre odlingslagerna. Den äldre odlingshorisonten varierade i djup mellan 0,70 till cirka 1,10 m under gatunivån. Sotigare partier som vittnade om bebyggelse och ett brandlager påträffades periodvis i hela schaktet där stenkonstruktionen A264 återfanns.

I schaktkanten åt öster fanns en elkabel som skar igenom lagerna periodvis. Den gick cirka 0,60 m in från den östra schaktväggen. Det var emellertid inte så att nedgrävningen för denna har skurit av den gamla konstruktionen A264, utan den hade sin begräsning österut kvar just invid elkabeln.

Stenkonstruktionen upphörde cirka 15 m in i schakt 51 i norra riktningen, vilket innebar att den hade en total längd av cirka 115 m.

Figur 139. Schakt 50, Sektion nr. 119. Fotografi i schaktriktningen från söder. Över de stora stenarna i stenkonstruktionen A264 syns ett lager med småsten som kan förmodas vara själva ytskiktet på vägen tillsammans med finare grus/sand. Underst i sektionen på djupet cirka 1 m syns ett sot och kollager mot den ljusa sandmoränen. Mellan stenarna och sotlagret ligger de äldre odlingslagerna.

Kulturlager A265 utgjordes av lerhaltigt sandlager som var något fett, fuktigt och humöst, samt innehöll bränd lera och obränd lera i måttliga mängder, enstaka kalk, djurben, rött tegel och yngre rödgods. Kulturlagret tolkades vara ett golvlager och fortsatte cirka tre m norrut. I sektion nr 121 som dokumenterades vid lagret A265, kunde tre olika nivåer av lerlager med sandlinser emellan urskiljas. De övriga två lagerna var likartade till sitt innehåll, men innehöll något mindre mängder obränd lera. I det översta lerlagret påträffades porslin. Kulturlager A265 skulle kunna vara medeltida, dock är det något osäkert.

Figur 140a. Schakt 50, sektion nr. 121. Sektionen visar tre olika nivåer av lerlager med sandlinser emellan, därunder påträffades kulturlager A265 som utgör ett golvlager. Fynd av yngre rödgods gjordes. Foto taget mot väster.

Figur 140b. Schakt 50, sektion nr. 121. Sektionen visar kulturlager A265, ett förmodat lergolv underst och däröver två nivåer av bebyggelseämningar, förmodade lergolv, som skiljs åt av sandlinser. Detaljfoto taget mot väster.

I schaktets norra del, invid där sektion nr 122 dokumenterades, påträffades en nedgrävning tolkad vara en förvaringsgrop. Gropens djup uppgick ned till cirka 1,80 m under befintlig vägnivå. Det stora djupet under dagens marknivå kan tillskrivas den kraftiga höjningen som området har varit föremål för till följd av väguppbyggnaden. Sektionen var dokumenterad in mot tomtmark i öster. Nedgrävningen skar igenom ett tunnare brandlager med sot och måttligt med träkol. Detta lager fanns även i omgivningen på ett område om cirka 10 m norrut och söderut från sektionen. Ofta syntes det endast som en mörkgrå till svart sotlins om ett par cm. Även i sin nordligaste del, precis innan mötet med Kyrkbacken, syntes en sotlins med enstaka träkol på djupet ca 0,90-1,00 m. Förvaringsgropen var cirka 0,90 m djup.

Figur 141. Schakt 50, sektion nr. 122. En förvaringsgrop ner cirka 1,80 m under befintlig vägnivå. Sektionen är ritad in mot tomtmark. Nedgrävningen skar igenom ett tunnare brandlager med sot och måttligt med träkol. Ovan detta syns lämningar av äldre odlingslager. Sotlagret fanns även i omgivningen på ett område om cirka 10 m norrut och söderut från sektionen. Foto taget mot öster.

Kulturlagerstatus

Överlag var de kulturlager och nedgrävningar som framkom vid schaktningsövervakningen välbevarade. Ställvis (i ett fåtal av schakten) framkom inga intakta kulturlager, medan i majoriteten av schakten påträffades välbevarade lager, anläggningar och fynd. I några kontexter påträffades exempelvis djurben, som visar på goda bevaringsförhållanden för benmaterial.

De välbevarade arkeologiska lämningarna inom Vombs historiska bytomt ger goda förutsättningar för en ökad kunskap kring de historiska bytomterna och deras föregångare. Av stort intresse är även de nu bebyggda fastigheterna, där det tidigare legat historiska gårdar, med tanke på de goda bevaringsförhållandena under vägarna. Frågor kring reglering av tomterna under framför allt 1200-talet har potential att besvaras. Vidare bör belysas även de förhistoriska lämningarna och frågor angående bebyggelsekontinuitet från järnåldern har potential att besvara utnyttjande av platsen innan den historiska byn tog sin form.

Södra delområdet

Gällande byns södra delområde var det sparsamt med daterbara fynd eller lager, vilket medför att de fynd som har påträffats (yngre rödgods) indikerar på en generell datering av lämningarna och visar på aktiviteter från tidigmodern- till nyare tid (1500–1900 tal) (figur 142). Spår efter bland annat gränsdiken, ägogränser och eventuella svedjebruk kunde noteras i schakten. Kulturlager och anläggningarna var välbevarade samt ställvis välbevarade i delområdets östra del.

Mellersta delområdet

I byns mellersta delområde fanns även här spår efter aktiviteter från tidigmodern- till nyare tid, men också indikationer på äldre bebyggelselämningar (figur 142). Ställvis framkom lämningar vilka tolkades vara från järnålder till medeltid, dvs äldre än den historiska byn. I Schakt 51 påträffades i ett undre kulturlager, fynd av keramik som typologiskt kan dateras till troligen senare delen av järnålder. Ett makrofossilprov togs även i detta lager som var mycket rikt på sädeskorn, i form av bland annat råg och en mindre andel havre. Det noterades i analysen att fastän rågen förekom redan under järnåldern i Skåne, blev användningen av den dock betydligt vanligare från medeltid och framåt, då en ny form av jäsbrödskultur nådde regionen från kontinenten (bilaga 3).

Fler intakta medeltida lämningar kunde iaktas i mellersta delområdet, i schakt 23 påträffades bland stolphål och gropar som inte har kunnat dateras men är delvis överlagrade av äldre odlingslager. I det undre odlingslager framkom en keramikskärva av typen rödgods. Det är dock svårt att avgöra om godset

utgjordes av äldre eller yngre rödgods (fnr 52). Äldre rödgods skulle kunna ge en datering till cirka 1200–1400 tal, medan det yngre rödgodset har ett betydligt större tidsspann cirka 1400–1900. Stolphålen och gropar som påträffades under det äldre odlingslagret bör därmed vara äldre än 1500-tal. I schaktets nordöstra del påträffades även en kollapsad kupolugn, som i fält tolkades vara av medeltida karaktär.

Norra delområdet

Norra delområdet av byn dominerades av lämningar från både tidigmodern/nyare tid men likaså av lämningar från järnålder-tidig medeltid (figur 142). I synnerhet kan noteras att i detta delområde är förhistoriska lämningar välbevarade. Bland annat framkom keramik typologiskt daterad till förromersk järnålder eller romersk järnålder (cirka 500 f Kr till 400 e Kr). Keramiken påträffades i schakt 44 i ett förmodat grophus med tillhörande stolphål. I samma schakt framkom en annan nedgrävning tolkad som grophus med keramik som typologiskt kan dateras till vikingatid/tidig medeltid (cirka 1000–1200 tal). Vidare påträffades ett flertal stolphål som tillsammans högst troligt har tillhört konstruktionen efter ett långhus från järnåldern, i byns nordvästra del.

Sammanfattningsvis visar norra delområdet i byn på hög potential med bebyggelsekontinuitet från äldre järnålder till sen vikingatid/ tidig medeltid. Intakta kulturlager, fynd och anläggningar som avspeglar aktiviteter i området av vilka ägde rum flera hundra år innan Vombs byn etablerades.

Figur 142. Schakt mot bakgrund av fastighetskartan samt Inäggelningsskarta år 1736.

Eftersom merparten av kulturlager och anläggningar som påträffats i schakten inte gick att datera mer specifikt utifrån fynden, baseras markeringarna på denna plan utifrån det vi vet i dagsläget kring Vombs förhistoria, medeltid samt historiska tid.

Det orangemarkerade området representerar schakt där fynd, anläggningar och/ eller lager har tolkats vara från järnålder.

Det svartmarkerade området representerar schakt där fynd, anläggningar och/ eller lager har tolkats vara av medeltida karaktär.

Resterande delar av området där schakten drogs i befintlig väg, har fynd, intakta anläggningar och/ eller lager från tidigmodern tid - nyare tid påträffats, cirka 1500–1900 tal.

Förslag på fortsatta åtgärder

Schaktningsarbetet är avslutat, inga vidare åtgärder krävs på aktuellt undersökta ytor.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-23448-2016
Fornlämningsnr	RAÄ Vomb 7:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:7758
Kulturens projektnr	61000–565
Trakt/kvarter/fastighet	Vomb m.fl.
Socken	Vomb
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Ledningsarbete
Uppdragsgivare	VA Syd
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Truls Månsson
Övrig personal	Mattias Karlsson
Fältarbetstid	2018-11-19 – 2019-07-05
Fälttid, arkeolog, tim	686 h
Fälttid, maskin, tim	-

Yta, m²	2 640 m ²
Kubik, m³	4 220 m ³ beräknat på 1,60 m schaktdjup.
Schaktm, m	1 160 m

Fyndmaterial	LUHM33098:1–55. Fynden förvaras efter fyndfördelning på LUHMs magasin.
Ritning, dokumentation	57 st A3 ritfilm: 44 sektionsritningar skala 1:20, 13 planritningar skala 1:1500, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	252 digitala fotografier
Analyser	7 st makrofossilprover.
Arkivmaterial, förvaring	LUHM, digitala kopior i Kulturens arkiv.

Referenser

Arkiv

Lantmäteristyrelsens arkiv, akt L234–4:2, inäodelning 1736.

Rikets allmänna Kartverks arkiv, akt Refvinge J112-1-42, Häradsekonomska kartan 1910–1915.

Litteratur

Ericsson, G. 2017. Vombs by, fastigheten Vomb mfl, fornlämning Vomb 7:1, Vombs socken, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2015. Kulturen i Lund, *Kulturmiljörapport* 2017:31.

Kockum, J. 2004. Ledningsdragning i Vomb. Arkeologisk förundersökning 2004, RAÄ 7, Vomb socken, Lunds kommun, Skåne län. Regionmuseet Kristianstad, Landsantikvarien i Skåne, *Rapport* 2004:69.

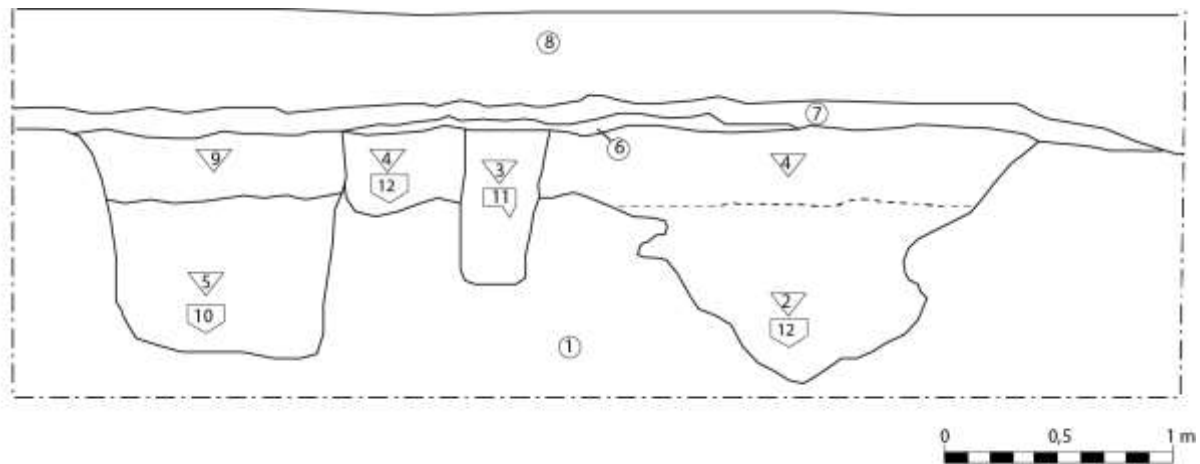
Salminen, L. 2006. Vomb kyrka - schaktningsövervakning vid dränering. Arkeologisk förundersökning, 2005. Fornlämningsnr 7, Vomb kyrkogård, Vomb socken, 1396, Lunds kommun, Skåne län. Regionmuseet Kristianstad, Landsantikvarien i Skåne, *Rapport* 2006.

Sarnäs, P. 2020. Vomb 50:151, fornlämning 7. Husbygge. Vombs socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2020. Skånearkeologi, *Rapport* 2020:11.

Bilagor

1. Sektionsritningar

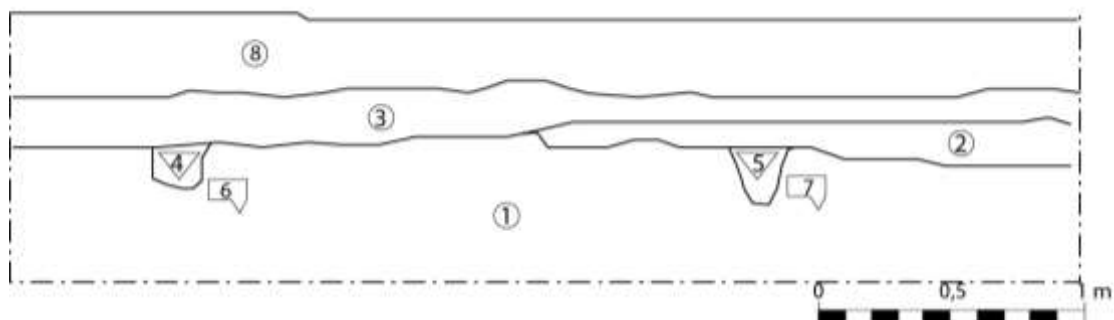
Sektion 1, södra sektion - Schakt 1

Beskrivning

- 1 Gul moränsand.
- 2 Fyllning i brunn, mörkbrun svagt humös sand, övergår gradvis till överliggande fyllning 4. Innehåller fragment av träkol och tegel.
- 3 Stolphålsfyllning, grå sand, enstaka träkol, tegelfragment.
- 4 Övre fyllning i brunn, mellanbrun sand med enstaka träkol, tegel.
- 5 Fyllning i nedgrävning 10, ljusbeige till grå sand med förekomst av enstaka träkol.
- 6 Ljusbeige sandlins, kan vara resultat av sandflykt.
- 7 Brungrå sand, urlakning av matjorden 8 eller en äldre odlingshorisont.
- 8 Matjord.
- 9 Fyllning i nedgrävning bestående av gulbrun sand.
- 10 Nedgrävning grop.
- 11 Stolphål.
- 12 Brunnsnedgrävning.

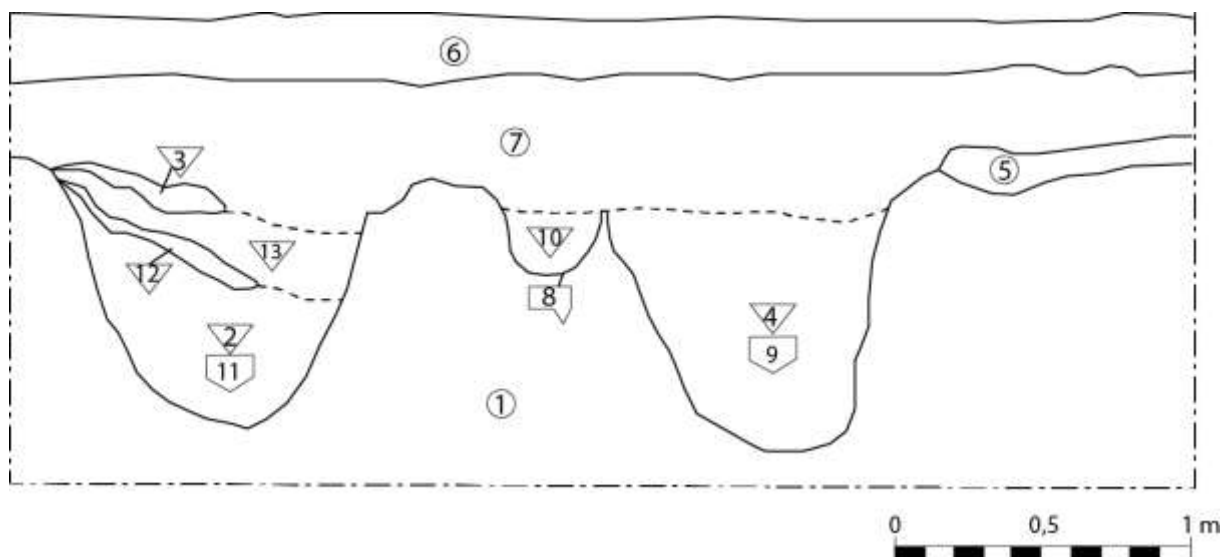
Sektion 2, södra sektion - Schakt 2

Beskrivning

1	Gul moränsand.
2	Brungrå torr sand, enstaka träkol.
3	Brun sand, träkolsfragment jämnt fördelade, enstaka bränd lera. Fynd av yngre rödgodsskärva.
4	Stolphålsfyllning bestående av brun sand med träkolsfragment och enstaka bränd lera.
5	Stolphålsfyllning med brungrå sand, enstaka träkol.
6	Stolphål.
7	Stolphål.
8	Modernt bärlager.

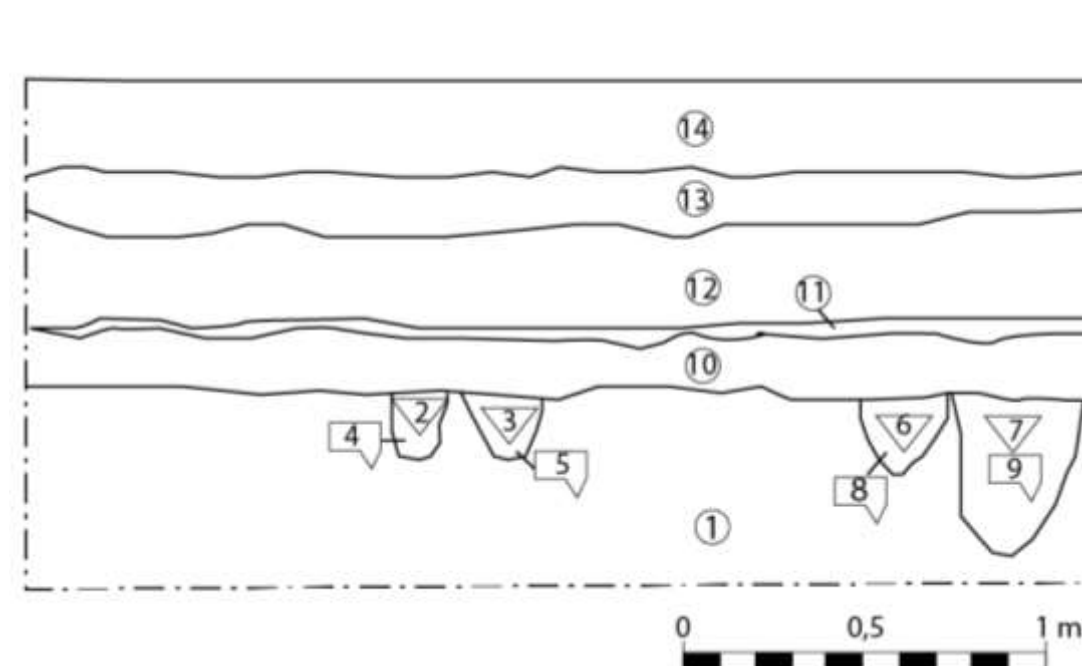
Sektion 4, södra sektion - Schakt 2

Beskrivning

- 1 Gul moränsand.
- 2 Dikesfyllning bestående av ljusbrun sand, enstaka träkol. Makroprov nr 3 taget
- 3 Dikesfyllning av rödbrun sand mer lerinslag, träkolsfragment. Makroprov nr 4 taget.
- 4 Dikesfyllning bestående av mellanbrun sand, melerad dock ej tillräckligt för lagerskifte. Förekomst av träkol och bränd lera.
- 5 Sotig svartbrun sand, makroprov nr 6. En möjlig tolkning är odlingsjord eller brukningslager.
- 6 Bärlager för väg.
- 7 Mörkbrun melerad sand, enstaka träkol och bränd lera, odlingsjord.
- 8 Stolphål.
- 9 Dike, fortsätter i sektionen mot norr dock något mer diffust. Inmätt i plan som kontext 14.
- 10 Stolphålsfyllning av mörkbrun melerad sand, enstaka träkol och bränd lera (7).
- 11 Dike, denna nedgrävning fortsätter inte i den norra sektionen, men kan upphöra precis där sektionen är ritad.
- 12 Fyllning i dike, rödbrun sand med inslag av lera och träkolsfragment. Makroprov nr 4.
- 13 Ljusbrun sand med enstaka träkol. Dikesfyllning.

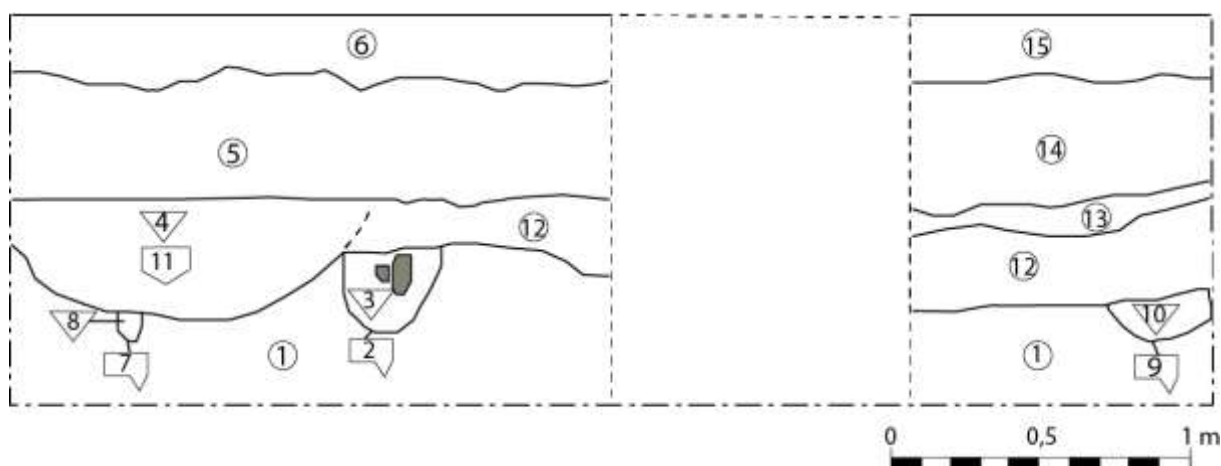
Sektion 7, norra sektion - Schakt 3

Beskrivning

1	Morän.
2	Stolphålsfyllning, brun sand med enstaka träkol, enstaka ljusa sandfläckar.
3	Stolphålsfyllning, brun sand med enstaka träkol och ljusa sandfläckar.
4	Stolphål.
5	Stolphål.
6	Stolphålsfyllning, brun sand med enstaka träkol och ljusa sandfläckar.
7	Stolphålsfyllning, brun sand med enstaka träkol och ljusa sandfläckar.
8	Stolphål.
9	Stolphål.
10	Odlingslager, medelkompakt, brun sand med enstaka träkol, djurben och en del rötter.
11	Gulbeige sandlins, kan vara resultat av sandflykt.
12	Odlingslager med brun sand, enstaka träkol, djurben samt ett fåtal tegelfragment.
13	Odlingslager med ljus till mellanbrun sand, enstaka träkol och bränd lera.
14	Modernt bärlager.

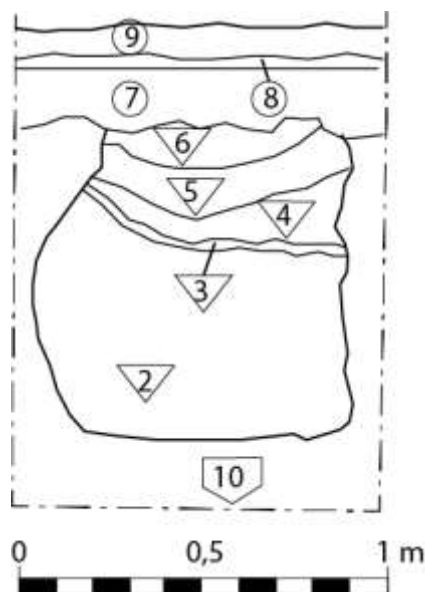
Sektion 8, norra sektion - Schakt 4

Beskrivning

- 1 Morän.
- 2 Stolphål med stenskonig.
- 3 Stolphålsfyllning med ljusgrå sand, enstaka träkol samt rester efter stenskonig.
- 4 Fyllning i nedgrävning, brungrå sand, enstaka träkol och bränd lera, fläckvis förekomst av gul sand.
- 5 Mellanbrun sand, enstaka träkol, bränd lera och tegelfragment. Mer kompakt än 12, tolkas som odlingslager.
- 6 Bärlager.
- 7 Störhål.
- 8 Fyllning i störhål, mellanbrun sand med enstaka träkol.
- 9 Stolphål.
- 10 Stolphålsfyllning, grå sand med enstaka träkol och bränd lera.
- 11 Dikesnedgrävning.
- 12 Odlingslager som inte gick att skilja från fyllningen i diket (4). Brungrå sand med fläckar av gul sand, enstaka träkol och bränd lera.
- 13 Brungrå sand med ljusa sandlinser i hela lagret. Odlingslager med inslag av flygsand.
- 14 Gråbrun sand, enstaka träkol, tegelfragment. Den översta 0,10 mn är mycket kompakt.
- 15 Bärlager (=6).

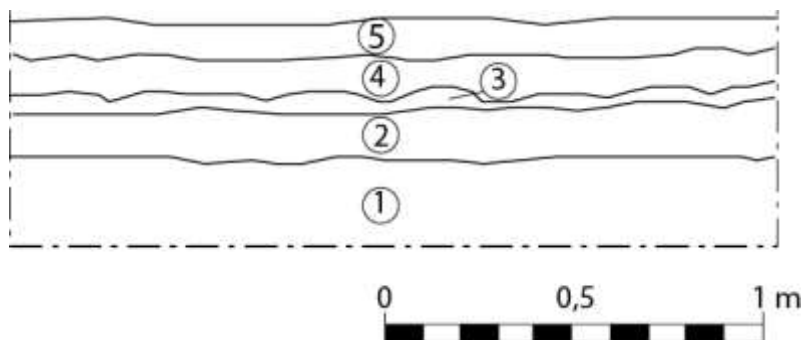
Sektion 15, södra sektion, nedgrävning för brunn - Schakt 9

Beskrivning

2	Nedersta fyllning i brunnen, ljus gråbrun sand, måttligt med träkol och småsten.
3	Gulbeige sandlins, tyder på att brunnen inte fyllts igen helt utan fått stå öppen en tid.
4	Ljus gråbrun sand med förekomst av träkol och småsten.
5	Ljusbrun sand, något grövre än lager 3, inslag av träkol. Successiv igenfyllning av brunnen.
6	Grå sand, enstaka träkol och bränd lera.
7	Mellanbrun sand, enstaka träkol och bränd lera. Detta kulturlager återfinns i hela Schakt 9, med en varierande mäktighet av 0,0–0,20 m.
8	Sotig gråsvart sandlins, fortsätter cirka 2,0 m västerut och omkring 1,0 m österut, återfinns på vissa andra ställen längs schaktkanten, men kan inte kopplas till bebyggelse. Tolkas som brandlager med okänd härkomst.
9	Väglager med småsten, makadam & grå grus.
10	Nedgrävning för brunn.

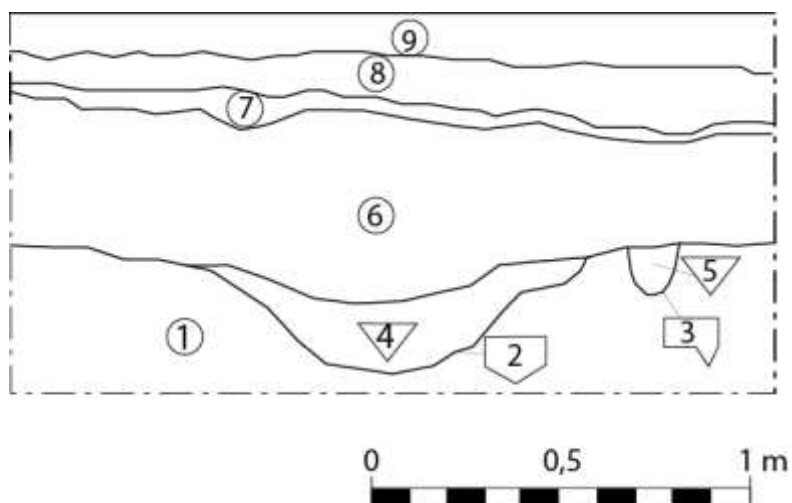
Sektion 18, mot söder - Schakt 11

Beskrivning

1	Gulbrun moränsand.
2	Mellanbrun siltig sand med enstaka träkol. Äldre odlingslager
3	Sotig gråsvart sandlins med enstaka träkol, bränd lera. Lagret fortsätter 6 m österut.
4	Utgjämningsslagret av brun sand, stora bitar rött & gult tegel, enstaka bränd lera lagt som fyllnad under vägen. Innehöll enstaka skärvar yngre rödgods. Utfyllnadslagret fortsätter ytterligare 4,0 m österut.
5	Bärlager i väg, grus och makadam.

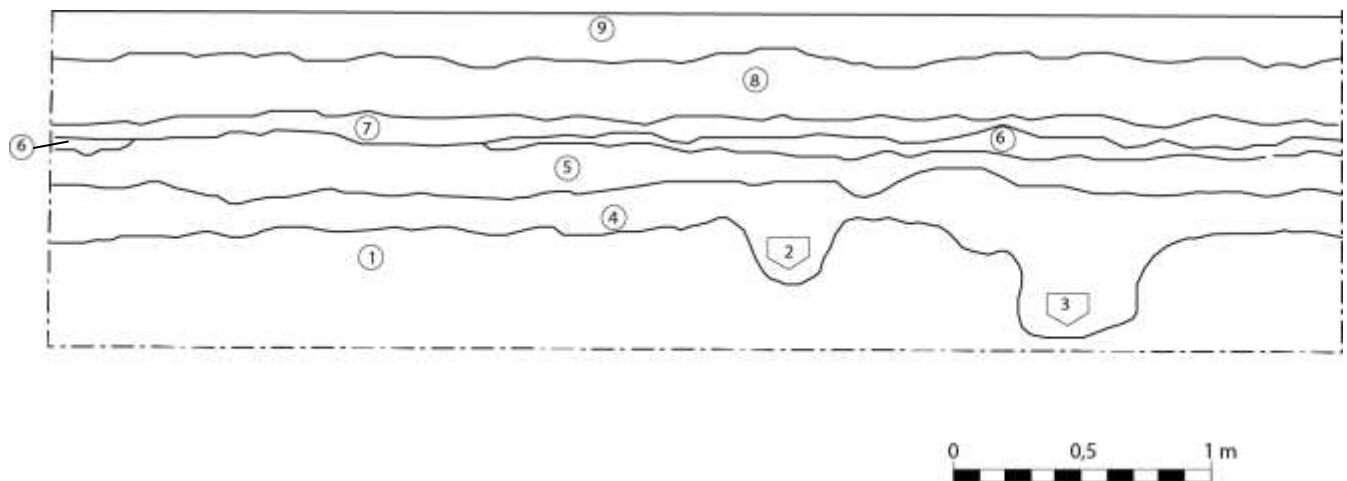
Sektion 19, västra sektion - Schakt 12

Beskrivning

1	Gråbrun moränsand.
2	Dikesnedgrävning.
3	Stolphål.
4	Fyllning i dike, gråbrun mager sand, enstaka träkol. Motsvarar kontext 60 i plan.
5	Fyllning i stolphål, gråbrun mager sand, enstaka träkol.
6	Brun sand, enstaka träkol och bränd lera. Torrt och något humöst. Fynd av spik och yngre rödgods. Innehåller även enstaka bitar rött och gult tegel. Kan eventuellt tolkas som utjämningslager.
7	Tunnare sandlins, gulbrun sand. Kan vara resultat av sandflykt.
8	Liknar lager 6 men är mörkare. Motsvarar det omfattande äldre odlingslagret som förekommer direkt under det moderna gatulagret.
9	Bärlager väg, grus och makadam.

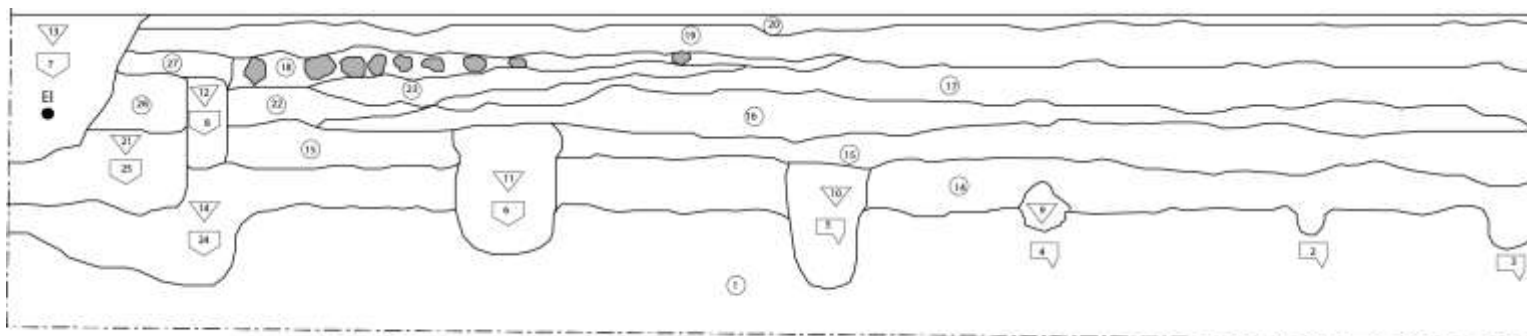
Sektion 63, södra sektion - Schakt 22

Beskrivning

1	Gulbeige moränsand.
2	Nedgrävning, eventuellt dike. Nedgrävningen återfinns i motstående schaktkant dock inte helt lik i form eller fyllning. Kan vara ett stolphål.
3	Nedgrävning, eventuellt dike. Samma tolkning som ovan.
4	Brun sand, enstaka träkol, bränd lera, djurben. I nedgrävningen 3 är fyllningen flammigare med inslag av grågul sand. Tolkas som utjämningslager.
5	Grå sand, enstaka träkol, bränd lera, rött tegel samt en del djurben. Fläckvis förekommande gråvit sand, även tunna linser av både ljusare och mörkare grå sand och mer brun sand längs hela lagret. Tolkas som ett möjligt avfallslager. Det kan även röra sig om olika tramplager i en huskonstruktion eller på en gårdsplan, måttligt med djurben tyder eventuellt på hushållsaktivitet.
6	Brun sand, enstaka träkol, inte helt enhetligt lager. Kan eventuellt vara översta brukningen av lager 5.
7	Brungrå sand, enstaka träkol och bränd lera. Tolkning saknas.
8	Mörkbrun sand, enstaka inslag av träkol, bränd lera, tegel, obränd lera. Utjämningslager.
9	Bärlager för väg, sten, grus, lite rött och gult tegel, makadam.

Sektion 65, södra sektion - Schakt 23

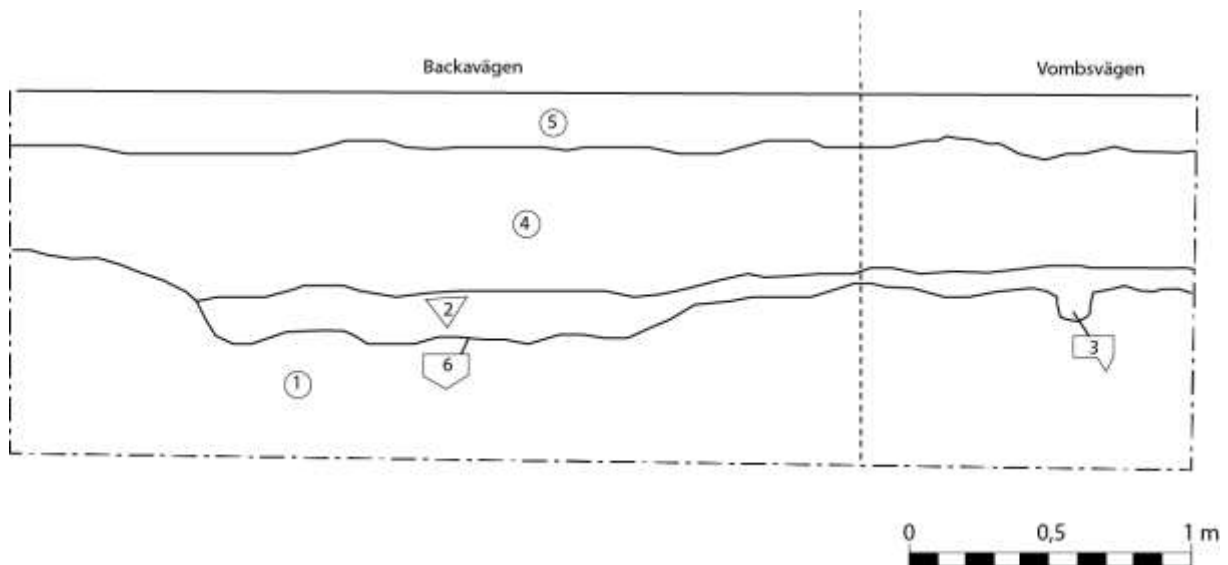

Beskrivning

1	Gulbeige moränsand
2	Stolphål i morän.
3	Stolphål i morän.
4	Stolphål i morän.
5	Stolphål i morän.
6	Möjlig avfallsgrop nedgrävd i morän.
7	Modernt kabelschakt.
8	Eventuellt stolphål.
9	Grå sand, måttligt med träkol, lins av brun sand mitt i fyllningen.
10	Fyllning med brungrå sand, enstaka träkol och bränd lera, inslag av gul sand.
11	Fyllning med brungrå sand, enstaka träkol och bränd lera, inslag av gul sand.
12	Fyllning av mörkbrun sand, enstaka träkol, bränd och obränd lera.
13	Fyllning i modernt kabelschakt, omrörda massor med bränd och obränd lera, brun sand, enstaka träkol.
14	Gråbrun relativt ljus sand med enstaka träkol och bränd lera. Lagret är även fyllning i nedgrävningarna 2, 3 och 24. Tolkas vara äldre odlingslager.
15	Mellangrå sand, enstaka träkol och bränd lera. Tolkas vara ett äldre odlingslager.
16	Orange bränd lera ovanpå ett tunt lager av sotig sand och träkol, enstaka bitar lerklining. Tolkas som brandlager eller bränt lergolv.
17	Brungrå sand med svagt lerinslag, måttligt till rikligt med bränd lera och träkol, enstaka djurben. Enstaka klumpar obränd gul lera som avtar i frekvens längre västerut. Tolkas som raseringslager.
18	Mörkgrå sand med sylstenar, ställvis gul sand.
19	Mörkgrå till mörkbrun sand, mycket kompakt, enstaka träkol, bränd lera, tegel. Utjämningslager.
20	Bärlager till modern väg, relativt mycket rött och gult tegel och sten samt makadam.
21	Fyllning i grop, ljus gulbrun sand, måttligt med träkol, bränd lera, enstaka obränd lera.
22	Gul obränd lera med en liten mängd brun sand. Kan eventuellt tolkas som ett lergolv.

- 23 Grå sand med visst inslag av lera, måttligt med träkol, bränd och obränd lera, djurben. Tolkas vara ett utjämningslager.
- 24 Nedgrävning i morän, oklar funktion.
- 25 Yngre nedgrävning, möjligen förvaringsgrop med tanke på de förhållandevis raka kanterna och jämna botten.
- 26 Övre fyllning i 25, brun sand med enstaka träkol och bränd lera.
- 27 Lager med gul lera, enstaka träkol. Yngre lergolv.

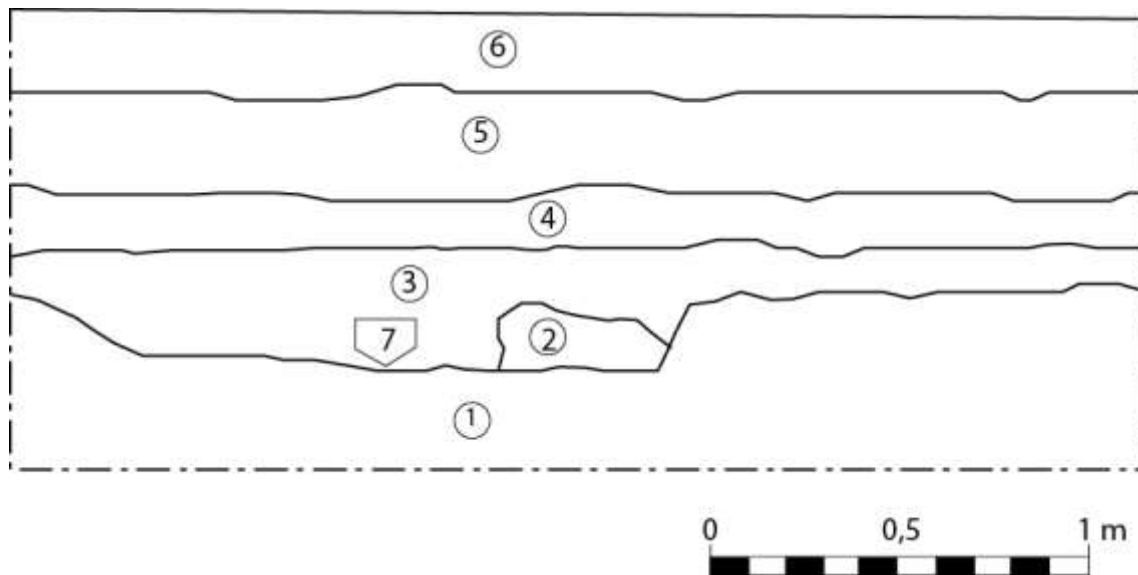
Sektion 101, södra sektion (Backavägen) och väster (Vombsvägen) - Schakt 44

Beskrivning

- 1 Gulbeige moränsand.
- 2 Fyllning i grophus och i stolphål. Tolkas vara brukslager bestående av brun sand med enstaka till måttligt inslag av träkol och sotig svart sand, enstaka bränd lera. I nedgrävningen 6 påträffades keramik från förromersk/romersk järnålder.
- 3 Stolphål.
- 4 Brun sand, enstaka träkol och bränd lera. Tolkas vara en äldre matjordsackumulation, på vissa ställen är lagret omrört men i sektionen förefaller det helt opåverkat av moderna aktiviteter.
- 5 Bärlager för väg.
- 6 Nedgrävning grophus.

Sektion 104, norra sektion - Schakt 44

Beskrivning

1	Gulbeige moränsand.
2	Grå sand, tolkades vara en stolphålsrest vid undersökning. Förekomst av enstaka träkol och bränd lera.
3	Gråbrun sand med fläckar av ljusare sand och mörkbrun sand samt linser av svagt svartfärgad sand, enstaka träkol och bränd lera. Tolkas som utjämningslager för att jämna till ytan efter det att grophuset inte längre användes.
4	Gråbrun sand, något ljusare än lager 3 och mer enhetligt, ej melerat. Tolkas vara ett odlingslager.
5	Mörkbrun sand med enstaka träkol och bränd lera, tolkas vara ett yngre odlingslager.
6	Bärlager för väg och matjord in mot den moderna fastigheten.
7	Nedgrävning för grophus.

2. Fyndlista LUHM33098

Fnr	Sakord	Typ	Del	Antal	Material	Vikt	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning	Kommentarer
1	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	12	27	125, 3	1400–1750	Drejfåror, invändig glasyr.	Sektion 71
2	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	Keramik	14	25	7	1600–1900	Vit glasyr med röda prickar och rest av grön kulör.	Sektion 69
3	Kärl	Yngre rödgods		1	Keramik	3	25	7	1400–1900	Brun blyglasyr.	Sektion 69
4	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	Keramik	7	27	4	1600–1900	Dekor vit piplera, grov magring.	Sektion 71
5	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	7	27	4	1400–1900	Invändig brun blyglasyr, svaga drejfåror på utsidan.	Sektion 71
6	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Fot	1	Keramik	28	4	5	1400–1750		Sektion 10
7	Fat	Yngre rödgods	Botten	1	Keramik	14	4	5	1600–1900	Vit engobe under glasyr.	Sektion 10
8	Spik	Spik	Huvud	1	Järn	9	50	5			Sektion 120, avförd.
9	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	Keramik	12	50	5			Sektion 120
10	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	6	50	5	1400–1900	Brun blyglasyr.	Sektion 120
11	Krus	Stengods	Buk	2	Keramik	7	50	5		Brun saltglasyr.	Sektion 120
12	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Botten	1	Keramik	42	50			Drejfåror, brun blyglasyr, sotig utsida.	Lösfynd schakt 50
13	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	Keramik	7	33	195	1600–1900	Dekor med vit piplera.	
14	Fat	Yngre rödgods	Mynningsrand, brätte	1	Keramik	35	16	34	1600–1900	Dekor med vit och grön glasyr.	
15	Kärl	Fajans		1	Keramik	1	31	175	1700–1900	Vit tennglasyr.	
16	Skål	Porslin	Buk	1	Keramik	2	31	161			
17	Kärl	Fajans	Buk	1	Keramik	1	31	161	1700–1900	Vit tennglasyr, gult gods.	
18	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	Keramik	1	31	161	1600–1900		
19	Kärl	Yngre rödgods		1	Keramik	1	31	173	1400–1900		
20	Jydepotta	Svartgods	Mynning	1	Keramik	14	31	157	1700–1800		

Fnr	Sakord	Typ	Del	Antal	Material	Vikt	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning	Kommentarer
21	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Mynning, buk	2	Keramik	25	31	160	1400–1750	Svartaktig blyglasyr, utvändiga drejfårar.	
22	Fat	Yngre rödgods	Brätte	1	Keramik	3	31	155	1600–1900	Spår av engobe, spjälkad.	
23	Kärl	Förhistorisk		20	Keramik	278	44	2	500 f Kr-400 e Kr	Förromersk järnålder eller romersk järnålder. Grovmagrad och poröst gods.	Sektion 101
24	Bränd lera	Lerklining		1	Lera	12	44	2			Sektion 101, <i>avförd.</i>
25	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Mynning, hänkel, buk	5	Keramik	103	50	2	1400–1750	Brun invändig glasyr, svaga drejfårar, något sotsvärtad.	Sektion 120
26	Fat	Yngre rödgods	Botten, mynningsrand, buk	5	Keramik	44	30	128	1600–1900	Påträffas ned mot morän, tyder på odling.	
27	Förvaringskruka	Yngre rödgods	Mynningskant, skuldra	1	Keramik	33	50	265	1400–180	Rödbrun blyglasyr.	Sektion 121
28	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	6	50	265	1600–1900	Randig dekor.	Sektion 121
29	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	6	50	265	1600–1900	Ljusgrön och ljusgul glasyr.	Sektion 121
30	Bränd lera	Lersten		1	Lera	100	50	265			Sektion 121, <i>avförd</i>
31	Kärl	Yngre rödgods	buk	1	Keramik	2	8	5	1400–1900	Brun blyglasyr, spjälkad.	Sektion 14
32	Stop	Stengods	Buk	1	Keramik	12	22		1550–1600	Siegburgstop, saltglaserat, del av vapensköld och bokstäverna H I S T.	Lösfynd i schakt 22
33	Gryta	Yngre svartgods	Buk	1	Keramik	13	22		1200–1400		Lösfynd i schakt 22
34	Fat	Yngre rödgods	buk	1	Keramik	6	2	3	1600–1900	Randig dekor, gult och brunt, ljus gulrött gods.	Sektion 2
35	Fat	Yngre rödgods		1	Keramik	2	2	3	1600–1900		Sektion 2
36	Bränd lera	Tegel		1	Lera	354	13	5			Sektion 20, <i>avförd.</i>
37	Kruka	Yngre rödgods	Hänkel	1	Keramik	17	87	9			Sektion 92
38	Kruka	Inhemsk vikingatida	Botten, buk	1	Keramik	24	19	117	750–900	Troligen AIV, relativt grovmagrat.	Sektion 58

Fnr	Sakord	Typ	Del	Antal	Material	Vikt	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning	Kommentarer
39	Bränd lera	Lerklining		1	Lera	16	19	117		Lerklining, pinnavtryck.	Sektion 58, <i>avförd.</i>
40	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Rörskaft, hänkel	2	Keramik	171	23	22	1650–1700		Sektion 66
41	Kruka	Yngre rödgods	Mynning, buk	1	Keramik	51	18	101	1700-tal	Vit engobe, grön glasyr, ofärgad glasyr på utsidan. På insidan Brun blyglasyr.	Sektion 47
42	Skål	Flintgods	Buk	3	Keramik	5	50	265	1800-tal	Vit glasyr på insidan, brunsvart på utsidan.	Sektion 121
43	Förvaringskruka	Yngre rödgods	Botten, buk	1	Keramik	34	50	265	1400–1900	Brun invändig blyglasyr.	Sektion 121
44	Glas	Planglas		1	Glas	2	50	265		Angripen av glaspest.	Sektion 121, <i>avförd.</i>
45	Bränd lera	Tegel		1	Lera	5	18	7			Sektion 44, <i>avförd.</i>
46	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	8	18	6	1600–1900	Ofärgad glasyr.	Sektion 44
47	Kruka	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	10	23	124	1400–1900	Drejfåror på utsidan, gulgrön glasyr insida.	
48	Spik	Spik		1	Järn	7	12	6			Sektion 19, <i>avförd.</i>
49	Kritpipa	Kritpipa	Skaft	1	Lera	2	49	2	1600–1700		Sektion 116
50	Kruka	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	3	49	254			
51	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	2	49	4	1400–1600	Mörkt gul glasyr med bruna fläckar på insidan, äldre karaktär.	Sektion 117
52	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	3	23	14		Osäkert om detta är ÄRG eller YRG.	Sektion 65
53	Kärl	Inhemsk vikingatida	Buk	1	Keramik	3	18	6	700–900	Relativt grovmagrad.	Sektion 48
54	Trefotsgryta	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	9	54	6	1400–1750	Brun glasyr på insidan, drejfåror.	Sektion 140
55	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	8	27	4	1400–1900	Brun glasyr på insidan.	Sektion 71
56	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	23	49	264	1400-	Brun glasyr på insidan.	På och runt vägbeläggningen

Fnr	Sakord	Typ	Del	Antal	Material	Vikt	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning	Kommentarer
57	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	5	49	264	1600–1900	Brun glasyr och randig vit dekor.	På och runt vägbeläggningen
58	Fat	Flintgods	Buk	1	Keramik	7	49	264	1770–1900	Genomskinlig glasyr på båda sidor.	På och runt vägbeläggningen
59	Kärl	Yngre rödgods	Mynning, buk	2	Keramik	17	49	264		Svart glasyr på insidan.	På och runt vägbeläggningen
60	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	10	18	96	1400–1900	Tunn gulaktig glasyr på insidan.	Lager 4
61	Kärl	Yngre rödgods	Botten		Keramik	43	30	133		Glaserad på insidan.	Stor nedgrävning
62	Äggskal	Fågelägg		21	Skal	2	30	133			Stor nedgrävning, <i>avförd</i> .
63	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	1	11	4		Brun glasyr på båda sidorna.	Sektion 18
64	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	6	11	4		Brun glasyr på utsidan.	Spjälkad
65	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	3	11	4		Brun glasyr på insidan.	Spjälkad
66	Fat	Yngre rödgods	Buk (insida)	1	Keramik	13	23	123		Glaserad på insidan och grön och gul dekor.	Vid breddning.
67	Kärl	Inhemsk vikingatida	Buk	1	Keramik	35	51	3	700–1000	Troligen AIV, relativt grovmagrat, kan möjligtvis vara äldre.	Sektion 127
68	Kärl	Östersjökeramik	Buk	1	Keramik	7	44	213	1000–1200		
69	Kärl	Östersjökeramik	Buk	1	Keramik	3	44	213	1000–1200		
70	Kärl	Inhemsk vikingatida	Botten	1	Keramik	25	46		700–1000	Troligen AIV, relativt grovmagrat, kan möjligtvis vara äldre.	Lösfynd, norra delen.
71	Kärl	Östersjökeramik	Mynning	1	Keramik	5	44	3	1000–1200	Finkornig magring med ornamentik.	Sektion 104
72	Kärl	Östersjökeramik	Buk	3	Keramik	45	40	7	1000–1200		Sektion 113
73	Bränd lera	Lerklining		1	Lera	6	40	7			Sektion 113
74	Kärl	Svartgods	Buk	1	Keramik	28	16	3	1400–1520	Gulvit glaserad på insidan och ornamentik på utsidan.	Sektion 30
75	Fat	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	6	16			Brun glasyr och vit dekor på fram/ovansidan.	Sektion 27, stora lagret i mitten.
76	Bränd lera			1	Lera	9	34	1			
77	Trefots gryta	Yngre rödgods	Fot	1	Keramik	16	4	26	1400–1750		

Fnr	Sakord	Typ	Del	Antal	Material	Vikt	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning	Kommentarer
78	Kärl	Porslin	Mynning	1	Keramik	5	41			Genomskinlig glasyr på båda sidor med blå ornamentik.	Lösfynd på tomten i korsningen Gamla skolvägen-skogsbrynsvägen.
79	Kärl	Yngre rödgods	Buk		Keramik	2	41			Spjälkad med utsidan bevarad, brun galsyr och ornamentk i fina linjer.	Lösfynd på tomten i korsningen Gamla skolvägen-skogsbrynsvägen.
80	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	15	35			Gråvit glasyr på utsidan och insidan.	Lösfynd
81	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	6	35			Målad vit med grön glasyr på insidan.	Lösfynd
82	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	1	12	6		Brun glaserings på utsidan, möjligen spjälkad.	Sektion 19
83	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	3	12	6			Sektion 19
84	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	2	12	6			Sektion 19
85	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	8	14	15		Rödgrå glasyr på insidan, utsidan och på mynningen.	Sektion 21
86	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	18	52			Rödbrun glaserings på insidan och vit glaserings på utsidan.	Ca 0,85m ner i Sektion 129
87	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	1	14			Brun glaserings på insidan, spjälkad.	Allmänt i odlingslager
88	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	2	14			Genomskinlig glaserings på båda sidor med grönt och vitt ornament.	Allmänt i odlingslager
89	Kärl	Yngre rödgods		1	Keramik	7	49				Understa lagret, äldsta i schaktet, innan 550.
90	Glas	Glas		1	Glas	3	49				Understa lagret, äldsta i schaktet, innan 550.
91	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	4	3	2		Brun glaserings på insidan.	Sektion 6
92	Kärl	Yngre rödgods		1	Keramik	4	14	67		Brun glaserings på insidan.	
93	Kärl	Yngre rödgods		1	Keramik	3	16	5		Spjälkad.	Sektion 32

Fnr	Sakord	Typ	Del	Antal	Material	Vikt	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning	Kommentarer
94	Kärl	Yngre rödgods		1	Keramik	3	13	5		Brun glasyr på insidan.	Sektion 20
95	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	4	13	5			Sektion 20
96	Fat	Yngre rödgods	Botten	1	Keramik	12	32	3		Svart glasyr på ovensidan.	Sektion 80
97	Kritpipa	Kritpipa	Skaft	1	Lera	6	49	5	1600–1700		Sektion 116
98	Fat	Yngre rödgods	Botten	1	Keramik	16	16	4		Vit glasyr med brun och grön ornamentik.	Sektion 32
99	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	Keramik	1	13			Vit och röd glasyr, spjälkad.	I det allmänna odlingslagret.
100	Kärl	Flintgods		2	Keramik	2	54	275		Genomskinlig glasyr med svart ornamentik.	K275=på djupet, 8,40.
101	Kärl	Flintgods	Mynning	1	Keramik	1	54	275		Genomskinlig glasyr båda sidor och mynning.	K275=på djupet, 8,40.
102	Slagg	Slagg		1	Slagg	263	33				Stolphål A181
103	Slagg	Slagg		1	Slagg	5	33				Stolphål A181
104	Kärl	Yngre rödgods	Mynning	1	Keramik	5	33			Brun glaserings på insidan av mynningen.	Stolphål A181
105	Sten	Ev underliggare.		1	Bergart	892	52	3			Sektion 132
106	Sten	Ev knacksten eller malsten.		1	Bergart	404	52	3			Sektion 132
107	Tegel	Taktegel		1	Tegel	347	42				Lösfynd
108	Slagg	Slagg		9	Slagg	7635	51	266			K266

3. Analyser

Makroskopisk analys av jordprover från Vomb 7:1

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2021-08-02

Bakgrund

Under den arkeologiska undersökningen av i Vomb 7:1 2018-2019 (Projekt 61000–565, Lst dnr 431-23448-2016) insamlades sju jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester i sex av schakten (OS 18, 21, 22, 25 och 48). Provtagningen i schakten skedde i kontexter som tolkades som fyllnader i stolphål, samt olika typer av kulturlager.

Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera och pröva de arkeologiska tolkningarna, samt att eventuellt försöka funktions bestämma byggnader och brukslager.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologerna under utgrävningen. Proverna innehöll torrvolymen om ca 2–3 liter jord. Inkomna till laboratoriet preparerades proverna genom flotation enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och våtsiktades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006 och Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

De provtagna lagren innehöll alla spår av rottrådar och andra spår av bioturbation som visar att en småskalig postdepositionell omrörning av lagren varit aktiv. Däremot påträffades ingen modern fröbank i lagren, de oförkolnade fröer som påträffades var hårt slitna och kan vara gamla. De har därför tagits med i analysen men har ett något tveksamt källvärde. De förkolnade fröerna har med all sannolikhet förkolnat i samband med de kulturella aktiviteterna på platsen och har därför ett högt källvärde.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1-5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellerna.

Vomb 7:1			PM	1	2	3	4	5	6	7
			Schakt (OS)	48	21	22	51	18	25	22
			Ritning	43	16	18		13	20	18
			Lager	226	3	4	3	5	2	5
			Kontext	Stolphål	Sand m kol & lera	Stolphål	Övergång 6? 11?	Stolphål	Sand m träkol	Avfallsager
Analyserad vol. I				2,1	1,9	2,3	1,7	2	3	2,9
	Vedartade växter	Obränt träflis och bark (0-3)								•
		Pinnar/kvistar/knoppar				•			•	
		Träkol	••	••	••	•••	•••	••	••	
	Örtartade växter	Förkolnade örtartade fragment		•	•	•	•	•		•
	Mossa	Förkolnade fragment av mossa							•	
	Animaliskt matavfall	Fiskben och fiskfjäll					•	•		•
		Brända fiskben					•			
		Däggdjurs- och fågelben						•		••
	Övrigt	Mineralsmältor						••		
		Kalkbruk						••		
		Bränd lerklining					••			
Oförkolnade fröer										
Ogräs	Vägmålla	<i>Atriplex cf. patula</i>						1		
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type		3					24	1
	Blå-/Rödmålla	<i>Chenopodium glaucum/rubrum</i>								1
	Lönnmålla	<i>Chenopodium hybridum</i>		1						
	Revormstörel	<i>Euphorbia helioscopia</i>								1
Odlat	Fläder	<i>Sambucus nigra</i>		18				2		
Förkolnade fröer										
Äng	Hundstarr-typ	<i>Carex nigra</i> -type						22		
	Slankstarr-typ	<i>Carex flacca</i> -type						7		
	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -type						62		
	Småsäv (ospec.)	<i>Eleocharis/Scirpus</i> sp.						7		
	Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>					1			
Ogräs	Klätt	<i>Agrostemma githago</i>					1			
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type	1				2	5		
	Åkerbinda	<i>Falopia convulvulus</i>						1		
	Krusskräppa	<i>Rumex cf. crispus</i>						2		
	Kråkvicker	<i>Vicia cf. cracca</i>					1	1		
Insaml	Hasselnötsskal	<i>Corylus avelana</i>								
Odlat	Havre	<i>Avena cf. sativa</i>					3			
	Sädeskorn (ospec.)	Cerealiea indet			1					
	Råg	<i>Secale cereale</i>					52	3		

Diskussion

Då proverna togs i olika schakt i skilda kontexter med okänd kronologisk innebörd diskuteras resultaten enskilt.

PM 1 Stolphålsfyllning, schakt 48

Stolphålet var stenskott och i detta påträffades bränd lera. Provet var fattigt på makroskopiskt material. Vid sidan av en måttlig mängd träkol påträffades endast ett frö av svinmålla, ett ogräs som är vanligt på boplatser. Av innehållet går det inte att dra några slutsatser om konstruktionen eller dess användning.

PM 2 Mellanbrun sand med träkol, schakt 21

Det förkolnade innehållet i denna sand bestod främst av träkol och enstaka brända örtfragment. Inga förkolnade fröer påträffades i materialet, men bland det oförkolnade frömaterialen förekom gott om fläderbärsskärnor och en del ogräs. Av detta innehåll är det svårt att dra säkra slutsatser, men möjligen rör det sig om spår efter ett odlings eller brukslager i en miljö med fläderbuskar.

PM 3 Stolphålsfyllning, schakt 22

I stolphålsfyllningen hade bränd ler och djurben påträffats. Makroskopiskt var innehållet fattigt, men vid sidan om träkol påträffades en hårt bränd sädeskärna och fragment av förkolnade kvistar. Tillsammans med djurbeten utgör sädeskärnan spår av köksavfall som kan tolkas som att huset som stolphålet tillhört varit ett bostadshus, eller ett kokhus. Den brända leran och de förkolnade kvistarna kan vara spår efter husets väggar.

PM 4 Bebyggelselager, schakt 51

Det är oklart hur denna kontext skall tolkas. Makroprovet var mycket rikt på sädeskorn, här i form av råg och en mindre andel havre, samt en del åkerogräs. Även fiskben och fiskfjäll påträffades, tillsammans med bränd lerklining. Innehållet ser ut att vara ett köksavfall. Rågen förekom redan under järnåldern i Skåne, men blev betydligt vanligare från medeltid och framåt då en ny form av jäsbrödkultur nådde regionen från kontinenten.

PM 5 Stolphålsfyllning, grå sand med träkol, schakt 18

Det förkolnade makroskopiska innehållet i detta stolphål var omfattande och mångfacetterat. Materialet dominerades av fröer från ängsväxter som tillsammans med förkolnade strådelar utgör spår av förkolnat hö, och möjligen även golvdynga som blivit svedd. Denna typ av spår talar för att huset, eller denna del av huset brukats som ett fähus. I stolphålet förekom dock även spår av köksavfall i form av förkolnade kärnor av råg, samt spår av fisk- och benfragment. Om huset är ett fähus kan detta vara spår av att t.ex. grisar utfodrats med köksavfall, men det kan också vara rester av en närliggande köksmiljö. Som tidigare nämnts (PM 4) blev rågen vanlig i Skåne under medeltid.

PM 6 Ljusbrun sand med träkol, schakt 25

Det förkolnade innehållet i denna sand bestod främst av träkol, kvistfragment och enstaka brända örtfragment. Inga förkolnade fröer påträffades i materialet, men bland det oförkolnade frömaterialet påträffades en mängd fröer av svinmålla. Av detta innehåll är det svårt att dra säkra slutsatser. Möjligen rör det sig om spår efter ett odlings- eller brukslager.

PM 7 Avfallslager av grå sand, schakt 22

I detta lager påträffades inga spår av förkolnade fröer. Bland det animaliska materialet förekom både spår av fisk och däggdjur och/eller fågel. Utifrån innehållet är det svårt att bestämma lagrets funktion.

Referenser

- Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen
- Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS Basel University, Basel
- Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571-590

4. Kontextlista

Kontext (A)	Typ	Schakt	Prel tolkn.	Tolkning
0	Nedgrävning	1	Schakt	Ett flertal nedgrävningar dokumenterade i sektion i detta schakt
0	Lager/Fyllning	2	Schakt	Schakt med profil dokumenterad 20/11–2018. flertal mindre nedgrävningar/stolphål och hård
1	Nedgrävning	1	Nedgrävning	Förmodad brunn inmätt dagen efter schaktning, rör går genom kontexten se ritning 2
5	Lager/Fyllning	2	Hård	Hård relativt ytligt, enstaka skörbränd sten, direkt under bärlagret, ca 0,30 m ner, inmätt under schaktning, inga fynd, inga prov tagna
13	Lager/Fyllning	2	Hård	Hård inmätt i plan ca 0,60 m under vägbeläggning, inga fynd, inga prov tagna.se ritning 3.
14	Lager/Fyllning	2	Dike	Troligt gränsdike, inmätt utifrån sektionerna, makroprov taget i sektion 4
25	Lager/Fyllning	2	Hård	Hårdrest, något diffus, enstaka skörbränd sten, inget synligt träkol.
26	Lager/Fyllning	4	Lager	Avfallsdeponering. Kontext med djurben, träkol, fot till trebensgryta. tjocklek ca 15 cm
35	Lager/Fyllning	7	Lager	Större område med gråsvart sand och måttligt med träkol blandat med den mörkbruna sanden. Ligger ytligt under modern matjord/väg på denna lilla sidogata.
36	Lager/Fyllning	7	Lager	Liten lagerrest av bränd lera. Dumpat material? Inget annat tyder på byggnadslämningar. Inget träkol eller dylikt. Svårt att säga att det är ett bränt lergolv, 0,05 m tjock, 0,10 m under gatunivå.
38	Lager/Fyllning	7	Stolphål	Stolphål, djup 0,10 m diameter. 0,20 m, direkt under väglagret, moränen kommer redan på djup 0,25 m i denna del av schakt 7.
40	Lager/Fyllning	8	Stolphål	Stolphål belaget under ca 0,20 m äldre odlingsjord, se ritning 5.
41	Konstruktion	7	Nedgrävning	Tolkas tillsammans med kontext 42. Förmodligen avskuren av mittenschaktet. se ritning 5.
42	Lager/Fyllning	7	Nedgrävning	Tolkas tillsammans med kontext 41. se ritning 5. Foto taget
43	Lager/Fyllning	8	Lager	Sotig sand, 0,02–0,05 m tjockt, utslängd hård eller dylikt, svårtolkat på grund av att det inte finns något sammanhang, ligger under ca 0,20 m kulturjord och 0,10 m väglager. Otydligt lager under, eventuellt bara ovanliggande lager som färgat av sig.
44	Lager/Fyllning	8	Lager	Se kontext 43
51	Lager/Fyllning	10	Lager	Brandlager, inslag av träkol, beläget precis under ca 0,20–0,30 m kulturjord/äldre odlingsjord. Mestadels direkt på morän, på vissa partier med ett tunt lager av ljusare gråbrun sand under.
53	Lager/Fyllning	10	Stolphål	Stolphål som ner i morän. Börjar ca 0,40 m under gatunivå och går ned 0,20 m, diameter 0,40 m.
54	Lager/Fyllning	10	Dike	Eventuellt dike, synligt på båda sidor av schaktet, nord-sydlig riktning, inmätt utifrån sektionerna, dvs gick ej att fånga i plan.
60	Lager/Fyllning	12	Dike	Dike, inmätt i efterhand på grund av synligt på ömse sidor av schakt 12, dokumenterat i sektion 19.

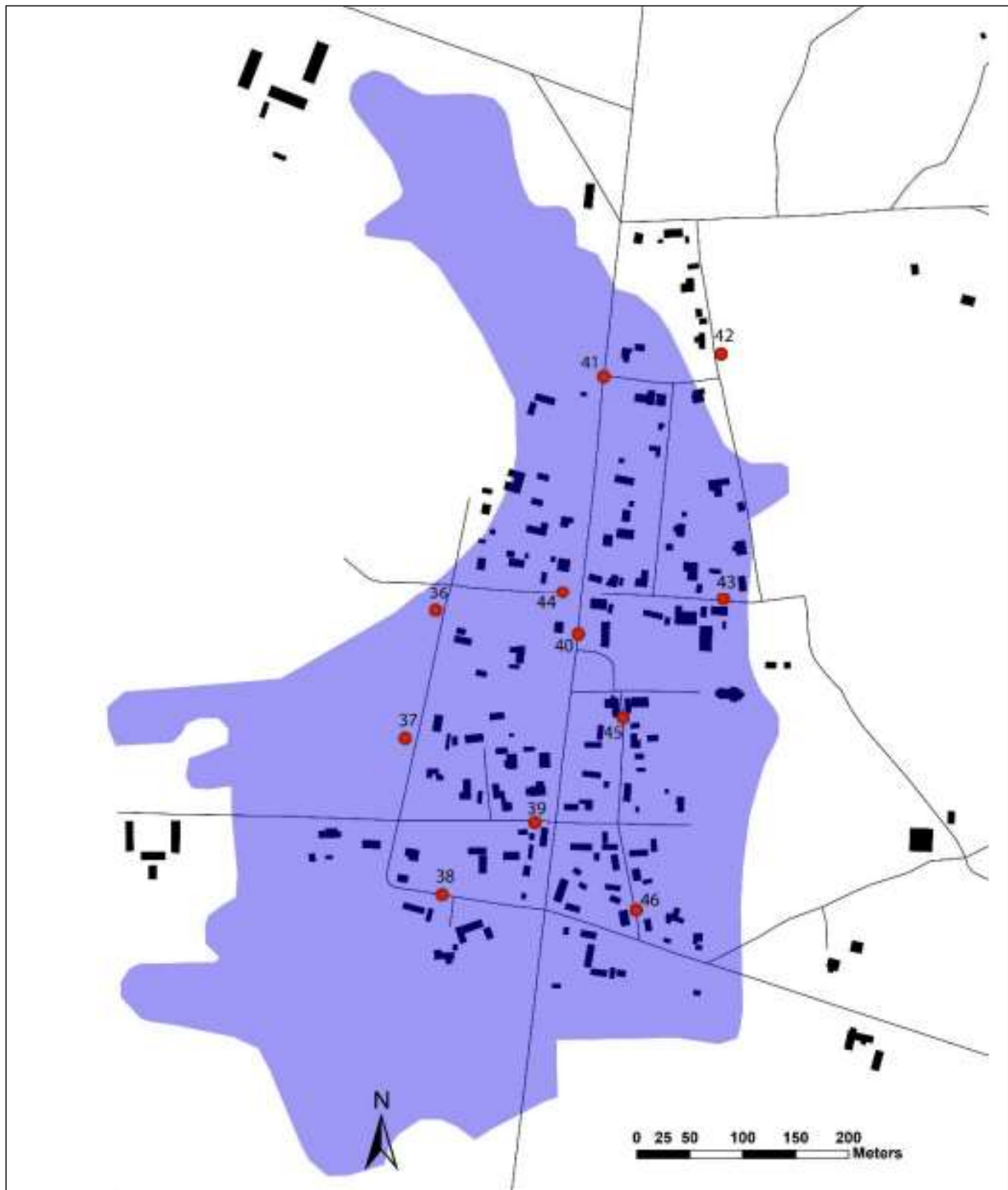
Kontext (A)	Typ	Schakt	Prel tolkn.	Tolkning
67	Lager/Fyllning	14	Lager	Någon form av brandlager, ca 0,50 m kulturjord ovanför, vilar på morän.
68	Lager/Fyllning	14	Lager	Se kontext 67, brandlager av något slag, vilar på morän, ca 0,50 m under gatunivå, äldre matjord ovanför.
81	Lager/Fyllning	16	Härd	Kokgrop/härd nedgrävd i morän med moränsand över. Ligger mellan de två stora nedgrävningarna i sektion 28, se foto 59 + 61.
96	Lager/Fyllning	18	Nedgrävning	Brunn.
101	Lager/Fyllning	18	Nedgrävning	Brunn, beskriven i sektion 46.
105	Lager/Fyllning	18	Stolphål	Stolphål nedgrävt i morän
117	Lager/Fyllning	19	Lager	Lergolv.
121	Lager/Fyllning	21	Lager	Brandlager lergolv.
122	Lager/Fyllning	23	Lager	Kupolugn
123	Konstruktion	23	Lager	Bebyggelseämningar.
124	Lager/Fyllning	23	Lager	Bebyggelseämningar.
125	Lager/Fyllning	27	Lager	Brandlager.
129	Lager/Fyllning	30	Nedgrävning	Nedgrävning.
130	Lager/Fyllning	30	Nedgrävning	Nedgrävning
131	Lager/Fyllning	31	Nedgrävning	Nedgrävning
132	Konstruktion	30	Stolphål	Stolphål.
133	Lager/Fyllning	30	Nedgrävning	Fladdrig nedgrävning.
150	Nedgrävning	32	Stolphål	Möjligt stolphål, kan vara djurgång.
151	Nedgrävning	32	Stolphål	Möjligt stolphål.
155	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Nedgrävning. lite träkol, yngre rödgods.
156	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
157	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
158	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Ljusbrun, lite träkol.
159	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Enstaka träkol.
160	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
161	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
162	Nedgrävning	31	Stolphål	Lite träkol, en skärva yngre rött.
163	Nedgrävning	31	Stolphål	Lite träkol.
164	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
165	Nedgrävning	31	Stolphål	Lite träkol.
166	Nedgrävning	31	Stolphål	Lite träkol.
167	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Enstaka träkol, bränd lera.
168	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
169	Nedgrävning	31	Stolphål	Inslag av rest av stolpe, träfärgning.
170	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
171	Nedgrävning	31	Stolphål	Lite träkol och bränd lera.
172	Nedgrävning	31	Stolphål	Lite träkol.
173	Nedgrävning	31	Stolphål	Stolphål liknar 172. Bränd lera, träkol.
174	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.
175	Nedgrävning	31	Nedgrävning	Lite träkol.

Kontext (A)	Typ	Schakt	Prel tolkn.	Tolkning
176	Nedgrävning	31	Stolphål	Inslag av lite träkol, bränd lera. Stolphål
180	Nedgrävning	33	Nedgrävning	Lite träkol. Kalkförvaringsgrop
181	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
182	Nedgrävning		Stolphål	Stolphål
183	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
184	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
185	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
186	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
187	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
188	Nedgrävning	33	Stolphål	Stolphål
189	Nedgrävning	33	Nedgrävning	Kalkförvaringsgrop
190	Nedgrävning	33	Grop	Förvaringsgrop
191	Nedgrävning	33	Grop	Förvaringsgrop
192	Nedgrävning	33	Grop	Förvaringsgrop
193	Nedgrävning	33	Grop	Förvaringsgrop
199	Nedgrävning	34	Stolphål	Lite träkol
200	Nedgrävning	34	Stolphål	Lite träkol
201	Lager/Fyllning	35	Stolphål	Stolphål
202	Lager/Fyllning	35	Nedgrävning	Förvaringsgrop inmätt i plan och fotograferad i plan och sektion.
203	Nedgrävning	34	Stolphål	Träkol. Stolphål
203	Lager/Fyllning	35	Nedgrävning	Förvaringsgrop
204	Lager/Fyllning	35	Nedgrävning	Förvaringsgrop
205	Lager/Fyllning	36	Nedgrävning	Förvaringsgrop
206	Lager/Fyllning	37	Lager	Förvaringsgrop
207	Lager/Fyllning	37	Lager	Förmodligen del av förvaringsgrop.
208	Lager/Fyllning	41	Härd	Härd nedgrävd i moränsand.
209	Lager/Fyllning	42	Stolphål	Stolphål.
210	Lager/Fyllning	41	Stolphål	Stolphål.
211	Lager/Fyllning	42	Stolphål	Stolphål
212	Lager/Fyllning	42	Stolphål	Stolphål, fynd av kritpipa eller bränt ben i fyllningen.
212	Lager/Fyllning	43	Nedgrävning	Förvaringsgrop
213	Lager/Fyllning	44	Lager	Raseringslager.
214	Lager/Fyllning	45	Härd	Härd
215	Lager/Fyllning	45	Stolphål	Stolphål
216	Lager/Fyllning	46	Stolphål	Stolphål
217	Lager/Fyllning	46	Nedgrävning	Grop med obestämd datering.
218	Lager/Fyllning	46	Härd	Härd
219	Lager/Fyllning	46	Härd	Härd
220	Lager/Fyllning	46	Stolphål	Stolphål
221	Lager/Fyllning	46	Stolphål	Stolphål
222	Lager/Fyllning	46	Stolphål	Stolphål
223	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål

Kontext (A)	Typ	Schakt	Prel tolkn.	Tolkning
224	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
224	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
226	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
227	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
228	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
229	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
230	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
231	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
232	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
233	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
234	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
235	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
236	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
237	Lager/Fyllning	48	Härd	Härd
238	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
239	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
240	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
241	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
242	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
243	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
244	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
245	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
246	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
247	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
248	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
249	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
250	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
251	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
252	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
253	Lager/Fyllning	48	Stolphål	Stolphål
254	Lager/Fyllning	49	Lager	Bebyggelselämning med osäker datering. Aktivitetslager
255	Konstruktion	50	Sten	Sten
256	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
257	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
258	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
259	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
260	Konstruktion	50	Sten	Sten
261	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
262	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
263	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
264	Lager/Fyllning	50	Sten	Sten
265	Lager/Fyllning	50	Lager	Bebyggelselager.
266	Lager/Fyllning	51	Nedgrävning	Slaggrester i nedgrävning.

Kontext (A)	Typ	Schakt	Prel tolkn.	Tolkning
267	Lager/Fyllning	52	Lager	Lergolv.
268	Lager/Fyllning	53	Lager	Fragmentarisk lergolv.
269	Lager/Fyllning	53	Härd	Härd
270	Lager/Fyllning	53	Dike	Dike
271	Lager/Fyllning	53	Stolphål	Stolphål
272	Lager/Fyllning	53	Stolphål	Stolphål
273	Lager/Fyllning	53	Stolphål	Stolphål
274	Lager/Fyllning	54	Stolphål	Stolphål
275	Lager/Fyllning	54	Lager	Bebyggelselager.

5. Geoteknisk undersökning 2015

Geoteknisk undersökning år 2015. Planritning med borrhöjningar utmarkerat, utsnitt från Ericsson 2017.

2021

- 2021:1 Botanicum 15, Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Aja Guldåker.
- 2021:2 Hustoftagårdens halmtak. Hustofta 3:6. Höganäs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Henrik Borg.
- 2021:3 Kv Paradis 51, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018. Adam Hultberg.
- 2021:4 Hörby kyrka, Hörby socken, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:5 Sankt Måns 21. /RAÄ Lund 73:1/. Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad & kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning samt. schaktningsövervakning 2020. Sofia Lindberg.
- 2021:6 Kv Sankt Thomas 39, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, geoteknik 2018. Aja Guldåker.
- 2021:7 Clemenstorget. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:8 Kv Myntet 10, Lund. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2021:9 Kv Domkyrkan 1, Lund Ändring av västportalens trappa på Lunds Domkyrka. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/ Lämningsnr L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2010. Gertie Ericsson.
- 2021:10 Kv Sankt Peter 27, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2021:11 Lunds Domkyrka, södra korsarmens trappa och fasader. Lunds stad och kommun, Skåne län. Byggnadsarkeologisk undersökning 2020. Adam Hultberg.
- 2021:12 Glemmingebro medborgarhus. Glemminge 137:1. Ystads kommun, Skåne län. Byggnadsminnesutredning 2021. Henrik Borg.
- 2021:13 Kv Tegnér 2 och 7. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2021:14 Brunnsgratan och Östra Vallgatan. RAÄ Lund 73:1 och 175:1 / L1988:5459 och L1988:5060. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:15 Kryptan 10. Fornlämning RAÄ Södra Sandby 93:1/Lämningsnr L1988:6337 Södra Sandby bytomt, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Linda Billström.
- 2021:16 Innerstaden 2:1, Magle Stora Kyrkogata, Stora Tomegatan och Agardhsgatan. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/ L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Imelda Bakunic Fridén.
- 2021:17 Björka by, Kulturhistoriskt underlag. Helsingborgs stad, Skåne län. 2021. Lena Hector och Carita Melchert.
- 2021:18 Flyinge 22:44, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2021. Carita Melchert.
- 2021:19 Kv Paradis 56. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning och kontroll 2020–2021. Linnea Lidh.
- 2021:20 Kv Ängen 10. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:21 Blåherremölla 1:2. Kristianstads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2021. Carina Melchert.
- 2021:22 Kv Paradis 45. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:23 Örnans 1:6. Fornlämning RAÄ Örkened 64:1/L1991:5879. Örnans kulturresevat, Örkeneds socken, Osby kommun, Skåne län. Trädgårdsarkeologisk undersökning 2021. Aja Guldåker.
- 2021:24 Kv Sankt Thomas 39. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2021. Aja Guldåker.
- 2021:25 Kv Svartbröder 1. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Kristoffer Brink.

- 2021:26 Kv Winstруп 9. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Kristoffer Brink.
- 2021:27 Vomb m.fl. RAÄ Vomb 7:1/L1988:7758. Vombs by, Lunds kommun. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018–2019. Linda Billström & Imelda Bakunic Fridén